A° 1863. VRIJDAG 29 Mei. N° 127.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is per drie maanden ƒ 6 voor Rotterdam, en ƒ 7 franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N.° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels .... ƒ 1.—
Iedere regel meer .... - 0.20
Andere Advertentien per regel .... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

DE NOTA AAN HET RUSSISCHE HOF.

In langen tijd heeft geen onderwerp, zoowel in als buiten de Kamer, zooveel opspraak verwekt als de toezending aan het Russische Hof eener nota ten gunste van Polen. Wij zijn zoo gewend geraakt aan het vervullen eener louter passieve rol tegenover het buitenland, dat wij ons onthutst en verlegen gevoelen over de ongewone stoutmoedigheid, waarmede wij hebben gebruik gemaakt van een regt, dat niets anders is dan een uitvloeisel van den rang, dien wij als zelfstandig en vrij Volk in het Statenstelsel innemen. Mag Nederland geene eigene opinie hebben over zaken van een algemeen Europeesch karakter? En zoo het eene eigene opinie heeft, mag het die dan niet op betamelijke en gepaste wijze uiten? Moet de vrees, om aan deze of gene Mogendheid te mishagen, zoo verre gedreven worden, dat men bloohartig zwijgt, waar andere volken, niet grooter en niet magtiger dan wij, in naam van regt en menschelijkheid voor een vertrapt en gefolterd volk een woord van deelneming uiten? Het is noodeloos in eene breede beantwoording dier vragen te treden, die als van zelf volgt uit hetgeen wij sedert jaren als onze zienswijze over het rigtsnoer, dat Nederlands buitenlandsche politiek behoort te volgen, hebben doen kennen. Wij hebben altijd als lafheid beschouwd, dat onvaderlandsch wantrouwen in eigene krachten, als waren wij een volk, zoo zwak en zoo ellendig, dat het behoud onzer zelfstandigheid slechts aan de genadige goedgunstigheid van Europa's potentaten verschuldigd was. Het moet er uit, dat lamlendig, onmannelijk wegcijferen van dat gevoel van nationale eigenwaarde, zonder hetwelk vroeg of laat een volk de verachtelijke speelbal wordt van vreemde willekeur. Eerst dan kan men er op aan, dat de grondslag onzer buitenlandsche politiek, de neutraliteit, in tijden van algemeene beroering zal geëerbiedigd worden, wanneer door eene voortdurende krachtige en ferme houding het buitenland de overtuiging zal bezitten, dat Nederlands neutraliteit niet is eene neutraliteit quand-même en à tout prix, eene neutraliteit uit vrees, maar een regt, waarvan het als volk, dat meester is van zijn eigen doen en laten gebruik maakt, en dat het des noods, zoo het werd geschonden, zou weten te doen eerbiedigen.

Dat de Regering oordeelde tot den Keizer der Russen, met het oog op den Poolschen opstand een woord van verzoening te moeten rigten, keuren wij ten volle goed. Doch wij hebben met velen bezwaar tegen de wijze waarop zulks is geschied. Het zou veel beter en de indruk bij het Russische Hof waarschijnlijk gunstiger zijn geweest, bijaldien men geheel zelfstandig opgetreden was en niet den schijn had aangenomen alsof men zich door Fransche politiek op sleeptouw had laten nemen. De woorden der nota, waarbij de Nederlandsche Regering verklaart hare zienswijze omtrent den stand van zaken in Polen niet beter te kunnen uitdrukken, dan door zich te vereenigen met hetgeen de nota der Fransche Regering daaromtrent behelst, komen ons voor èn onnoodig, èn onvoorzigtig te zijn. Onnoodig, omdat men den zakelijken inhoud der Fransche nota, die bovendien kort is, in de onze had kunnen overnemen, zoo men dit goed achtte, zonder door ons eene bepaalde adhaesie aan de tot nu toe gevolgde Fransche politiek in de Poolsche zaak te schenken; onvoorzigtig, omdat zij aan pressie van buiten deden denken en grond gaven tot de vrees, dat na deze plegtige aansluiting aan Frankrijks onbetwistbaar dubbelzinnige buitenlandsche politiek, wij ons zedelijk verbonden hadden die politiek op hare kronkelpaden te blijven volgen. Zeker, wij deelen niet de overdrevene vrees en verontwaardiging van den Utrechtschen hoogleeraar, wiens haat tegen het Napoleontisch régime hem met verbolgenheid vervult tegen alles wat van het keizerlijk Frankrijk afkomstig is, al verdiende het ook lof. Maar wij hadden het meer overeenkomstig onze waardigheid gevonden, indien wij, optredende in naam der „humaniteit," onze *eigene* zienswijze hadden ontwikkeld. In ieder opzigt hadden wij daarbij gewonnen. Zoo als nu de zaak is behandeld, staat men bloot aan nadere aanzoeken der Hoven van Londen en Parijs, vooral echter van het laatste, om gezamenlijk de stappen te doen, waartoe in den loop des tijds van die zijde mogt worden besloten. Zullen wij dan halverwege blijven staan? den Keizer der Franschen zeggen: wij hebben u gevolgd tot eene zekere hoogte, doch nu worden wij bang en volgen u niet verder? Wij zouden, zoo al niet erger, den spot en de verachting van Europa ons op den hals laden. Even waar als schoon noemen wij daarom de woorden, door den heer Groen in de zitting van 20 mei ll. gesproken: „Eenmaal onder den invloed geraakt, wordt men „verder dan men berekend had geleid, en al zou dan, „wat niet waarschijnlijk is, verloochening van ante„cedenten worden vergund, nooit moet, door onbe„dachtzaamheid en overijling, de Nederlandsche leeuw „gelijken op een insect, dat, na zijne voelhorens wat „ver te hebben uitgerekt, voorzigtigheidshalve weder „in zijne schelp kruipt."

Zelden gebeurt het, dat buiten zijne grenzen de stem van Nederland wordt gehoord. Wanneer het een enkele maal geschiedt, laat het dan zijn op eene wijze, die zeggen doet: zie, het is de taal van een vrij en wakker volk, welks geschiedenis eenig is in grootsche daden en eminente mannen, en welks heden dat edel verleden niet onwaardig is. Laat ons met angstvalligheid vermijden, wat thans is geschied, de echo te worden van een ander volk, welk het ook zij. Beter is het geheel te zwijgen, dan te zeggen wat anderen ons te zeggen geven.

ROTTERDAM 28 Mei.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de algemeene beraadslagingen voortgezet over de begrooting van Kolonien voor 1863. De Minister heeft zijne rede voortgezet tot blootlegging van zijne voornemens en tot beantwoording van de sprekers, gedurende de twee eerste dagen der discussie. Hierop hebben de heeren Wintgens, Groen van Prinsterer en Gevers Deynoot geantwoord, die hunne bekende gevoelens in verschillenden zin hebben volgehouden. Voorts namen aan deze discussie nog deel de heer Mijer, die zich met nadruk tegen de ontwerpen des Ministers verklaarde, en tegen de begrooting stemmen zou; — de heer van Nispen van Sevenaer, die zijne bezorgdheid over die ontwerpen niet ontveinsde; — en de heer Godefroi, die nadere inlichtingen van den Minister verlangde, alvorens zijne stem te bepalen. Morgen voortzetting der beraadslagingen.

In deze zitting heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken het antwoord medegedeeld, dat de Russische minister van buit. zaken hem gegeven heeft op de nota, die door onze Regering aan hem is gerigt over de Poolsche aangelegenheden. In die nota wordt erkend en gewaardeerd de belangstelling, welke het Hof van Nederland tot het doen van dien stap heeft geleid. De Russische minister wil niet onderzoeken in hoever deze stap, op het oogenblik dat Rusland blijk heeft gegeven van zijne goede bedoelingen ten opzigte zijner onderdanen, strekken zal om hen, die Polen in opstand brengen, te versterken, maar ziet in de nota het bewijs van de goede gezindheid, die tusschen Rusland en Nederland bestaat.

Andermaal heeft de Koning van Pruissen een stap gedaan, waardoor de spanning tusschen het Huis en het Ministerie in denzelfden ongelukkigen toestand blijft verkeeren. Volkomen ingelicht aangaande den toestand van het Rijk, heeft hij — zoo als wij gisteren reeds mededeelden — besloten de Zitting te sluiten. Wilhelm I heeft zich dus geheel bij zijn Ministerie aangesloten, dat, volgens zijn eigene bekentenis, volkomen zijn vertrouwen bezit en geene handeling deed zonder zijne goedkeuring.

Het Ministerie, dat in strijd met alle constitutioneele beginselen reeds een tijd lang regeerde zonder budget dat door de Vertegenwoordiging was goedgekeurd, zal waarschijnlijk thans de teugels van het bewind in handen blijven houden, zonder dat een Parlement het Kabinet ter zijde staat. Niet zonder bekommering ziet men het eindresultaat dezer zonderlinge theorien te gemoet, die naar men teregt vreest tot eene ernstige botsing tusschen de Kroon en het Volk kunnen leiden.

Indien men tot nu toe heeft vermeden om het Parlement te ontbinden, wel wetende dat nagenoeg dezelfde vertegenwoordigers weder zouden worden afgevaardigd, eindelijk zal men toch hiertoe moeten overgaan, tenzij Wilhelm I ten behoeve van zijn zoon afstand deed van den troon, die eene tegenovergestelde meening als zijn vader is toegedaan, en zich zeker zou haasten een Ministerie te ontslaan, dat zulk eene heftige crisis in het leven riep.

Ter beurze te Parijs was gisteren het gerucht verspreid dat de Fransche troepen in Mexico eene gevoelige nederlaag zouden hebben geleden. Wij behoeven naauwelijks te zeggen dat wij dit gerucht van allen grond ontbloot achten. In de laatste dagen is geene paketboot uit Mexico of Havannah aangekomen, en zelfs de berigten, via New-York ontvangen, spreken van eene dergelijke nederlaag niet. Spoedig zullen wij dienaangaande misschien zekerheid hebben, daar de Engelsche mail-boot, die den 1 mei van Vera Cruz is vertrokken, heden of morgen te Southampton wordt verwacht.

De kans dat de diplomatieke interventie in de Poolsche aangelegenheid een gunstig resultaat hebben zal, wordt, naar het ons voorkomt, elken dag onwaarschijnlijker. Het ontbreekt geenszins aan geruchten, dat men thans op den goeden weg is om een veel belovenden bazis te vinden, maar de beweging in Polen neemt zoodanig de overhand, dat wij aan elken goeden uitslag der pogingen, door de diplomatie in het werk gesteld, twijfelen.

Het Weener blad Das Vaterland heeft beweerd dat de Oostenrijksche minister van oorlog, graaf Degenfeld, zijn ontslag zou indienen, en dat geen opvolger zou worden benoemd, aangezien de Keizer zich zelven met de leiding van dit departement zou belasten. Dit gerucht, dat in Weenen groote sensatie te weeg bragt, is door de General Correspondenz wederlegd.

Volgens berigten uit Konstantinopel heeft de Porte, in strijd met hetgeen werd gezegd, geene nota betrekkelijk Polen bij het Russische Kabinet ingediend. De gezant Halil-bey was slechts gelast om Prins Gortschakoff mede te deelen, dat de Porte den vrede gaarne zag hersteld.

KOLONIËN.

BATAVIA 14 April.

(Per Overland-mail.)

Aan het Algemeen Overzigt van het Bataviaasch Handelsblad wordt het volgende ontleend:

„Warren Hastings had gedurende zijn bestuur over Britsch Indië steeds te doen met de braafste, humaanste en zedelijkste directeuren der O. I. Compagnie te Londen, en toch was dat bestuur eene aaneenschakeling van plunderingen van Vorsten en Volken. De oorzaak hiervan lag eenvoudig daarin, dat die goede directeuren, nog betere kooplieden dan souvereinen zijnde, nimmer vergaten bij zooveel humaans en zedelijks de vermaning te voegen: „maar zend vooral toch wat meer geld naar huis." Hastings, beide instructien niet kunnende vereenigen, gehoorzaamde natuurlijk aan die bevelen, waaraan hij meende de meeste waarde te moeten hechten. Hij plunderde dus te regt waar te plunderen viel, want hij zond daardoor veel geld naar huis.

„Evenmin als aan Britsch Indië ontbreekt het Nederlandsch Indië aan welwillende woorden uit Nederland: maar even als daar, blijft het hier daarbij, en is het „zend toch vooral niet minder naar huis" refrein. Wij willen daarmede niet zeggen dat er in N. I. Rohilla oorlogen worden gevoerd en Vorsten willekeurig van hunne inkomsten worden beroofd tot vermeerdering van het batig slot! De uitwerking is hier negatief, waar zij in Britsch Indië positief was; hier wordt door het batig slot het goede belet, dáár werd daardoor tot het kwade gedreven. Maar het resultaat is hetzelfde: N. I. wordt in zijne maatschappelijke ontwikkeling gestoord, even als B. I. daarin werd gestoord, en aan beide wordt de welvaart onthouden, die in hun bereik is en was.

„Men kan veilig zeggen, dat er heden geen tak van de openbare dienst bestaat in N. I., waarin hervorming niet althans wenschelijk, zoo al niet dringend noodzakelijk is. De scherpe kanten van het systeem doen zich dan ook ieder oogenblik en overal in het dagelijksch leven onaangenaam gevoelen, en iedere week bijna levert haar contingent van conflicten, daaruit geboren. Gedurende de laatste weken was Batavia daarvan het tooneel met het plaatselijk bestuur als hoofdrol. De zaak is reeds in de vorige maileditie in een paar ingezonden stukken besproken en is kortelijk deze:

„De assistent-resident van politie had een aanklagt van misdrijf tegen een Bataviaasch ingezeten ingediend, maar van het O. M. bij den Raad van Justitie geene vervolging na de voorloopige informatie kunnen verkrijgen, wegens algeheel gebrek aan termen daartoe. Daarmede niet tevreden, deed die ambtenaar den ingezeten in quaestie dagen voor het residentiegeregt wegens nagenoeg dezelfde misdrijven. Daar de zaak blijkbaar niet behoorde tot de competentie van den resident, regt sprekende in zaken van politie-overtredingen, zou men verwacht hebben dat de regter zich op de dagvaarding onbevoegd verklaard had. De exceptie daartoe strekkende, door den advocaat des beklaagden ter teregtzitting voorgesteld, werd echter niet in overweging genomen, maar het onderzoek zonder meer voortgezet. Eerst na 8 dagen deed de resident uitspraak, daarbij zich wel is waar onbevoegd verklarende, maar na overwogen te hebben, alsof de klagt niet liep over het misdrijf in de dagvaarding vermeld, maar over eene politie-overtreding; alsof het misdrijf echter uit het onderzoek ter teregtzitting eerst zou zijn gebleken, en zich dan uit dien hoofde onbevoegd verklarende, waardoor echter op een ingezeten in een officieel stuk de blaam werd geworpen van schuldig te zijn aan een misdrijf, ter zake waarvan de bevoegde regter de vervolging had geweigerd, wegens gebrek aan termen daartoe. De zaak heeft vrij algemeen de aandacht bezig gehouden.

„Hoe moet het er nu uitzien met de behandeling van regtszaken in de binnenlanden, met eene inlandsche bevolking en zonder publiciteit? De regtsmagt der residenten tegenover Europeanen bepaalt zich tot politie-overtredingen; tegenover inlanders is zij vrij wat grooter, vooral door de landraden, de judices ordinarii der inlandsche bevolking, op wier uitspraken de residenten, als voorzitters, geen geringen invloed uitoefenen. Wel is waar zijn uitspraken van landraden aan de revisie van het Hoog Geregtshof onderworpen, en zonder dezen waarborg zou het er inderdaad treurig uitzien. Maar hoe er over die revisie door sommige residenten gedacht wordt en hoe naauwgezet er bij de regtspleging voor de regten der individuen wordt gewaakt, kan blijken uit het feit, dat er nog onlangs in eene niet zeer verwijderde residentie door den resident een formeel onderzoek werd gedaan naar den persoon, die voor een, door den landraad dier residentie veroordeelden hadjie, de diensten van een advocaat alhier had besproken ter indiening eener memorie bij het hoog geregtshof. De hadjie werd na revisie van alle regtsvervolging ontslagen. Ziedaar

De bronnen van den Nijl.

De oplossing van het oudste en meest beroemde aardrijkskundige vraagstuk, dat steeds de belangstelling der beschaafden onder alle volken van de tijden van Herodotus en Ptolemeus af tot op Alexander von Humboldt geboeid heeft, — wij bedoelen het geografisch problema der bronnen van den Nijl — is in onzen tijd gevonden. Volgens dezer dagen ontvangen berigten, heeft namelijk de Duitsche reiziger von der Decken (uit Hannover) den in Midden-Afrika liggenden kolossalen sneeuwberg Kilimandscharo ten tweeden male, thans tot eene hoogte van 13,000 voeten beklommen, en zijn de Engelsche reizigers Speke en Grant na eene reis van verscheidene jaren van het meer Victoria Nyanza tot Gondokoro en Chartum doorgedrongen. Deze moedige reizigers zijn alzoo de eerste Europeërs, welke de evennachtslijn in het binnenland van Afrika gepasseerd zijn en die streek der aarde doorreisd hebben, waarin het land der bronnen van den Nijl moest worden gezocht.

Reeds vóór 15 jaren verrasten de Duitsche zendelingen dr. Krapf en Rebmann de wetenschappelijke wereld met het berigt, dat zij in Oost-Afrika, nabij den evenaar, hooge sneeuwbergen gezien hadden. Rebmann ontdekte den 11 mei 1848 den Kilimandscharo en dr. Krapf zag dezen, alsmede den sneeuwberg Kenia, herhaalde malen in de jaren 1849 en 1850. De geleerden twijfelden, doch het bestaan van deze in de landstreek ten westen van Mombas liggende sneeuwbergen is thans — na 15 jaren lang eene heftige wetenschappelijke strijdvraag geweest te zijn — door de reizen van den Hannoveraan von der Decken stellig bewezen; hij heeft op den Kilimandscharo, die volgens berekening 20,000 voet hoog is, in gezelschap van dr. Kersten uit Altenburg in de sneeuw overnacht.

In vorige eeuwen had men reeds eenig duister vermoeden van gebergten in het binnenland van Afrika (het Maangebergte), die twee meeren zouden vormen waarin de bronnen van den Nijl waren te zoeken; thans zijn deze geruchten tot werkelijkheid geworden. De Engelschman Cooley verzamelde het eerst zekere berigten over de Nyassa en maakte die wereldkundig; in 1858 gaven de kaarten van de zendelingen Rebmann, Ehrhardt en Krapf aanleiding tot de togten van Burton en Speke naar de binnenmeeren Tanganyika en Ukerewe, in 1859 tot de ongelukkige expeditie van dr. Roscher uit Hamburg naar den oostelijken oever van de zuidelijke Nyassa (op welken togt deze wakkere reiziger door de pijlen der wilden gedood werd), alsmede in 1861 tot de ontdekking van Livingstone, die dit meer bijna in zijne geheele lengte (225 mijlen lang en 15 a 50 Eng. mijlen breed) ver tegen het noorden bevoer. Dit was een groote vooruitgang in de geschiedenis der ontdekking van Afrika, en Livingstone werd op kosten der Engelsche Regering in staat gesteld het gebied van de Zambesi naauwkeuriger te onderzoeken.

Op de kaarten van Krapf (reizen in Oost-Afrika) zien wij op 33° OL. van Greenwich en tusschen 1° en 4° ZB., alzoo in de rigting van Speke's Nyanza of Ukerewe, drie meeren aangeduid, die zeker niet anders dan vertakkingen van de Nyanza zijn. Reeds in 1851 hoorde die zendeling op zijne tweede reis naar het land Ukambani van den zamenloop des Nijls met een meer in de nabijheid van den sneeuwberg Kenia; volgens later door hem ingewonnen berigten zouden de bronnen van den zoogenaamden Witten Nijl (de gewijde Bahr el Abiad), die langs Gondokoro loopt, oostelijk of noordoostelijk van Nyanza ontspringen.

Na al hetgeen de genoemde reizigers, alsmede de Egyptische expeditie en de Katholieke missie in het noorden (Gondokoro), tot voorbereiding gedaan hadden, was het gebied, hetwelk naar alle waarschijnlijkheid de bron van den Nijl in zich bevatte, zoozeer beperkt, dat men eene reis naar de oostzijde van het zoogenaamde Maangebergte en langs de Nyanza of Nyassa van het hoogste belang kon achten, dewijl eene enkele reis van Zanzibar naar Chartum of omgekeerd tot bepaalde beslissing van het beroemde geographische vraagstuk toereikend zijn zou. Dit was de algemeene beschouwing der deskundigen, en daarom volgde men steeds met groote belangstelling de reizen van Krapf, von der Decken, Livingstone en anderen in het zuiden, en die van Werne, Knoblecher, d'Arnaut, Linant, Beke, Lejean, Andrea Debono van Venetië (die reeds van noordelijke zijde verder dan eenig ander Europeaan was doorgedrongen, namelijk tot 2° NB.), Giovanni Miani, Petherick, dr. Peney, Baker en anderen in het noorden van den equator. Terwijl deze laatsten, elk op zichzelf, van Chartum, d. i. van het noorden naar het zuiden, voorttrokken, reisde kapitein Speke met zijnen vriend kapitein Grant reeds in october 1860 van het zuiden naar het noorden, namelijk van Bagamoyo over Kazeh naar de Victoria Nyanza of Ukerewe, met het voornemen om aan de westzijde van dit meer over Uganda en Ungoro voort te dringen, ten einde zich in de nabijheid der Katholieke zendingsposten Gondokoro en Bellenia aan den Witten Nijl met den Engelschen consul Petherick of Baker, van het noorden komende, te vereenigen. Nu is de tijding ontvangen, dat de ontmoeting met Petherick den 23 februarij ll. te Gondokoro heeft plaats gehad. Al deze togten strekten tot één doel, namelijk de landstreek tusschen Gondokoro en Victoria Nyanza, dus eene betrekkelijk kleine uitgestrektheid van circa 5° breedte, te onderzoeken, en op dezen weg zijn de hoofdbronnen van den Nijl werkelijk gevonden. De oude Alexandrijner Claudius Ptolemeus, uit de tweede eeuw na Christus geboorte, moet dus niet ver van de waarheid geweest zijn als hij zegt dat zich in het binnenland van Afrika, bij de kust van Zanzibar, het Maangebergte verhief, welks smeltende sneeuw twee groote landmeeren vormde, waarin de Nijl zijnen oorsprong had. Uit die meeren stroomde de rivier in twee armen, die zich beneden het eiland Meroe vereenigden.

De ontdekking van Speke en Grant, waardoor de zuidelijkste grens der kom van den Nijl op 4° ten zuiden van den equator bepaald is, kan men als het belangrijkste aardrijkskundige feit onzer eeuw beschouwen. Eerlang mogen wij nadere bijzonderheden hieromtrent verwachten, daar de Onderkoning van Egypte eene stoomboot naar Assouan zou zenden, ten einde Speke en zijn reisgezelschap naar Caïro over te brengen.

het heil der vereeniging van administratieve en regterlijke magt in de handen der administratieve ambtenaren. Maar natuurlijk dat, met het oog op het batig slot, evenmin daaraan als aan iets anders kan geraakt worden. De benoeming eener commissie, „om een uitgewerkt plan voor de instelling en werking van gemeentebesturen op de hoofdplaatsen van Ned.-Indië te ontwerpen en der Regering aan te bieden," wordt gewaardeerd als een stap *in the right direction*. Minder bijval vond de zamenstelling der commissie, waarin de officiële elementen wat al te veel predomineren, zijnde met den secretaris 6 van de 9 leden ambtenaren. Natuurlijk dat nog niemand zich waagt aan eene voorspelling van den tijd, wanneer gemeentebesturen in Ned.-Indië zullen bestaan.

„De benoeming van een resident aan het Hof van Djocjocarta laat zich nog altijd wachten, hoezeer niets bekend is van de terugkomst van den heer Steinmetz, die niet eens als zeker wordt beschouwd; bij het beginsel, dat de met verlof naar Nederland vertrekkende ambtenaren altijd dadelijk worden vervangen, acht men het aanhouden dezer benoeming eene niet ongegronde teleurstelling voor de ambtenaren, die voor de bedoelde betrekking meenen in aanmerking te mogen komen; de vervulling dezer plaats zou meteen gelegenheid geven tot herplaatsing van hoofdambtenaren, die kortelings uit Nederland zijn teruggekeerd; de vertraging in de vervulling van opengevallen plaatsen (o. a. ontvanger te Soerabaija) doet velen denken aan het weder herleven der gewoonte, verzoeken voor de vervulling van vacatures af te wachten alvorens te beslissen, waardoor natuurlijk deur en venster geopend worden voor allerlei invloeden.

„Het ontslag van den president der Bank wordt gemeld; de benoeming van den nieuwen president zal eerst plaats hebben na de jaarlijksche vergadering van actiehouders, tegen het einde dezer maand aangekondigd. De nieuwe titularis wordt reeds aangewezen in den persoon van den heer Wiggers van Kerchem. In de algemeene vergadering van aandeelhouders der Bank op den 21sten zal ook in beraadslaging komen het voorstel, vaste bezoldigde directeuren aan te stellen.

„De weêrsgesteldheid is de warmste die gedurende de laatste vijf jaren zich hier heeft doen gevoelen. Volgens de Jav. Courant was de stand van het rijstgewas tot ult. februarij over het algemeen gunstig. De weinige regens in maart en het spoedig inzetten der oostmoesson doen echter voor den voortduur van dien gunstigen toestand vreezen.

„De berigten uit den oosthoek blijven waterig, hoewel er geen nieuwe doorbraken hebben plaats gehad. Men is druk bezig overal de aangerigte schade te herstellen.

„Van de buitenbezittingen geen nieuws. Kolonel Happé heeft het kommandement te Bandjermassing aanvaard. De gezondheidstoestand is overal gunstig: maar de rijstprijzen zijn stijgende."

In de Java-Bode leest men:

„Wij vernemen, dat binnen kort een aanzienlijke expeditie tegen het weerspannige eiland Nias zal worden gezonden. Onder anderen noemt men het geheele 3de bataillon infanterie, dat aan dezen togt zal deelnemen.

„Onder de veranderingen, die dezer dagen plaats zullen grijpen, behoort het overbrengen der Fransche mail naar Singapore, dewijl de dure Hertog Bernard, die niet zeer oordeelkundig tot het overvoeren van passagiers en brieven voor de Fransche mail bestemd was, nu met troepen naar het weerspannige Nias moet. Nu zal de firma Cores de Vries deze taak voorloopig op zich nemen, natuurlijk tegen eene behoorlijke tegemoetkoming, doch ware deze aangelegenheid vroeger anders behandeld geweest, dan zat het Gouvernement *nu* niet in verlegenheid en op grootere kosten. De Hertog Bernard moge eenigzins geschikt zijn om troepen te vervoeren, voor eene mailboot is het een onhandig en voor passagiers een onherbergzaam vaartuig. Tot twee malen toe is het vaartuig niet bij tijds aangekomen, iets wat voor de maildienst geene aanbeveling is.

„De in ons vorig nommer opgenomen zeeroovershistorie nabij Dwars in den Weg, is gebleken niets dan een canard te zijn. Men had op de Ary Scheffer slechts eene kunst vertoond, om een passagier, die niet van de heldhaftigsten was, wat bang te maken. Het slagtoffer van die aardigheid heeft het in 't openbaar verteld, en gelooft nog heilig dat er zeeroovers op het schip zijn geweest. Doch wij vragen: is het geoorloofd zulk spel met een passagier te drijven en de komedie zelfs tot kanonschoten uit te strekken? Een gezagvoerder behoorde zulke aardigheden niet toe te staan.

„Dezer dagen had te Buitenzorg het volgende vreeselijk voorval plaats. De Europesche stalmeester van Z. E. den Gouverneur-Generaal was, naar men zegt, in zeer goede verstandhouding met de vrouw van een der inlandsche bedienden, die, hierover in geenen deele gesticht, zijne wraak op hem zocht te koelen. De gelegenheid hiertoe deed zich weldra op. De inlander ontving van den dienstdoenden adjudant eene lijst van werkzaamheden voor den stalmeester. Deze laatste, denkende dat de man in dienst was, bevond zich in de kamer der vrouw, waar hij door den ander werd aangetroffen. Deze gaf hem de lijst over, en terwijl de stalmeester die las, bragt hij zijn slagtoffer een vreeselijken houw over het achterhoofd toe met zijn klewang, en daarna een over het gezigt, terwijl de getroffene, den inlander zijn wapen willende ontrukken, zich daarbij een paar vingers afsneed. Daarna trok de moordenaar zijn kris, waarvan hij ook voorzien was, en bragt daarmede den stalmeester een diepe buikwonde toe, waarna hij zich ter beschikking der politie stelde, te kennen gevende dat zijne wraak voldaan was.

„Berigten uit Buitenzorg melden ons, dat de zoo zwaar gewonde stalmeester van Z. E. reeds in zoo verre hersteld is, dat hij kleine wandelingen doet, dank zij de zorgen des kundigen geneesheers die hem behandelt."

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, van 1 dezer, is eene commissie benoemd, bestaande uit den proc.-generaal bij het Hoog Geregtshof van Nederl.-Indië, als voorzitter; den directeur van finantien; den directeur der middelen en domeinen; den resident van Batavia; den heer T. Ament, gepensioneerd hoofdambtenaar; den heer A. R. J. Cramerus, koopman; den heer jhr. mr. F. Junius van Hemert, advocaat en procureur bij het Hoog Geregtshof van Nederl.-Indië, en den heer C. T. Deeleman, civielingenieur, als leden, en den adsistent-resident voor de politie te Batavia, als secretaris, met opdragt aan die commissie om een uitgewerkt plan voor de instelling en werking van gemeentebesturen op de hoofdplaatsen van Ned.-Indië te ontwerpen en der Regering aan te bieden.

De Jav. Cour. bevat een staat, aantoonende „den afloop der in het jaar 1862 zoo op als buiten Java gehouden veilingen van Gouvernements producten." De totale opbrengst der verschillende geveilde producten is geweest als volgt:

Suiker	*f*	3,115,465.32.
Koffij (Java)	„	2,083 075.—.
„ (Padang)	„	5,809,270.—.
„ (Benkoelen)	„	256.01.
Kruidnagelen	„	14,557.50.
Peper	„	66,355.98.
Vogelnestjes	„	40,886.—.

Het stoomschip Hertog Bernhard bragt hier zondag den 29sten de Fransche Mail aan, loopende tot den 16 februarij.

Het stoomschip Imperatrice was door een gebrek aan de machinerie genoodzaakt geweest met verminderde stoom te varen en daardoor 3 dagen te laat te Singapore aangekomen. De Hertog Bernhard heeft ook in de buurt van den Noordwechter gelurende eenige uren vastgezeten, van daar de late aankomst.

Den 7 dezer arriveerde alhier ter reede het stoomschip Koningin der Nederlanden, kapitein Lewis, medebrengende Europesche berigten, loopende tot 26 februarij.

Men schrijft van Tjilatjap, dat daar sedert 3 maanden eene allerhevigste koortsepidemie heerscht, die een gedeelte der bevolking vernield en een ander gedeelte reeds genoodzaakt heeft met have en goed naar elders te verhuizen.

Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.

Per telegraaf via Soerabaija zijn de volgende berigten, loopende tot den 3 dezer, ontvangen:

In het district Margasari hebben de volgelingen van Goesti Kassan de kampong Moening aangevallen en eenige der bewoners vermoord.

Eenige opstandelingen onder Noro en Nahoedin hebben in vereeniging met een veertigtal Passirezen getracht onrust te verwekken in Amoenthai, Tabalong en Balangan.

Een huis in de kampong Sikantoug, waarin zich eene bende oproerlingen onder zekeren Soeran bevond, is door eene patrouille onder den luitenant Selleger omsingeld geworden; twaalf opstandelingen, waaronder de aanvoerder, zijn bij die gelegenheid gedood.

Te Awajang werd tijdelijk eene kolonne van 100 man gestationneerd, om het Pentapsche van vijanden te zuiveren.

De ons getrouwe Pangatoe-Bakar van Pramatsan-Amandit is bij eenen aanval der opstandelingen op zijne kampong gesneuveld.

De kapitein Ghene heeft den vijand uit zijne versterkte stelling te Batoe-Lakki verdreven.

Praboe-Djaja, alias Goesti-Demang, heeft zich te Kendangan onderworpen.

Zr. Ms. stoomschip Celebes, bestemd om de werkzaamheden aan de hulp-benting aan de Teweh te beschermen, is beneden Moeara-Mantallat aan den grond geraakt.

De Gouvernements-stoomer Boni, waarop de wd. civiel gezaghebber van de Kleine Dajak zich tot het doen eener inspectie-reis in de Kapoeas bevond, is ten gevolge van het lage water eveneens op het drooge geraakt.

Zr. Ms. stoomschip de Vecht is naar Hoeloe-Laut vertrokken om de zeeroovers aldaar en langs de Oostkust van Borneo zoo veel mogelijk afbreuk te doen.

Op den 1 april jl. heeft een officier met 40 man post gevat te Tandjong-Selatan in de Tanah-Laut, om de bevolking tegen de verwacht wordende aanvallen der zeeroovers te beschermen.

Aangekomen Passagiers.

Met het schip Gelderland, gezagv. D. Gaaff, de heeren C. Ravestein, H. C. A. Bauer, L. C. R. Boers, L. C. C. Cornelissen en echtg., J. C. d' Engelbronner, A. C. A. Blommestein en L. P. F. A. C. Hoyers, van Amsterdam.

Met het schip d'Elmina, kapit. Hörner, van Rotterdam: de heeren Tukkerman en echtg., Müller met echtg. en dochter, Stockhausen en echtg., mevr. Ruitenbach, mejufvr. Wijnstroom, de heeren de Bruyn, van den Broek, Donker Curtius, Bertrand, Reuchlin, van Beest en Peelen, en twee Jav. bedienden.

Met het schip Cornelis Anthonie, gezagv. R. J. Reynders: de heeren J. W. F. E. Sikkes en W. A. Eckstein, van Rotterdam.

Vertrokken Passagiers.

Met de bark Zeenymph, gezagv. J. F. Graadt van Roggen: de heeren dr. Holländer en familie, Prevost en familie, Giese en familie, Breukelman, 2de luit. van het O. I. leger, jongeheer Beer, Buys en mevr. Senn van Basel, naar Amsterdam.

Met het schip Eva Johanna, gezagv. S. van Bochove: de heeren J. G. Bicker, J. van Seyf, echtg. en één kind, Claus, echtg. en vijf kinderen, B. P. Kettman, een machinist en 35 militairen, naar Nederland.

Met het schip Ouderkerk aan den Amstel, kapit. Swart: de heer van den Bergh, twee kinderen van mr. Mees, de heer de Bruyn Prince, 18 militairen en eene inl. vrouw. bediende.

Personen, waarvan het vertrek is aangekondigd in de Jav. Courant:

S. R. Wijbrants. — J. G. Rameau en familie. — G. Verhulp en familie. — F. H. Schmidt. — C. E. L. J. Veerman. — R. B. Torrance. — Mevr. C. Hartmann von Schmidt auf Altenstadt. — J. D. Hooglandt Az. — H. W. Wood en familie. — J. J. Bergmans. — L. D. Dassori.

TROUW-, GEBOORTE- EN DOODBERIGTEN.

Gehuwd: 14 febr., A. Cupaerus met A. H. M. J. Gaspersz, Amboina. — 20, T. Kroes met A. Heukensveld, Slaghek, Canton. — 11 maart, F. L. A. Burer met J. A. Nettekoven, Poerwodadie. — 23, E. A. Engelbrecht met J. L. Godefroy, Batavia. — 24, A. W. L. Hennebert met A. R. van Hulstijn, Samarang. — 25, mr. M. van den Heuvel met H. W. Coster, Soerabaija. — 26, J. C. Spengler met H. M. E. Barnaart, Batavia. — 28, F. H. de Bruine met J. W. A. Cantervisscher, Tagal. — 2 april, B. C. Lammerding Sr. met M. C. Barlage, Samarang.

Bevallen: 20 maart, S. Overbeek, Wartz, d., Soerab. — 21, A. D. Roos v. Raadshoven, Offenhausser, d., Salatiga. — Permis Levyssohn, z., Samarang. — 22, Lammerding, Riggs, d., Madioen. — 27 echtg. van C. B. H. van Deutekom, d., Willem I. — M. C. C. W. Boerlage, Soekias, d., Soembring. — 28, A. C. Melbourn, Tolson, z., Batavia. — M. G. H. Mulock Houwer, Adema, d., Tagal. — B. M. J. Martherus, Schlencker, z., Soerabaija. — E. M. Brakel Reiger, Horst, d., Batavia. — C. van der Weyde, Berrettij, d., Samarang. — C. van Stutz, van Naerssen, z., Bagelen. — 31, M. L. van Dijck, Osten, d., Benkoelen. — 1 april, J. van Nispen, van Lawick van Pabst, z., Batavia. — 2, L. de Bruin, Harberger, z., Samarang. — 3, H. C. de Kroon, Loth, z., Samarang. — L. C. Musch, Weber, z., Buitenzorg. — C. D. Steinbuch, Ingram, z., Batavia. — 5, C. J. C. van der Schalk, Raaff, d., Batavia. — 6, T. P. Hoorweg, Leesekamp, z. en d., Batavia. — 8, C. C. A. Cantervisscher, van der Plas, z., Bandon.

Overleden: 17 jan., echtg. van A. H. C. van Leeuwen Riouw. — 18 maart, 't dochtertje van D. D. van Boekholtz, 17 m., Soerabaija. — 19, H. Obertop, Pattie. — 20, J. Breton, de Nijs, Batavia. — 't dochtertje van J. J. Popelier, 19 j., Willem I. — 25, 't dochtertje van F. Vos, 22 m., Batavia. — 27, 't dochtertje van W. W. A. Roijen, 3 m., Batavia. — J. A. Jansen, 31 j., Soerab. — 28, A. A. Baumgardt Bold, Batavia. — 31, A. E. Mey, Egger, 36 j., Pasoeroean. — 6 april, 't jongste zoontje van J. A. Kramer, Soerabaija. — twee pasgeboren kinderen van T. P. Hoorweg, Batavia.

Door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.

Benoemd: bij de recherche te Batavia tot 1sten komm. bij de algem. rekenk. P. H. Leidelmeijer, tot komm. op het res.-kant. te Pasoeroean C. W. Schaegen, tot contr. der 1ste kl. toegevoegd aan den adsist.-resid. ter beschikk. van den gouvern. der Mol. eil. jhr. W. C. F. Göldman, tot 3de komm. op het res. kant. te Muntok (Banka) J. C. W. Kuhr, tot lid in den res.-raad te Benkoelen J. C. Botter.

Ontslagen: bij de Wees- en Boedelk. te Ternate op verz. eerv. uit zijne betrekk. van secr. C. G. J. van Renesse van Duivenbode, onder dankbet. voor de door hem in die betr. bew. diensten, en in diens plaats *benoemd* W. Hendrik; op verz. eerv. uit zijne betrekk. weg. ziekte onder toek. van wachtg. de 3de komm. op het res.-kant. te Muntok (Banka) W. Fredrikz.

Verleend: een eerv. ontsl. uit 's lands dienst met beh. van regt op pens. aan den ontheven resid. der Z. en O.-afd. van Borneo E. F. van Bentheim Teklenburg Rheda; een 2jarig verl. naar Nederl. weg. ziekte aan den 1sten onderw. bij de gouvern. 1ste lagere school te Ambarawa F. W. S. von Staedel.

Vergund: de uitoef. van het beroep van landm. aan L. C. E. Kniphorst, P. M. toe Water en aan den oud-ingen. der burg. openb. werken W. F. Vogelzang.

Toegevoegd: tijdelijk aan den res. der Z. en O.-afd. van Borneo, ten einde op het res.-bureau te Bandjerm. te worden werkzaam gesteld, de ambten. op wachtgeld A. O. Burgemeestre.

Goedgekeurd: dat door den resid. van Palembang bij de sub-comm. van onderw. aldaar is *ontslagen* eerv. weg. vertr. als lid mr. J. J. Schneither, onder dankbet. voor de als zood. door hem bewez. diensten, en in diens plaats *benoemd* tot lid T. van Ketwich; — dat door den direct. der kult. bij de landel. inkomsten en kult. is *geplaatst* in de afdeel. Krawang, ter beschikk. van den adsist.-res. aldaar, de benoemde ambten. ter beschikk. O. A. Burnabij Lautier: — dat door den adsist.-resid. van Benkoelen is *benoemd* tot lid der subcomm. van onderw. te Benkoelen J. C. Botter.

Militair Departement.

Bevorderd: bij het wapen der inf. tot maj. ter beschikk. van den komm. der troepen in de Z. en O.-afd. van Borneo C. L. St. A. M. de Roij van Zuydewijn; tot maj. milit. komm. te Tjilatjap (Banjoemaas) A. Raaymaakers; tot kapits. bij het 2de bat. L. T. Blasius, bij het 3de bat. H. W. C. A. Thieme, bij het 12de bat. B. P. Bruyn van Rozenburg en bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo W. de Leon; tot 1ste luits. bij het 12de bat. P. van Drimmelen, bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo H. W. Genger en M. A. du Croo, bij de subsistenten kader te Batavia F. J. A. R. von Ende en te Samarang J. F. H. Kleine.

Benoemd: tot 2de luits. bij het 1ste bat. A. Hekmeijer, bij het 2de bat. J. Th. van Mourik en E. van Schenck, bij het 4de bat. B. F. W. van Mourik, bij het 5de bat. J. N. J. Ketelaar en bij het 11de bat. J. de Frees; bij het wapen der artill. (materieel) tot luit.-kol. A. J. Doorman en J. D. Hoedt, tevens belast met het toezigt over de pyrotechnische werkpl. te Soerab., met bepal. dat beiden ook als zood. in hunne tegenw. betrekk. zullen blijven continueren en laatstgen. bij zijn wapen gevoerd blijven a la suite; tot maj.-komm. der art. in de 1ste mil. afd. op Java J. Seelig; tot 1sten luit. bij het reg. O.-I. kav. F. H. van Boddien, met bepal. dat hij ook als zood. in zijne tegenw. betrekk. zal continueren.

Ontslagen: op verz. eerv. uit Zr. Ms. milit. dienst de 2de luit. der inf. R. A. C. van Doornum; eerv. uit Zr. Ms. milit. dienst met beh. van regt op pens. de off. van gez. 2de kl. B. H. Egberts.

Geplaatst: bij het 15de bat. de maj. milit. komm. te Tjilatjap (Banjoemaas) C. J. Riesz.

Verleend: een 2jarig verlof naar Nederl. aan den ritm. van het reg. O.-I. kav. A. Koenen.

Marine Departement.

Door den chef der Gouvernements marine is gedurende Maart ll. de volgende beschikking genomen:

Ontslagen: eerv. uit zijne betrekking de 2de stuurm. P. Sonneveld.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den direct. der prod. en civ. magaz. gedur. Jan. en Febr. ll. bij de afdeel. telegrafie *ontslagen:* op verz. eerv. van de waarn. der betrekk. van leerl.-telegr. C. P. Holst; *ontheven:* van de verdere vervull. der betrekk. van leerl.-telegr. te Soerab. J. G. Doppert, en *benoemd:* tot leerl.-telegr. P. J. B. van Lelijveld, met bepal. dat hij voorl. werkz. zal zijn bij het telegr.-kant. te Weltevreden.

Door den direct. der kult. gedur. Maart ll. *bevorderd:* tot opziener 2de kl. bij de indigo-cult. J. A. de Witt.

Door den resid. van Batavia gedur. Febr. en Maart ll. *benoemd:* tot adspir. licht-opz. bij den vuurtoren te Batavia L. B. C. van Rooijen.

BUITENLAND.

CHINA.

Hong Kong 15 *april.* — Het nieuws van de jongste veertien dagen kenmerkt zich niet door belangrijke gebeurtenissen. Te Peking schijnt volmaakte rust te heerschen. De houding van sir Frederick Bruce, aan wien de leiding der Britsche aangelegenheden is toevertrouwd, bewijst dat hij een zeer bekwaam man is, niettegenstaande zijne critici hem te laste leggen dat hij aan de vorderingen en klagten der Chinezen meer gehoor geeft dan aan die der Engelschen. Onpartijdigen evenwel zijn overtuigd dat hij in elk opzigt billijk handelt. Nimmer te voren boden de betrekkingen, welke Engeland met het Chinesche Rijk onderhoudt, meer gelegenheid aan om gevaarlijke diplomatieke stappen te doen, en de zoo noodige voorzigtigheid welke door den heer Bruce in acht wordt genomen is dus in elk opzigt prijzenswaardig.

Van Tien-tsin wordt berigt dat de consul, de heer Gibson, die in het jongste gevecht met de Nyen-fei oproerlingen gewond werd, buiten gevaar is.

Er zijn nog geene nadere berigten bekend aangaande de handelingen van admiraal Kuper in Japan; uit alles blijkt evenwel dat de Japanners elke onderhandeling op de lange baan willen schuiven; er is trouwens nog niets definitief bekend waardoor de algemeene bezorgheid wordt verminderd, evenmin aangaande de maatregelen welke de Engelsche gezant zal nemen om een duurzamen vrede met dit Gouvernement te sluiten.

Middelerwijl bleef alles kalm; dit belet evenwel niet dat eene groote menigte wel gezetenen zich steeds uit Yeddo verwijdert, en niet ten onregte leidt men hieruit af dat er een onweder broeit.

De stoomboot Fiery Cross, welke onlangs door het Japansche Gouvernement werd aangekocht, heeft schipbreuk geleden.

Van Shanghay heeft men te vergeefs berigten verwacht aangaande de expeditie die eenigen tijd geleden naar Fooshan was gezonden, ten einde uit die plaats de oproerlingen te verjagen. Niets beslissends vernam men tot nu toe, dan alleen dat alle ammunitie was verbruikt en men niet verder kon handelen bij gebrek aan bruggen. Dierhalve is eene versterking derwaarts gezonden, zoodat men zich spoedig met eenen goeden uitslag vleit.

De besluiten aangaande de leenroerigheid van de gronden, de jurisdictie van Chinesche en vreemde volkplantingen, benevens dat betrekkelijk het belasten van de opium, nadat deze door vreemde kooplieden is verkocht, hebben hier groote sensatie te weeg gebragt. De pogingen door de gezamenlijke kooplieden in het werk gesteld om door bemiddeling van den heer Bruce het laatstgenoemde besluit te doen intrekken, hebben schipbreuk geleden, aangezien de heer Bruce erkende dat de Taoutai de bevoegdheid heeft belastingen te heffen wanneer hij zulks noodig acht.

Van Hankow verneemt men dat de thee-oogst weldra zal beginnen. Naar alle waarschijnlijkheid zal men eene kleinere hoeveelheid naar Canton zenden, dan verleden jaar het geval was, aangezien hierop groote verliezen zijn geleden. De uitvoeren bedroegen 107,655,993 ℔ tegen 96.038.127 ℔ in het vorige jaar.

De berigten uit Ningpo luiden niet zeer bevredigend: sedert de Fransche troepen Shaou-hsing hebben genomen is geene operatie tegen de Taipings meer ondernomen.

Te Manilla gaan de zaken bedaard voorwaarts. Het Gouvernement heeft onlangs een besluit uitgevaardigd, waarbij aan vreemdelingen gelijke regten worden toegekend als aan de onderdanen van de Spaansche kroon.

De kamer van koophandel in Shanghay heeft hare grieven te kennen gegeven tegen de willekeurige schendingen van het tractaat, in april 1861 gesloten, ten nadeele van de vreemde kooplieden. Niet alleen zou de vrije vaart op de Yang-tsze-kiang rivier worden bemoeijelijkt, maar de handel met de binnenlanden zou bijna onmogelijk geworden zijn.

De zeeroovers zijn tegenwoordig onbeschaamder dan ooit. Op de kust is de Engelsche schooner Japonica door hen aangevallen en na een wanhopigen wederstand geënterd. Daarna werd de strijd op het dek voortgezet, waardoor twaalf der zeeroovers doodelijk gewond werden. De bemanning moest evenwel voor de overmagt zwichten, nadat de kapitein en vijf matrozen gedood en over boord geworpen waren. Nadat de roovers alles wat eenige waarde had, hadden medegenomen, lieten zij het schip drijven, tot dat het na acht dagen door de kanonneerboot Staunch werd opgevischt, die het naar Hongkong liet opbrengen.

FRANKRIJK.

PARIJS 27 Mei.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Gisteren waren hier ter beurze geruchten in omloop omtrent een coup d'état door den Koning van Pruissen tot stand gebragt. De telegraaf zal 't u ook heden berigt hebben dat zij geheel waren uit de lucht gegrepen. Wel spreekt men intusschen van eene wijziging der Pruissische Constitutie, hetgeen welligt eene vermomde staatsgreep zou kunnen genoemd worden, en welke ten uitvoer zal worden gelegd gedurende den tijd dat de Zitting gesloten is.

Men slaat hier de gebeurtenissen in Pruissen altijd met bijzondere aandacht gade, omdat men aldaar een opstand verwacht, waardoor de toestand van geheel Duitschland belangrijke veranderingen kan ondergaan.

En wat zal ik u verder van hier melden, waaruit niet dadelijk de koorts spreken zou, waardoor ieder Fransch burger — slechts zeer weinigen uitgezonderd — is aangetast? Men hoort van niets anders dan van verkiezingen; alle binnen- en buitenlandsche vraagstukken zijn daarvoor naar den achtergrond geschoven. Maar hoe belangrijk dit vraagstuk ook voor Frankrijk moge zijn, ik begrijp volkomen dat het buitenland daarin alleen in zooverre belang kan stellen, als de uitslag mogt blijken opmerkelijke verandering aan te brengen in de verhouding der staatkundige partijen, of wèl voor zooveel uit de agitatie is op te maken, dat het Keizerrijk geenszins zoo algemeene sympathie bezit als de Regering zelve ons tracht diets te maken.

Ik wil mij dus weder bij enkele hoofdpunten bepalen, en moet als zoodanig constateren dat het hoe langs zoo meer blijkt dat het getal kiezers, hetwelk hun burgerregt zal uitoefenen, zeker een belangrijk hooger cijfer zal beloopen dan in de laatste jaren. Die ijver wordt ook door de geestelijkheid zeer aangevuurd. Zij heeft een geschrift in het licht gezonden onder den titel van: „Antwoord van verschillende bisschoppen op de tot hen gerigte vragen betrekkelijk de aanstaande verkiezingen."

Dit stuk draagt de onderteekening van de aartsbisschoppen van Kamerijk, Tours en Rennes, en de bisschoppen van Metz, Orleans, Nantes en Chartres. Men kan er den heftigen stijl in herkennen van mgr. Dupanloup, den bekenden bisschop van Orleans. Op de krachtigste wijze worden alle burgers aangemaand om hunne stemmen uit te brengen. Een paar zinsneden laat ik er uit volgen:

„Tot hen die niet willen stemmen, uit vreeze dat zij daardoor feitelijk het regt van het tegenwoordig bewind zouden erkennen, zeggen wij: Gij kunt niets beletten door niet mede te stemmen, maar laat wel alles over.

„Tot dezulken die uitroepen: De strijd is niet opregt; wij schermen in de duisternis! antwoorden wij: Zult gij dan helderder zien, wanneer gij zelf de oogen ook sluit?

„Tot degenen die slechts herhalen: Het is een ongelijke strijd, waarin wij bij voorbaat weten verslagen te worden! rigten wij de vraag: Zoudt gij op een slagveld ook zoo angstvallig de manschappen tellen? Neen, gij zoudt u niet bekommeren om het aantal en niet alleen op de vlugt bedacht zijn. En daarenboven, zoo gij al verslagen wordt als gij strijdt, zult gij dat dan niet worden, als gij u aan den strijd onttrekt?"

In Le Sémaphore van Marseille komt een merkwaardig stuk voor, namelijk een brief aan de kiezers daar ter plaatse, onderteekend door de heeren Jules Favre, Ernest Picard, Emile Ollivier en Darimon, om ze aan te moedigen tot het verkiezen van den heer Berryer. Het is zeker geen alledaagsch schouwspel, om republikeinen te zien optreden als krachtdadige ondersteuners der candidatuur van een legitimist.

Hetzelfde blad voegt hierbij de opmerking, dat de bekende liberale Volksvertegenwoordigers het niet noodig hebben geacht eene gelijksoortige aanbeveling van den heer Thiers tot de kiezers te rigten, omdat reeds buitendien alle krachten der oppositie zich geschaard hebben aan de zijde van dien beroemden Staatsman.

De burggraaf Anatole Lemercier heeft eene circulaire tot de kiezers gerigt, waarin die voormalige Regeringskandidaat — thans door de oppositie vooropgezet — in herinnering brengt, hoe Keizer Napoleon I op St. Helena nog regt liet wedervaren, o. a. aan maarschalk Jourdan, dien hij zelf beleed miskend te hebben, doch die hem in weerwil daarvan bleef aanhangen. Zonder nu eene parallel te willen trekken tusschen Napoleon I en graaf de Persigny, noch tusschen zijn beroemden grootvader en zich zelven, vertrouwt de heer Lemercier dat de Minister van binnenlandsche zaken, tot het ambteloos leven teruggekeerd, ook hem regt zal laten wedervaren.

Heden voormiddag werd in het paleis der Tuilerien een Ministerraad onder het voorzitterschap des Keizers gehouden.

— Vrijdag of zaturdag aanstaande begeven de Keizer en de Keizerin zich naar Fontainebleau.

— In al de verschillende wijken van Parijs houdt men zich met de organisatie der twee- à driehonderd stembureaux voor het plegtig verkiezingswerk op aanstaanden zondag bezig.

— Met de verandering van maan is de luchtgesteldheid hier geheel veranderd, en van koud zelfs warm geworden, terwijl de barometer tevens bestendig schoon weder schijnt te voorspellen.

— Volgens brieven van Havannah was het Fransch adviesjagt Marceau den 3 mei aldaar aangekomen, en had depêches van den generaal Forey, ter opzending naar Frankrijk, overgebragt. Den 16 april gingen de troepen van den generaal Forey voort met het terugdringen der Mexikaansche bezetting van Puebla, die nog alleen het slechtst verdedigbare gedeelte der stad inhield, en tusschen de achterste barrikaden, de wijk San Rosa en de forten Guadeloupe en Loretto, ingesloten was. De generaal, zegt de Diario de la Marina, meldt zijne groote tevredenheid over den bezadigden en langzamen voortgang der operatien, welker eindelijke uitslag aan geen twijfel meer onderhevig is. Te Vera Cruz heerschte de meening dat de Engelsche stoomboot, welke den 2 mei die haven verlaten moest, de tijding der in bezitneming van Puebla door de Fransche troepen zou overbrengen. Merida heeft zich ten gunste der Fransche expeditie verklaard, en het daarop betrekkelijk pronunciamento begrijpt in dien maatregel de geheele landstreek die zich tot Carmen uitstrekt. Don Liberio Ingoyon, gouverneur van Yucatan, was afgereisd en senor Regila in zijne plaats benoemd. De schout bij nacht Bose, die den admiraal Jurien de la Gravière vervangt, was den 20 april, aan boord van de Bellona, te Vera Cruz gearriveerd.

— De Italiaansche Kamer der Afgevaardigden heeft gisteren den Regeringskandidaat, den heer Cassinis, oud-minister van justitie, met 166 van de 260 stemmen, tot haren voorzitter benoemd. De heer Tecchio verwierf 48 en de heer Crispi, de kandidaat der linkerzijde, 29 stemmen.

— Het dagblad Discussione van 25 dezer zegt: „Ofschoon het ons uit eene doorgaans goede bron gewordt, deelen wij toch onder voorbehoud het berigt mede, dat de Koninklijke Regering op nieuw onderrigt is dat eene expeditie van vrijwilligers, ongeveer duizend man sterk, zich in de omstreken der Abruzzen tot een inval op Pauselijk grondgebied gereed maakt. Ter beoordeeling van den oorsprong en de beteekenis eener dergelijke poging zal het volstaan te zeggen, dat de bekende Francini als een der hoofden van die expeditie genoemd wordt."

DUITSCHLAND.

Berlijn 27 *mei.* — Zoowel het schrijven des Konings, waarin hij zijne Ministers in het gelijk stelt, als de Koninklijke boodschap, tot sluiting der Wetgevende Zitting, kent men hoofdzakelijk reeds uit de medegedeelde telegrafische berigten. Na de voorlezing van het eerste deed de Afgevaardigde van Hoverbeck opmerken dat, naardien de brief door geen der Ministers was gecontrasigneerd, de inhoud er van ook voor geene behandeling in het Huis vatbaar was.

— Het Heerenhuis hield heden nog eene kortstondige zitting, in welke de Koninklijke boodschap tot sluiting der Zitting werd voorgelezen.

— Het schijnt nu zeker te zijn dat de Koning zich eerstdaags naar Karlsbad begeeft, om vervolgens de nakuur in Baden Baden of in een zeebad te houden.

— Z. M. heeft den Pauselijken staatssecretaris kardinaal Antonelli tot Grootkruis der Orde van den Rooden Adelaar benoemd.

— Onze Minister van buitenlandsche zaken heeft den Pruissischen zaakgelastigde bij de te Munchen zitting houdende algemeene Tolconferentie zeer gewigtige instructien toegezonden, uit welke het blijken zou dat Pruissen in zijne weigering volhardt om in die Conferentie deel aan de beraadslagingen over de Oostenrijksche voorstellen ten opzigte van het commerciële vraagstuk te nemen. In sommige kringen meent men de overtuiging erlangd te hebben, dat Oostenrijk aan de zegepraal van zijne oppositie tegen het Duitsch-Fransche handelsverdrag wanhoopt en zijne pogingen alleen nog voortzet met het doel om eene gunstige herziening van zijn in 1853 met het Tolverbond gesloten verdrag te verwerven.

— Sommigen meenen hier stellig te weten dat Rusland bereid is het Oostenrijksch programma tot reorganisatie van Polen aan te nemen. Alleen zou het zich daartegen verzetten dat men de nieuwe regeling onder den waarborg van Europa stellen wil. Hiermede schijnt echter te strijden wat insgelijks beweerd is, namelijk dat de Russische Regering het congres niet alleen wil, maar zelfs alles aanwendt om het Oostenrijksche Kabinet, dat zich daartegen nog blijft verzetten, voor dat plan te winnen.

— Koning Karel van Zweden en zijne Familie gaven onlangs een doorslaand bewijs hunner sympathie voor de Poolsche opstandelingen. Eenige dames, met Frederika Bremer aan het hoofd, hadden namelijk de inteekening op een geestelijk concert geopend, de opbrengst waarvan tot ondersteuning der in den Poolschen bevrijdingsstrijd gekwetsten bestemd is, en volgens de door het dames-comité openlijk gedane verantwoording hebben de Koning, de Koningin Weduwe, 's Konings broeder Oscar, hertog van Ostgothland, en Prinses Eugenie het comité zeer ruime bijdragen doen toekomen.

— De voormalige Saksische opper-kamerheer en opper-hofmeester von Könneritz is, in den ouderdom van 73 jaren, op zijn landgoed Erdmansdorf overleden. Na eerst gezant te Madrid geweest te zijn, was hij het van 1828 tot 1848 te Parijs, en in 1851 gedurende korten tijd te Berlijn.

Per Telegraaf.

Parijs 28 Mei.

Hunne Majesteiten hebben gisteren een bezoek van den Hertog van Brabant ontvangen.

Madrid 27 Mei.

Het gerucht, dat de Minister van finantien zijn ontslag in wil dienen, is ongegrond.

Londen 28 Mei.

Thee en **Koffij** onveranderd. **Rijst** flaauw. **Metalen.** Tin. Engelsch 128/, Banca 129/, Straits 127/. **Talk** in loco 43/. Oct./Dec. 46/. **Oliën.** Raap- £ 49.6/, Lijn- £ 45. **Boter.** Friesche 86/. Ter **Veemarkt** van heden waren: 1150 Runderen, 390 Kalveren, 6700 Schapen en 380 Varkens. Voor beste Runderen werd 4/10, Kalveren 5/, Schapen 4/10 en Varkens 4/6 betaald.

De Cambrian is van de Kaap de Goede Hoop aangekomen met berigten tot 21 April.

Liverpool 28 Mei.

Katoen. Heden zijn 5000 b. afgedaan.

Berlijn 28 Mei.

Rogge 45¾, op lev. 45¾. **Raapolie** 14¼, op lev. 14¼.

Lissabon 28 Mei.

De Oneida is van Rio-Janeiro aangekomen met berigten van 9 mei. Koers op Londen 27¼ a ⅜.

Koffij good first 7 $ 100 a 7 $ 300. Uitvoer 38,800 b., waarvan naar het Kanaal 9400 b. Voorraad 70,000 b. Vracht naar Engeland 40 a 47/6.

New-York 16 Mei.

Per Norwegian medebrengende 48,000 dollars. **Goud** 50 pct. agio. **Wissel** op Londen 165. Illinois 109½. **Katoen** 60 c. **Granen.** Meel 10 d., Tarwe 3 d. en Mais 2 d. lager.

LONDEN 28 Mei.

Geconsol. 3 pc. 92½. Rusland 4½ pc. 91. Spanje 3 pc. 54⅞; dito Cert. 12⅝. Grenada N. 33¼. Venez. 24; dito Uitgest. 12½. Grieken 32½; dito Coup. 14⅝. Illinois Shares 65; dito Bonds 74. Wissel 3/m. Amst. 11.18.

PARIJS 28 Mei.

Frankrijk 3 pc. 69.35; dito 4½ pc. 97.—; Crediet Mobilier 1415. Fr. Oostenr. Spoorw. 477; Russ. dito 432. Spanje 3 pc. 51⅞; dito 2 pc. —. Wissel 3/m. Amst. —. Italië 72.35.

ANTWERPEN 28 Mei.

België 4½ pc. 100; dito 2½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 67$\frac{7}{16}$; dito Nation. 71½; dito Crediet Actien 446. Spanje 3 pc. 50½; dito 2 pc. 47½. Crediet Guillon —.

BERLIJN 28 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 68⅜; dito Nation. 5 pc. 72⅞. Russ. Stiegl., 5de serie 89½; dito dito 6de ser. 96; dito 1862 5 pc. 91⅞; dito Nieuwe 3 pc. 58⅝. Wissel Amst. 142⅜. Disconto —.

WEENEN 28 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 75.90; dito Nat. 5 pc. 80.80. Bank-Actien 791; Crediet-Actien 192. Loten 1860 —.—. Fr. Oostenr. Spw. 215. Wissel Londen ƒ 111.20. Disc. —.

FRANKFORT 28 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 66½; dito Nation. 5 pc. 70⅝; dito Loten 1860 —. Spanje 3 pc. 50½; dito 2 pc. 47⅝. Wissel Weenen 105¼.

HAMBURG 28 Mei.

Rusland N. 3 pc. 56⅞. Spanje 3 pc. 48; dito 2 pc. —; Vereinsbank —. Wissel Londen 13.03¾; dito Amsterd. 35.75. Disc. —.

MADRID 27 Mei.

Spanje 2 pc. 48.85; dito 3 pc. 52.95.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 28 Mei.

In het **BIJVOEGSEL** *dezer Courant is een* **uitvoerig verslag** *opgenomen van de heden gehouden* **Zittingen** *van den* **Gemeenteraad** *en van de* **Tweede Kamer der Staten-Generaal.**

Wij vernemen dat in eene heden alhier gehoudene vergadering der oprigters van de Rotterdamsche Bank, meer dan voldoende door hen is ingeschreven voor het bedrag van vier millioen gulden (in de uitgifte der eerste serie van vijf millioen) hetwelk zij voor zich hadden gereserveerd.

Voor de publieke inschrijving blijft dus alleen over het aanvankelijk daarvoor vastgestelde montant van een millioen gulden. De gelegenheid daartoe zal worden verstrekt op aanstaanden donderdag den 4 junij, van des voormiddags 10 tot 1 ure, in het Notarishuis aan de Gelderschekade alhier.

De Schiedamsche Courant zegt vernomen te hebben, dat de nieuwe wet op het binnenl. gedistilleerd, op vrijdag den 5 junij a. s. in werking zal treden.

De Kamer van koophandel en fabrieken te Schiedam heeft zich tot de Tweede Kamer gewend, met eerbiedig doch dringend verzoek, om zich niet te vereenigen met het dezer dagen door de Regering aangeboden wetsontwerp tot verhooging van den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd.

In de zitting van de Tweede Kamer van vrijdag 22 mei is ingekomen een adres van G. G. H. Bakker te Amsterdam, betrekkelijk zijne aanspraak op de nalatenschap van den gouverneur-generaal Alting.

Krimpen aan de Lek 26 *mei.* — Heden zijn alhier aangekomen eenige ambtenaren van den waterstaat, met de noodige werktuigen, tot het doen van opnemingen voor den spoorweg van Rotterdam naar Dordrecht. Algemeen verheugt men zich in het aanschouwen dezer werkzaamheden, waarvan men spoedig een resultaat in de voor deze gemeente zoo belangrijke zaak te gemoet ziet.

Ammerstol 27 *mei.* — Onze visscherij heeft in de laatste week een vrij gunstig resultaat opgeleverd. De vangst van zalm bestond voor het grootste deel uit zware exemplaren van 12 kilo en bedroeg 156 stuks. Hoezeer de vraag eenigermate is verminderd, kan de prijs van 85 tot 105 cents per 5 ons als voldoende worden beschouwd. De vangst van elft bedroeg 149 stuks, die gemiddeld tegen 42½ cent per stuk werd opgeruimd.

Strijen 28 *mei.* — De Raad dezer gemeente heeft bij besluit van heden tot hoofdonderwijzer benoemd den heer G. Schouten, thans hoofdonderwijzer te 's Greveldui n Kapelle.

's Gravenhage 28 *mei.* — Zoo even vernemen wij, dat niet alleen het plan is gevormd, maar dat men reeds krachtdadig aan de verwezenlijking daarvan werkzaam is, om in den loop der maand augustus op groote schaal een vocaal en instrumentaal concert te geven, in de Ridderzaal, op het Binnenhof te 's Gravenhage. Het programma zal uitsluitend bevatten compositien van onze vaderlandsche toondichters, die zelf de uitvoering van hunne werken zullen dirigeren. Wat vooral in ons oog deze onderneming hoogst belangrijk en prijzenswaardig maakt, is het edel echt vaderlandsche doel daaraan verbonden, dat namelijk de opbrengst bestemd is om den grond te leggen tot het oprigten van een fonds ter ondersteuning van een 900tal oude dapperen, die in het onvergetelijk jaar 1813 hun leven hebben veil gehad om ons geliefde Vaderland van vreemde overheersching te bevrijden, en thans meerendeels onverzorgd en in een staat van hulpbehoevendheid in de verschillende gewesten zijn verspreid. Terwijl geheel Nederland zich bezig houdt met het tot stand brengen van een of meer monumenten, mag men bescheidenlijk de vraag opperen, of het niet zaak is vooral ook te denken aan het lot dier braven. Moge opgemelde en andere pogingen ten hunnen behoeve met een goed gevolg worden bekroond!

Leyden 28 *mei.* — Na verdediging van stellingen werd alhier heden bevorderd tot doctor in de regten, de heer A. J. C. van Weel, geboren te Ooltgensplaat.

— Door stemgeregtigde ingelanden van den Driemanspolder, onder Soetermeer en Stompwijk, is tot dijkgraaf van dien polder verkozen de heer J. Groenewegen met 466 van de 920 uitgebragte stemmen. De overige 454 stemmen werden op den heer L. Koetsier uitgebragt.

— Uit Veur vernemen wij dat de met bloemkool beplante uitgestrekte velden aldaar een schoon gezigt opleveren, omdat tot nog toe het weder voor deze vrucht gunstig was. Van de vroeg uitgepoote bloemkool zijn mede weinig planten mislukt.

Konink. en Ministeriële Besluiten enz.

Bij Koninklijk besluit zijn verleend de volgende pensioenen, als: aan P. Vermaat, ontvang. der dir. bel. en acc. te St. Maartensdijk, ƒ 1523; W. A. van der Jagt Pz., hoofdcomm. bij het Departement van Finantien, ƒ 1400; A. H. Elbers, comm. bij 's Rijks entrep. te Amsterdam, ƒ 400; M. J. Jantzen, id. der 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Amsterdam, ƒ 432; W. de Visser, ontvang. der dir. bel., in- en uitg. regt. en acc. te Lochem, ƒ 1335; H. W. Siersma, brievenbest. aan het postk. te Leeuwarden, ƒ 218; P. S. Postma, idem, ƒ 157; A. Scholten, comm. der 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Rijp, ƒ 344; J. Scheltema, ontv. der dir. bel. te Arnhem, ƒ 2183; H. M. Meysenheym, comm. der 2de kl. bij 's Rijks bel. te Amsterdam, ƒ 638; J. C. A. van Ketel, idem 3de kl. te Delft, ƒ 439; W. L. Jansen, hoofdcomm. bij 's Rijks bel. te Posterholt, ƒ 455; G. Mulder, comm. der 2de kl. bij 's Rijks bel. te Katwijk, ƒ 413; J. Cretier, meter en taxat. van den turf te Mijdrecht, ƒ 392; E. Krop, wed. van R. K. Steinvorte of Steinvoorte, in leven comm. der 1ste kl. bij 's Rijks bel. te Oosterwolde, ƒ 117; M. J. de Fooz, wed. van W. W. van Rijsoort, in leven controleur bij 's Rijks bel. te Rotterdam, ƒ 960; M. T. Reibestein, wed. van W. Domisse, in leven stempelaar bij het algemeen zegelkantoor te 's Gravenhage, ƒ 210; J. J. baronnesse Sloet van Westerholt, wed. van mr. J. W. baron Sloet van Oldruitenborgh, in leven verificateur der registratie van de 2de kl. te Vollenhove, ƒ 969.

Bij Koninklijk besluit van 30 april jl. is 1⁰, door den Koning voor kennisgeving aangenomen het door J. E. van Dantzig en J. M. van Minden te Gouda in hunne kwaliteit van benoemde bestuurders van een nieuw kerkgenootschap van afgescheiden Israëlieten te Gouda, ingezonden afschrift van het reglement, houdende bepalingen betreffende de inrigting en het bestuur van het nieuwe kerkgenootschap voornoemd; 2⁰, goedgekeurd, dat de hoofden, die het evengenoemde kerkgenootschap vertegenwoordigen of besturen, gevestigd zijn te Gouda.

Raad van State.

Bij den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, zijn in de openbare vergadering van gisteren behandeld de volgende zaken, te weten:

1⁰, het geschil tusschen de gemeenten Winsum en Ilpendam, over het domicilie van onderstand van Johanna Theresia van der Kolk. — Rapporteur de staatsraad Meeussen;

2⁰, dat tusschen de gemeenten Middelharnis en Oude Tonge, over het domicilie van onderstand van Martinus en Johanna van Leent. — Rapporteur de staatsraad de Vries.

3⁰, dat tusschen de gemeenten Achtkarspelen, Opsterland en Grootegast, over het domicilie van onderstand van Aaltje Fokkes Oosterhof. Rapporteur de staatsraad de Jonge.

Marine en Leger.

Al de miliciens van de ligting dezes jaars, welke in het begin dezer maand bij de verschillende wapenkorpsen ingelijfd zijn, zijn onmiddellijk tot eerste oefening daarbij in activiteit gesteld, met uitzondering van diegenen, welke bij het wapen der kavalerie (de vijf regementen dragonders en het regement veld- en rijdende artillerie) zijn ingedeeld, die eerst den 1 october dezes jaars daarbij in werkelijke dienst zullen moeten optreden. Laatstgemelde miliciens zijn tot op dat tijdvak met onbepaald verlof naar hunne haardsteden teruggezonden.

— Naar men verneemt is de 1ste luit.-kwartiermeester Trippelaar, van het 1ste reg. inf. en bij het koloniaal werfdepôt te Harderwijk gedetacheerd, in zijnen rang overgeplaatst bij den staf der infanterie, om bij het Departement van Oorlog werkzaam te zijn, en is in zijne plaats bij gemeld depôt te Harderwijk gedetacheerd de 2de luit.-kwartiermeester Gruys, van het 1ste regement infanterie.

— Naar men verneemt zal het infirmerie-locaal te Schoonhoven voor de aldaar gestationneerde artillerie-instructie-compagnie eerst in het begin van het volgend jaar ter verpleging van zieken gereed zijn. De zieke militairen van gemelde compagnie zullen tot opgemeld tijdvak in eene ziekenkamer, welke in het kazernelocaal is gereed gemaakt, verpleegd worden.

Aanbestedingen.

Heden heeft aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, door de commissie voor de Staatsspoorwegen, de aanbesteding bij inschrijving en opbod plaats gehad van het maken van de aardebaan, de kunstwerken, de levering van ballast, het leggen van de spoorbaan en eenige verdere werken voor den spoorweg tusschen Roermond en Venlo. Daarvoor waren 21 inschrijvingsbiljetten ingekomen. Het werk werd ingesteld voor ƒ 300,000, met verhooging van ƒ 2000, en is afgemijnd door den heer J. Verwaijen te Pannerden, voor de som van ƒ 388,000.

Vervolgens heeft bij inschrijving en opbod de aanbesteding plaats gehad van het maken van verschillende gebouwen en inrigtingen op de stations Sittard en Roermond en op de halten Bunde, Beek-Elsloo, Susteren, Echt en Maasbracht-Linne, ten behoeve van den spoorweg van Maastricht tot Roermond. Daarvoor waren zeven inschrijvingsbiljetten ingekomen. Het werk werd ingezet op ƒ 70,000 en is door denzelfden afgemijnd voor de som van ƒ 99,000.

Daarna heeft de besteding bij enkele inschrijving plaats gehad van het maken van bergplaatsen voor locomotieven en rijtuigen, gebouwtjes voor privaten en magazijnen, wachthuisjes, verhoogde los- en laadplaatsen, bestratingen, benevens het metselen van den gemetselden onderbouw voor groote draaischijven en waterkranen op de stations Leeuwarden, Harlingen en Franeker en de halte te Dronrijp, ten behoeve van den spoorweg van Harlingen naar Groningen. Daarvoor waren elf inschrijvinsbiljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer H. Wouda, te Sneek, voor de som van ƒ 116,295, doch door hem was aan de commissie een telegram gezonden, waarin hij verzocht, dat zijn inschrijvingsbiljet niet in aanmerking zou komen, daar bij zijne berekening eene mistelling had plaats gehad. Daarop volgde het biljet van den heer W. Sonneveld, te Schiedam, voor de som van ƒ 141,200.

Regtszaken.

Gisteren heeft de Hooge Raad, kamer van strafzaken, onder anderen uitspraak gedaan in de zaak van L. van Ginkel, requirant van cassatie tegen een in hooger beroep gewezen vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Tiel, houdende veroordeeling ter zake van het afsteken van vuurwerk, in strijd met de betrokken plaatselijke verordening. Aangezien bij die verordening niet zijn aangewezen de plaatsen, waar het verboden is vuurwerk af te steken, om de straf van het ten deze toegepast art. 371, n.⁰ 2, van het Wetboek van Strafregt te kunnen opleggen, heeft de Raad beslist, dat dit artikel verkeerd is toegepast en derhalve bij gebreke eener straf, hetzij in de bedoelde verordening, hetzij elders in de wet, het feit noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding oplevert, en is derhalve, met vernietiging van het beklaagde vonnis, alsmede van het vonnis van het kantongeregt te Tiel, in eersten aanleg gewezen, de requirant van alle regtsvervolging ontslagen; de kosten te dragen door den Staat.

Voorts is uitspraak gedaan in de volgende zaken, als:

2.⁰ C. Haringhuizen, tegen een vonnis der Regtbank te Hoorn, en is wegens het overlijden van den requirant, de strafvervolging vervallen verklaard.

3.⁰ J. Wittenaar, tegen een arrest van het Hof in Utrecht, waarbij hij ter zake van bedriegelijke opligting, met gebruikmaking van vier onderhandsche geschriften, wetende dat die valsch waren, is veroordeeld tot een confinement in een tuchthuis gedurende den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, vier geldboeten elk van ƒ 50, enz.

4.⁰ J. B. de Hoog, tegen een arrest van het Hof in Zuid-Holland, waarbij hij is schuldig verklaard aan diefstal, begaan door een schipper, van zaken, hem als zoodanig toevertrouwd, en te dier zake veroordeeld tot een confinement in een tuchthuis voor den tijd van vijf jaren en in de kosten.

In beide laatste zaken is het beroep verworpen.

Vervolgens heeft het Openbaar Ministerie onder anderen conclusie genomen in de bekende zaak van Wiechert van der Putten, door het Hof in Noord-Holland ter zake van moedwilligen manslag tot twintig jaren tuchthuisstraf veroordeeld, en welke zaak reeds drie malen bij den Raad is behandeld. Op grond van het onaannemelijke der aangevoerde middelen van cassatie, heeft de advocaat-generaal Römer geconcludeerd tot verwerping der voorziening, met veroordeeling van den requirant in de kosten. De uitspraak in junij.

Daarna is behandeld de zaak van den officier van justitie, req. van cassatie tegen een vonnis der Regtbank te Zierikzee, in hooger beroep gewezen, waarbij, met bevestiging van een vonnis in eersten aanleg van het kantongeregt, de heer D. B. P. Zuurdeeg, heel- en verloskundige, vervolgd ter zake van onbevoegde uitoefening van eenen tak der geneeskunde, na reeds herhaaldelijk deswege te zijn veroordeeld, — te dier zake is vrijgesproken. De advocaat-generaal Römer heeft geconcludeerd tot vernietiging van het vonnis en verwijzing der zaak naar het Hof in Zeeland. De uitspraak is bepaald op 10 junij.

— Voor het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland heeft heden, onder het voorzitterschap van den heer mr. J. A. Philipse, de behandeling plaats gehad van de zaak van C. W. B., oud 31 jaren, laatstelijk dienstbode in het Hôtel het Groot Keizershof, van den heer Noman alhier, beschuldigd van kindermoord, voor de eerste maal door eene ongehuwde moeder gepleegd. Het Openb. Ministerie wordt waargenomen door den adv.-gen. mr. van Maanen. Als verdediger voor de beschuldigde treedt op de adv. Schuurman. Tien getuigen en twee deskundigen zijn in deze zaak gehoord.

De Adv.-Gen. mr. van Maanen heeft de schuld van de beschuldigde W. C. B. als bewezen aangenomen, en dienvolgens gerequireerd dat het Hof haar aan de misdaad schuldig verklaren en haar zal veroordeelen tot eene tuchthuisstraf van 5 tot 20 jaren. Daarna zijn door den verdediger mr. Schuurman de middelen van verdediging voorgedragen. Het Hof zal op aanstaanden donderdag ten 10 ure in deze zaak uitspraak doen.

— Voor eenigen tijd werd door een jongen te dezer stede uit eene geplaatste brievenbus, zoo men verzekert meer spelende dan met boos opzet, door middel van een stokje een brief geligt, zonder te weten of daarin al dan niet waarde was. Van dit feit kreeg de politie kennis, spoorde den jongen op en er werd procesverbaal opgemaakt; de zaak werd aanhangig voor de Arrondissements-Regtbank, die heden daarin uitspraak gedaan en zich in deze incompetent verklaard heeft, met verwijzing van de zaak naar den Procureur-Generaal in Zuid-Holland.

Kerk- en Schoolnieuws.

Bedankt voor het beroep naar de Hervormde gemeente te Wijk bij Heusden door ds. L. Tiddens, pred. te Schoonrewoerd.

STAAT *houdende het getal en de tonnemaat der schepen van de tractaathebbende Mogendheden, welke te* Nagasaki *zijn in- en uitgeklaard gedurende het jaar* 1862.

VLAG.	Ingeklaard.		Uitgeklaard.	
	Getal.	Tonnen.	Getal.	Tonnen.
Amerikaansche...	60	23,160	57	21,723
Engelsche.......	102	31,681	99	30,424
Fransche........	15	3732	14	3576
Nederlandsche....	30	9284	28	8301
Portugesche......	3	990	3	990
Russische........	2	624	2	624
Totaal....	212	69,471	203	65,638

STAAT *houdende het getal en tonnemaat der schepen van de tractaathoudende Mogendheden, welke te* Yokohama *zijn in- en uitgeklaard gedurende het jaar* 1862.

VLAG.	Ingeklaard.		Uitgeklaard.	
	Getal.	Tonnen.	Getal.	Tonnen.
Amerikaansche...	35	17,761	27	15,301
Engelsche.......	65	19,181	52	15,202
Fransche........	4	734	4	734
Nederlandsche....	13	3302	10	2642
Pruissische.......	1	759	1	759
Russische........		858	3	858
Totaal....	121	42,595	97	35,496

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 28 Mei.

OVERLEDEN: C. de Vries, jm., 19 j. — A. J. van Berkel, d., 1 m. — M. E. van Doorn, vrouw van P. J. van der Veer, 31 j. — F. Böse, z., 5 j. — J. A. M. van Dijk, z., 1 j. — W. C. van der Wel, d., 4 m. — L. Geerders, z., 2 j. — S. C. Gordijn, d., 1 j. — N. Bekker, man van A. E. J. van Straaten, 72 j. — G. A. Spork, z., 11 m. — A. Helmer, wedn. van M. C. Louwens, 57 j. — J. Hemke, z., 10 d. — B. A. de Herder, d., 2 j.

GEBOREN: A. H. van Kampen, geb. Schouten, levenl. d. — J. B. Renirie, geb. van Gastel, z. — A. C. Heyligers, geb. Derkenne, d. — A. M. Robertson, geb. Frisch, z. — K. E. Krijgsman, geb. Roos, z. — E. van Meer, geb. van Selst, z. — W. J. P. van der Cammen, geb. Pereboom, d. — G. Corver, geb. Ratel, d. — H. Ingenol, geb. van der Reyden, z. — C. M. Hoffman, geb. Hoffman, d.

a 36, Sarongs 44/82 ƒ 24 a 32, Kinder Sarongs 27/34 ƒ 12 a 20, Slendangs 30/90 ƒ 23 a 28, Doeken 33/33 ƒ 8 a ƒ 11, 36/36 ƒ 10 a 16, Imit, bongies Sarongs 25/160 ƒ 32 a 48, alles per corge van 20 stuks. Naaigaren, donkerblaauw werd opgeruimd tot ƒ 295 per kt., rood, wit benevens geassorteerd, vond tot vraagprijzen geen koopers, noteren nomin. rood ƒ 250 a 280, wit ƒ 250 a 265, geassorteerd ƒ 260 a 280, wit klosjes garen blijft mede zonder vraag, en wordt op ƒ 3 per gros gehouden. Rood Adrianopel Garen verkeert in den zelfden verlaten toestand. Molton Dekens in eene dimensie van 1/04 niet voorhanden, 8/4 op ƒ 32 gehouden, zonder afdoening. Lakens, rood, noteren ƒ 2.75 a 3 per el, blaauw en zwart, ord. kwal., ƒ 3 a 3¼. **Metalen.** Plat Zweedsch IJzer ƒ 12½ a 13 te verkoopen; Engelsch afgedaan tot ƒ 6, moeijelijk te plaatsen. Zweedsch Staal in tobben met voorraad ƒ 11 a 11½. Spijkers geassorteerd 2.2½ a 3.3½ dn. ƒ 18 a 19, grootere dimentien minder geschikt voor onze markt. Koperdraad ƒ 100 a 110. Bladkoper ƒ 115. Zinkbladen ƒ 27 a 29. Zinkspijkers ƒ 45 a 50. Blik in kistjes ƒ 18 a 19. **Provisien en Dranken.** Boter blijft in dezelfde positie, van den nieuwen aanvoer werd tot ƒ 14 gedaan, minder bekende merken ƒ 12 a 13, inferieure kwaliteit ƒ 11. Kaas ƒ 5 a 6. Hammen tot ƒ 6 afgedaan en uitgeboden. Vleeschblikken zonder vraag Groentenblikken nu en dan te verkoopen. Jenever bleef niettegenstaande de aanvoer per Herman zeer aanzienlijk was, vast gestemd, terwijl de meeste partijen grif koopers vonden tot ƒ 11.75 a 12; L. F. d. B. en A. V. H. ontbreken, eerste zoude ƒ 12, laatste ƒ 12½ bedingen. Bier. Valker opgeruimd tot ƒ 7½ heele flesschen. Haantjes ƒ 7 uitgeboden. Roode Wijn op fust ƒ 160 a 220. Kistwijn ƒ 30 a 50. Rhijnwijn ƒ 20 a 50. Cognac ƒ 16 a 30 per doz., veel voorraad. **Bij-Artikelen.** Manilla Cigaren ƒ 65 gedaan. Propatria Papier ƒ 4 a 6. Touwwerk in ligte soorten te plaatsen. Vensterglas ƒ 20. Glazen Dakpannen onverkoopbaar. Zweedsch Teer opgeruimd tot ƒ 30. Koolteer ƒ 7 a 8 met voorraad. Lijnolie ƒ 16 per kelder, weinig voorhanden. Goeniezakken 50 a 75 ct. per stuk. Aardewerk gevraagd.

UITVOER-ARTIKELEN. **Peper** verder afgedaan tot ƒ 15 per pic. **Rijst** door aanvoeren van Java lager; Carga ƒ 5 a 5½; Witte eerste soort ƒ 7, tweede soort ƒ 6. **Gom Elastiek** weinig ter markt ƒ 85 in kwal. afgedaan. **Gutta Percha** kleine aanvoer, ƒ 90 voor 1ste soort betaald. **Cassia Vera** willig gestemd, ƒ 17 grif betaald. **Foelie** tot ƒ 18 gedaan. **Notenmuscaat** ƒ 25 in dop, ƒ 50 geschild. **Gom Damar** ƒ 18 a 19 te noteren. **Gom Benzoin** prima kwaliteit ƒ 140 gedaan. **Sagomeel** niet aan de markt, zonder vraag. **Huiden** geringen aanvoer ƒ 3 a 3½ Koe-, ƒ 2½ Buffel- betaald. **Rotting** willig, Korte en Lange beide vonden tot ƒ 6 grif nemers. **Indigo.** Natte ƒ 7.

Wisselkoers op Holland voor aankomst der mail 99½ a 100. Spaansche Matten pilaar ƒ 2.80, andere ƒ 2.70.

UITVOER. Den 14 Maart per Ned. schip Susanne, naar Amsterdam 11,219 pic. Koffij, 159 pic. Peper, 320 pic. Cassia, 295 pic. Gom Elastiek, 227 pic. Gutta Percha, 228½ pic. Rotting, 1000 ps. Koehuiden, 210 pic. Gom Damar, benevens 980 pic. Koffij, door de NHM. Den 21 dito per Zweedsche bark Hjalmar, naar Amst., 5783 pic. Koffij, 291 pic. Peper, 155 pic. Cassia en 182 pic. Rotting. Den 28 dito, per de Ned. bark Billiton, naar Rotterdam, 6697 pic. Koffij, 80 pic. Cassia, 70 pic. Rotting, 63 ps. Koehuiden, 194 pic. Benz., 2429 pic. Koffij door de NHM.

Padang 29 Maart.

Afloop der heden alhier gehouden Gouvernements **Koffij**-veiling, bestaande uit 24,200 picols 1ste en 1400 picols 2de soort.

1ste soort.

Paine, Stricker & Co.	15,600	pic. à ƒ	43.14.
Factorij	6,400	„ „ „	43.15.
P. van Overzee & Co.	2,200	„ „ „	43.—.
	24,200	pic. à ƒ	43.13.

2de soort.

P. van Overzee & Co.	1,200	pic. à ƒ	31.87.
Factorij	200	„ „ „	32.05.
	1,400	pic. à ƒ	31.89.

Koffij. Het volgende is een overzigt van de productie van Sumatra's Westkust, van af 4 December 1847 tot ult. December 1862:

	Picols.	Opbrengst.	Gemidd. prijs.
1847.	2,236.	ƒ 22,616.	ƒ 10.10.
1848.	33,604.	„ 374,144.	„ 11.13.
1849.	39,263.	„ 868,717.	„ 14.66.
1850.	55,220.	„ 1,194,128.	„ 21.62.
1851.	85,871.	„ 1,727,708.	„ 20.12.
1852.	106,344.	„ 2,201,478.	„ 20.70.
1853.	137,679.	„ 3,067,495.	„ 22.28.
1854.	132,025.	„ 3,327,826.	„ 25.21.
1855.	130,000.	„ 3,526,198.	„ 27.12½.
1856.	126,094.	„ 3,951,045.	„ 31.33½.
1857.	160,142.	„ 5,051,799.	„ 31.54½.
1858.	170,000.	„ 4,524,800.	„ 26.62.
1859.	120,259.	„ 3,896,924.	„ 32.41.
1860.	151,057.	„ 5,219,200.	„ 34.55.
1861.	150,075.	„ 5,172,228.	„ 34.46.
1862.	144,117.	„ 5,812,197.	„ 40.33.

Deze cijfers zijn opgemaakt naar de alhier gehouden veilingen en kunnen alzoo als officieel aangenomen worden.

Hong Kong 14 April.

Handelsberigt van W. Pustau & Co.

Producten met zeer geringen omzet, voornamelijk ten gevolge van den ongunstigen wisselkoers en hooge vrachten. Cassia Lignea is nominaal $ 16, Cassia Flores $ 45, Cassia Olie $ 190 a 192, Staranijs $ 18 afgedaan, Staranijsolie $ 135 a 136. Rijst lager. Siam Cargo $ 2.10 a 2.20, witte $ 2.45 a 2.50, Saigon $ 2.25 a 2.30, Bengal $ 2.45 a 2.50, Arracan $ 1.90 a 2. **Vrachten.** Ten gevolge van den ongunstigen stand der Rijstprijzen en de menigvuldige arrivementen is de markt zeer flaauw. Naar Siam werden schepen tot 45 c. aangeboden en voor Shanghai betaalde men 47 a 50 c. De Cornelia Hendrika bedong naar Nagasaki $ 10; de Duiveland naar Bangkok en terug 53. **Wissel** op Londen 6/m. z. Bank Bills 4/11½; part. pap. 4/11¾ a 5/ vooruitgaande, Mexic. $ 3½ % premie.

Canton 11 April.

Zijde zonder voorraad, en alvorens de nieuwe oogst aan de markt komt is er niets te bekomen; men noteert nominaal n.° 1 Lunkong $ 440, n.° 2 $ 430, n.° 3 Gowkong $ 410 a 415; Short Reeled Cumchack $ 480, Re-reeled idem $ 480. **Thee.** Van Congo Honam en Oopack werden 7 chops a tls. 19 a 36 afgedaan en blijven 18 chops onverkocht; van Country Greens zijn 2000 k. a tls. 37 afgedaan en zijn 13,000 k. in voorraad; van Canton Thee zijn eenige chops nieuwe aangevoerd; men betaalt voor Scented oranje Pecco tls. 22½ a 34½, Scented tls. 13½ a 17, nieuwe Gunpowder tls. 25½ a 27, oude tls. 15 a 23, nieuwe Young tls. 25½ a 27, oude tls. 24. **Droogerijen.** Cassia Flores $ 48, Cassia Lignea $ 16.20 a 16.40, Anijs $ 140 a 150, Rhabarber $ 50 a 60, Vermillioen $ 40½ a 41. **Suiker.** Witte n.° 1 $ 7.95 a 8.05, n.° 2 $ 7.65 a 7.75, n.° 3 $ 7.45 a $ 7.55; blond n.° 1 $ 6.40 a 6.50, n.° 2 $ 6.20 a 6.30.

INVOER-ARTIKELEN. **Rijst.** Java Cargo $ 2.35 a $ 2.45, witte $ 2.55 a 2.65. **Manufacturen** nomin. onveranderd. Holl. Camlets $ 25 a 26, Eng. gesort. $ 18.50 a 23, Spaansche strepen 70 a 95 c. **Vrachten** naar Londen op £ 4 gehouden; er vonden echter geene bevrachtingen plaats.

Shanghai 8 April.

UITVOER-ARTIKELEN. **Thee.** Sedert het vertrek der laatste mail werden slechts 800 k. afgedaan van tls. 26 a 28. In Flowery Pecco vonden geene verkoopen plaats; men noteert prima tls. 32 a 44, common tls. 28 a 30, Oonam common tls. 22½ a 25½, middelb. tls. 26 a 28. Groene met redelijken handel; 9000 k. meest Fychow en Teenkai bedongen tls. 32 a 38. In de laatste dagen was de handel echter iets stiller. **Zijde** flaauw en prijzen tls. 15 lager te noteren. Tsatlee n.° 1 en 2 tls. 455 a 485, n.° 3 en 3½ tls. 420 a 445, n.° 4 en 5 tls. 390 a 415; Taysaam n.° 1 en 2 tls. 385 a 430, n.° 3 en 4 tls. 355 a 375, n.° 5 tls. 320 a 350; Yunfaa n.° 1 en 2 tls. 405 a 455, n.° 3 en 4 tls. 365 a 400.

INVOER-ARTIKELEN met levendige vraag. **Manufacturen.** Men betaalde voor ruwe Shirtings 5½ catties tls. 2.70, 6 catties tls. 2.75, 6¼ catties tls. 2.78, 6½ catties tls. 2.82 a 2.85, 6¾ catties tls. 2.87, 7 catties tls. 2.90 a 2.95, 7¼ catties tls. 3.05, 7½ catties tls. 3.15 a 3.20. Gebl. dito 54 a 56 dr. tls. 2.70 a 2.73, 58 a 60 dr. tls. 2.78 a 2.82, 62 a 64 dr. tls. 2.90, 66 dr. tls. 2.98, 72 dr. tls. 3.05 a 3.15. Damasten tls. 6.5 a 7. Camlets S tls. 16.5, SS tls. 16.25, B/BB tls. 19. **Vrachten** zeer stil en flaauw; de Jacqueline en Elise bedong 40 c. van Chefoo of 45 c. van Newchwang naar Amoy, naar Melbourne betaalde men £ 3.10. **Wissel** op Londen hooger; Bankbills 6/7¼ a 6/7½, Crediten 6/8, met documenten 6/8 a 6/8½, Mex. Dollars 80½ c. Goud in staven tls. 16.3.

Foo-Chow-Foo 7 April.

Thee onveranderd in prijs, en de verkoopen waren zeer klein, daar de voorraad zoo goed als opgeruimd is, en nog maar 2000 k. Congo, 700 k. Flowery Pecco, 700/2 k. Oolong en 800 k. Scented beloopt. De aanvoer van Congo in dit saizoen was 570,700 k., tegen 524,500 in a.° p.° Omzet 1700 k. en 3100/2 k. Congo a ts. 18 voor Flowery, 140 k. Flowery Pecco a ts. 19 voor goede kwaliteit, 1900/2 k. Oolong a ts. 10½ voor infer. Congo, en 2200 k. Scented tot ts. 10 a 22 voor ord. a goed. **Manufacturen.** 1900 ps. ongebl. Shirtings 8.6 a 9.4 ℔ tot $ 3.75 a 4 verkocht, 500 ps. gebl. 72 dr. a $ 5, 3200 T. Cloths 6 a 7 ℔ tot $ 2.45 a 2.87½, 2000 dozijn Turksch rood Handdoeken a 75 c. per dozijn. **Vensterglas.** 220 k. a $ 4 per kist verkocht. **Metalen.** Tin 39½ pic. beste kwaliteit a $ 38 per pic. verkocht en 1000 pic. Lood a $ 8.50.

Manilla 8 April.

De handel gedurende de laatste 14 dagen was zeer stil, zoo ten gevolge der Christelijke feestdagen, als door gebrek aan schepen. Men betaalde voor **Hennep** Quilot $ 5.63, Sorsogon $ 4.25, Current 4.25. **Suiker.** Current $ 3.75, Pangasinan $ 3.13, Iloilo $ 2.19, Taal $ 2. **Rijst.** Zambals $ 1.86, Ilocos $ 1.82, Pangasinan $ 1.56, Antigue $ 1.88. **Koffij.** Taal $ 18. **Huiden.** Koe- $ 9.50. Buffel- $ 4.38. **Sapanhout** $ 1 a 1.57. **Vrachten** naar Eng., Suiker £ 4.6. **Wissel** op Londen 4/7½ a 4/8.

Singapore 23 April.

INVOER-ARTIKELEN zeer vast; zijnde **Katoenen Manufacturen** algemeen hooger in prijs te noteren.

UITVOER-ARTIKELEN lager, ten gevolge der hooge Vrachten en ongunstige Wisselkoers. **Gambier** daalde tot op $ 2.90, doch sluit nu op $ 3. **Peper** iets lager, laatst betaalde prijs $ 5.57½. **Sago** flaauw. **Tin** vaster, n.° 1 Malacca $ 28¼ a ⅝, n.° 2 $ 27¾ a 28. **Kamfer** zonder vraag. **Gutta Percha** vrij vast 1a $ 50 a 52, 2a $ 27 a 35. **Koffij.** Calatan $ 16, met goede vraag. **Suiker** bruine Penang en Cochin China $ 5 a 5½, beste witte Siam $ 7 a 8. **Vrachten** met veel vraag, naar Londen Tin £ 2.15 a 2.5, Suiker £ 3.10 a 3, ligt Goed £ 4.10 a 4, Rum 4 a 3½ d. te Penang te laden. **Wissel** onveranderd op 5/1.

Penang 23 April.

INVOER-ARTIKELEN. De markt voor Stukgoederen is vaster, daar de voorraad belangrijk afneemt, terwijl de aanvoer klein is, zoodat in enkele gevallen hoogere prijzen bedongen worden.

UITVOER-ARTIKELEN bijna onveranderd; de meeste vraag bestaat voor de Amerik. markt. **Tin.** Junk Ceylon $ 26.25, resmelted Lacote $ 26.50. **Peper.** Westkust met kleinen aanvoer $ 5.12½ a 5.15. Van de Oostkust werd niets aangebragt. **Gom Elastiek** $ 34½ a 34. **Huiden.** Buffel $ 6, Koe- $ 10½. **Cutch.** Rangoon $ 4.30. **Gutta Percha** met goede vraag, puike $ 48½, inf. $ 15. **Horens** schaarsch, groote Buffel- $ 7¾. **Notenmuscaat** n.° 1 $ 40, n.° 2 $ 25. **Foelie** $ 19. **Rotting.** Perah $ 3¼, ord. $ 2¼. **Rijst** na eerst gedaald te zijn sluit iets hooger op $ 60 voor Common Rangoon Cargo, $ 65 voor fair Cargo, $ 76 a 90 voor witte. **Opium.** Benares $ 635, Turksche $ 530. **Vrachten** naar Londen: Zwaar goed £ 3.15/, ligt goed £ 4.10/, gemeten Goederen £ 4.15/. De Nederl. bark IJstroom wordt van Singapore verwacht en zal naar Londen beladen worden. **Wissel** hooger. De Bank koopt ten slotte tot 5/1½ en verkoopt tot 5/⅝.

Akyab 15 April.

Rijst. Gedurende de afgeloopen 14 dagen was de aanvoer van Necranzie klein, waardoor de prijs tot op r. 32 a 33 is gestegen met neiging tot verdere rijzing. Er is veel vraag en het is niet onmogelijk dat het artikel tegen het laatst der maand tot op r. 36 vooruit gaat, vooral als de berigten dat voor den aanvang van het regen-saizoen hetwelk op 1 Junij begint, nog verscheidene schepen, te zamen metende 20,000 ton, hier verwacht en beladen moeten worden, zich bevestigen. De uitvoer van 15 April tot op heden bedroeg 47,716 ton.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

LD. JACOBSON Jr.
en
J. M. TAUDIN CHABOT.

Rotterdam
27 Mei 1863.

Bevallen van eene DOCHTER *E. M. VAN ROSSEM* — DAVIES.

Rotterdam 26 Mei 1863.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *G. HARTOGS*, geliefde Echtgenoote van D. HAAGENS.

Dirksland
28 Mei 1863.

Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers, zoo binnen als buiten deze Stad, bekend, dat hij zijne

VLEESCHHOUWERIJ,

vroeger in de **Hal**, thans **GEOPEND** heeft op de

2de Botersloot, wijk 8, n.° 300.

Rotterdam 30 Mei 1863. D. MOSER.

TER INWONING

bij een bejaard Heer ***worden Gevraagd*** Fatsoenlijke, Burgerlijke, Protestantsche, Gehuwde **LIEDEN**, op nader overeen te komen Conditien. Adres, *franco*, onder lett. A, Bureau der Rotterdamsche Courant, Hoogstraat, 10—77.

Bij toeval *TE HUUR*, Terstond, een

BOVENHUIS,

in de Binnenstad, voorzien van Zes Kamers, Keuken, Kelder, grooten Droogzolder enz.

Te bevragen bij D. J. FLORIJN, noordzijde van de Kipstraat, 10—186.

HULPONDERWIJZER.

Door het overlijden van een der Hulponderwijzers, wordt aan de Openbare School te ***Middelharnis***, provincie Zuid-Holland, ***gevraagd*** een gewoon

HULPONDERWIJZER,

op eene Jaarwedde van **ƒ 400** à **ƒ 425.**

Eene **Acte** voor de **Fransche Taal** kan als aanbeveling strekken. Voor **Kost, Inwoning enz.** wordt betaald **ƒ 21.—** per maand.

Sollicitanten gelieven hunne Stukken ten spoedigste *franco* in te zenden aan den Heer Burgemeester van Middelharnis.

R. Nicolas-Flamel N° 3 BISCUITS DÉPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER DE PARIS.

Contagieuse ZIEKTEN.
BEDERF VAN HET BLOED.
HUIDUITSLAG.

Spoedige genezing en in het geheim van primitieve of constitutionnele ziekten der beide seksen, door de

BISCUITS DÉPURATIFS,
VAN
Dr. OLLIVIER te Parijs.

In dit aangenaam en gemakkelijk geneesmiddel zijn de actieve beginselen chemisch verbonden met de voedende bestanddeelen, wat hunne vertering gemakkelijk maakt en oorzaak is dat zij doordringen tot in alle organische vezelen, waar zij den wortel van het kwaad wegnemen, waaruit radicale genezing voortvloeit. Dit belangrijk resultaat, dat uitsluitend de zoogenaamd alimentaire methode van Dr. Ollivier kenmerkt, zou door geen ander geneesmiddel onder de gewone pharmaceutische vormen verkregen kunnen worden.

Nadat vier jaren lang openbare proefnemingen genomen en met den besten uitslag bekroond waren, zijn de **Biscuits Ollivier** *goedgekeurd door de Académie impériale de Médecine, geautoriseerd door de Regering*, en is bovendien eene belooning van 24,000 francs toegekend aan Dr. Ollivier. — De Biscuits worden met goed gevolg aangewend tegen alle ziekten welke voortspruiten uit bederf van het bloed of uit scherpte der vochten. — Vooral genezen zij zeer spoedig de geheime ziekten, den huiduitslag, de scrofuleuse ziekten, van welken ernstigen aard, van welken vorm of hoe verouderd ook, herhaalde accidenten aan mond, neus, oogen en ooren, rheumatieke pijnen, jeukingen, roode vlekken in het aangezigt enz. — Te ***Parijs*** *rue Nicolas Flamel*, n.° 3. Consulten gratis met gefrankeerde brieven.

Hoofddepôt voor Nederland:
bij H. H. ULOTH, Apotheker, Zeedijk, te *Amsterdam*.

Dépôts bij de Apothekers VAN SANTEN KOLFF, te Rotterdam; CLOOS, in 't Hang, te Rotterdam; VAN RENESSE, te 's Gravenhage; VAN DE KAMER, te Middelburg; GROOTENDORST, te Utrecht, en STRAATMAN, te 's Hertogenbosch.

Naar
ST. PETERSBURG,
het Nederl. Galjoootschip
NIJVERHEID,
Kapit. H. A. KEMPER.

Adres ten Kantore van KUYPER, VAN DAM & SMEER.

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL,** Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag,** ***des avonds ten Zeven ure.***

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

Ten **KANTORE** van

NATHANS & VAN WITSEN,

in **DE ZWAAN** alhier, alwaar in de afgeloopene Staats-Loterij Getrokken zijn de navolgende

HOOGE PRIJZEN,

als: 1 van ƒ 100,000, 1 van ƒ 31,000, 3 van ƒ 25,000, 1 van ƒ 20,000, 1 van ƒ 10,000, enz., enz.,

zijn weder te bekomen

HEELE en GEDEELTEN van LOTEN,

voor de **251ste Staats-Loterij**, waarvan de Trekking der Eerste Klasse aanvangt op aanstaanden MAANDAG den 1sten JUNIJ.

Rotterdam 29 Mei 1863.

PHOSPHATE DE FER van Dr. **LERAS**, Pharmaceut. — Dit nieuwe ijzerhoudend ligchaam bevat, behalve de bestanddeelen van het bloed en het beenachtig weefsel, opgelost ijzer. Blijkens de waarneming in de ziekengestichten van Parijs — medegedeeld in het prospectus — is dit middel ver te verkiezen boven de **staalpillen, het lactis ferri, het ijzer vermengd met hydrogenium, de pillen en de stroop bereid met jodu-retum ferri.** Het bevordert uitermate snel de genezing zonder constipatie te verwekken. Bleekzucht, maagkwalen, hardnekkige onderbuiksziekten, bloedarmoede, verval van krachten, gebrek aan eetlust, ongeregelde menstruatie (stonden) en witte vloed, worden binnen weinig tijds door het gebruik van dit middel volkomen genezen. Geen ander middel vereenigt zich zóó goed als dit met het gebruik van Levertraan, en een beter tonicum voor zwakke gestellen moet nog worden gevonden. 2 francs per flacon. Depôt te Parijs, 7, rue de la Feuillade; te Rotterdam, VAN SANTEN KOLFF; M. CLOOS, Vriessche Apotheek, Hang, 2—441.

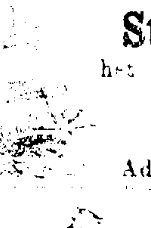

IN LADING naar
St. PETERSBURG,
het Nederlandsch GALJOOTSCHIP
BOREAS,
Kapitein **J. VAN DIJK.**
Adres bij *SEEUWEN & Co.*

HAVRE
à
VALPARAISO ET LIMA.

Ligne régulière des Chargeurs réunis, le trois mâts Français ***VICTORINE***, Cap. **Bernard,** 2500 Tonneaux côté 3/3. 1. 1.

Partira le 30 Juin fixe.

S'adresser à MM. A. HUET & Co., au Havre, te à MM. KUYPER, VAN DAM & SMEER, à **Rotterdam.**

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Openbare Aanbesteding,

onder nadere goedkeuring van het Departement van Koloniën, **in 4 Perceelen,** van:

120,000 STUKS KOFFIJZAKKEN.

De Voorwaarden van Levering, welke in geen geval de Gegadigden zullen worden toegezonden, liggen ter inzage aan het Departement van Koloniën, aan het Koloniaal Magazijn te Amsterdam en op eiken werkdag, van 10 tot 3 ure, ten Kantoren der Nederlandsche Handel-Maatschappij en van hare Agenten te Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, aan den Helder, te Middelburg en te Nijverdal. Zij zijn voorts, zoolang de Voorraad strekt, bij de Directie en hare Agenten verkrijgbaar, tegen 25 *Cents* voor elk Exemplaar.

De **Inschrijvingsbilletten,** welke op de genoemde plaatsen te bekomen zijn, moeten op Vrijdag den 12 Junij eerstk., des middags ten 12 ure, **Vrachtvrij** (*ongefrankeerde worden niet aangenomen*), ingeleverd zijn aan het Locaal der Maatschappij te Amsterdam, waarna onmiddelijk tot de Voorloopige Toewijzing zal worden overgegaan.

Amsterdam 28 Mei 1863.

DIJKGRAVEN en HEEMRADEN van *GOUDSWAARD en PIERSHIL* zijn voornemens om op Dingsdag den 2 Junij eerstk., des morgens ten 10 ure, te Goudswaard, in het publiek aan te besteden:

Het Maken van een MOL,

(een Werktuig om de Havens op de diepte te houden.)

Informatien te bekomen bij de Dijkgraven
P. DE HEER, (Goudswaard).
W. V. D. WEL, (Piershil).

Nieuwe Uitgave.

ZELFBEWARING

een **geneeskundig Volkshandboek,** over de genezing der Zenuwenverslapping van het Ligchaam, als een gevolg van geheime gewoonten of buitensporigheden, die de verrigtingen, waartoe de manbaarheid den mensch in staat stelt, vóór den tijd uitputten, alle hoop op nakomelingschap vernietigen en het huwelijksgeluk in gevaar brengen, door de vervulling te beletten van de verbindtenissen, die een der voornaamste grondslagen van het leven zijn: — door Dr. LA'MERT, N.° 37, Bedford Square te Londen, Lid van het Heelkundig Genootschap in Engeland, enz. Hij is dagelijks ten zijnen huize te consulteren. Wie niet bij hem kunnen komen worden met goed gevolg door middel van briefwisseling behandeld, en de Geneesmiddelen worden in het geheim en op veilige wijze naar alle deelen der wereld verzonden.

De ZELFBEWARING (*La Préservation Personelle*), versierd met zeer veel afbeeldingen en voorbeelden, is verkrijgbaar bij de Boekhandelaars H. T. HENDRIKSEN, Hoogstraat, *Rotterdam;* H. A. MEIJER, N.Z. Voorburgwal, over de Molsteeg, te *Amsterdam*. De Nederlandsche vertaling voor 70 Cents, en *franco* per post 85 Cents; de Fransche uitgave voor 50 Cents, *franco* per post 60 Cents. Op *franco* aanvrage wordt het Werkje door het geheele Rijk verzonden.

NB. Men gelieve opmerkzaam te zijn, dat de éénige uitgave van dit Werkje, onder toezigt en met toestemming van den Schrijver Doctor SAMUEL LA'MERT gedrukt, die is, verschenen bij H. A. MEIJER.

STADS-HERBERG. — NIEUWE WERK.

Duitsch Zomer-Théatre,
IN DE ZAAL DE MAAS.
HEDEN AVOND VOORSTELLING,

door het uitmuntend Gezelschap van het Grand Théatre te *Amsterdam*, onder Directie van den Heer VAN LIER.

Entrée 49 Cts.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amst.: 7.10, 9.10, 10.30, 1.45, 3.25, 7.45
„ „ alleen naar 's Hage: 5.45 's nam., 9.45 's avonds
„ „ naar Schiedam op de werkdagen: 12 's middags
„ Amst. naar Rott.: 7.10, 9.10, 11.40, 2.40, 4.30, 7.40
„ 's Hage „ „ 6.50, 9.16, 10.42, 1.50, 4.15, 6.45, 8, 9.53
Aank. te Rott.: 7.30, 10.3, 11.23, 2.37, 4.55, 7.30, 8.45, 10.40

Vertrek van ***Rijn-Spoorweg.***

Rotterd.: 6.30, 8.15, 10.30, 12 (werkd.), 12.25, 2.20, 4.05 (werkd.), 5.50, 7.50, 9.10.
Amsterd.: 6.35, 6.55, 8.20, 11.05, 12.30, 2.40, 4.25 (werkd.), 6.25, 8.30, 9.
Arnh. n. Utr.: 6.10 (werkd.), 7.45, 10.20, 12, 1.55, 6.05, 7.15, 7.45.
Utrecht n. Rotterd.: 5.50, 8.15, 9.05, 12.20, 1.20, 3.40, 5.30 (werkd.), 7.40, 9.45.
Gouda n. Rott.: 7.10, 9.04, 9.35, 1.15, 1.57, 4.37, 6.24 (werkd.), 8.18, 10.32.
Aank. te Rott.: 8.20, 9.40, 10, 1.50, 2.25, 5.10, 7 (werkd.), 8.40, 11.10.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 10.30 's morg. en 3.10 's namidd.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.40 's midd. en 5.35 's namidd.
„ Antw.: 7.50 's morg., 12.20 's midd. en 5.50 's namidd.
de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA, het Nederl. snelzeilend gekoperd Fregatschip Kortenaer, kapit. Glazener Jr.; hebbende uitmuntende Inrigtingen voor Passagiers. Adres bij de Cargadoors Vlierboom & Suermondt en P. A. van Es & Co.

BATAVIA, het Nederl. Fregatschip Nova Zembla, kapit. T. Mammes. Adres bij de Reeders C. Vlierboom & Zonen en de Cargadoors Vlierboom & Suermondt en P. A. van Es & Co.

BATAVIA, het Nederl. Barkschip Lammina Elizabeth, kapit. A. Gersen, om in het begin van Julij te vertrekken; hebbende bijzonder groote Luiken tot het innemen van Kijtuigen en Machinerien. Adres bij Vlierboom & Suermondt en P. A. van Es & Co.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Nederlandsch Schip Jhr. Mr. van de Wall van Puttershoek, kapit. K. F. Lammerts. Adres bij Hudig & Pieters.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Nederlandsch gekoperd Driemast Schoener Campagne-Clipperschip Zephyr, kapit. W. H. Schey. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Nederl. Barkschip Ida Willemina, kapit. G. Reigans. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Nederl. Fregatschip Bilderdijk, kapit. A. Viëtor. Adres bij Hudig & Pieters.

BALTIMORE, het Maryland Fregatschip Casilda, kapit. W. J. Stafford; vertrekt 5 Junij. Adres bij Wambersie & Zoon.

BREMEN, het Ned. Schip Margrietha Catharina, kapit. J. Beck. Adres bij Seeuwen en Co.

DECIMA en KANAGAWA (na arrivement), het Nederl. Barkschip Juno, kapit. H. W. Nicolai. Adres bij de Reeders C. Vlierboom & Zonen, de Cargadoors Vlierboom & Suermondt en P. A. van Es & Co., alhier, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

GIBRALTAR, het Ned. Schoenerschip Pomona, kapit. D. Haddeman. Adres bij Seeuwen & Co.

HONGKONG, het Deensch gekoperd Clipper-Schoenerschip Adeline, kapit. M. Ulrichsen. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer.

KOPPENHAGEN, het Hanoversch Schip Margaretha, kapit. H. Köfkorn. Adres bij Seeuwen & Co.

LISSABON, het Nederl. schip Kleinkinderen, kapitein G. de Jong. Adres bij Seeuwen & Co.

MALTA, het Nederl. Schoener-Hoekerschip Californië, kapit. D. van der Valk. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

NEW-YORK, het snelzeilend Pruissisch Brikschip Prudentia, kapitein F. Brusewitz; ligt gereed. Adres bij Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het snelzeilend Mecklenburger Brikschip Bürgermeister Petersen, 5/6 Veritas, kapitein C. H. Permien; vertrekt 10 Junij. Adres bij Kuyper, van Dam en Smeer, en Wambersie en Zn.

NEW-YORK, het Pruissisch Brikschip Helene 3/3, kapit. Backhofen; vertrekt 20 Junij. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Wambersie & Zoon.

NEW-YORK, het snelzeilend Pruissisch Barkschip George Carl, kapit. Carl Ziemer. Adres bij Wambersie & Zoon.

ST. PETERSBURG, het Ned. Galjoot Boreas, kapit. J. van Dijk. Adres bij Seeuwen en Co.

SAMARANG en SOERABAJA, mede voor Passagiers, waartoe [illegible] ingerigt, het Nederl. Barkschip Zeemanshoop, kapit. G. R. N. Phaff. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

SINGAPORE, het Nederl. gekoperd Brikschip Constance, kapit. T. Sipkes. Adres bij G. W. Koning Jr. & [illegible] Cargadoors Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer alhier, en bij Canne & Balwe te Amsterdam.

Vlaardingen.

NAPELS, het Nederl. Schoener-Brikschip Cou[illegible], kapit. T. van Vliet. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

Amsterdam.

KANAGAWA en DECIMA, het Nederlandsch Barkschip Fagel, kapitein J. Verloop. Adres bij de Coningh en Co., te Amsterdam, en P. A. van Es en Co., te Rotterdam.

Beursberigten.

Rotterdam 28 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 4	pCt.	99 1/8		
Spanje...	Binnenl. a 6/m. 3	„	50 3/4		
Portugal..	Obl. Lond. 1853 3	„	47 7/8		
„	Oblig. 1856/62. 3	„	47 1/2	47 9/16	47 1/2
Rusland..	Obl. Amst. ...4½	„	90 1/2		
„	Obl. te Hamb. 5	„	85 3/4		
„	d.° Spw.-Ad..	„	203 3/4		
Oostenr...	Obl. in Metall. 2½	„	32 3/4		
„	dito dito 5	„	63 15/16		
„	d.° Nationale. 5	„	67 3/4	67 13/16	67 3/4
„	Ad. fl. 500 1860	f	516		
„	Ad. fl. 250, 1854	f	252	253	252
„	Priorit. Loten.	f	142		
Venez....	Obl......... 2	„	22 1/8		
Grenada..	Uitgest. Gest..		9 19/32		
Turkije...	Binnenl..... 6	„	50 7/8	50 11/16	50 11/16
Amerika,	Vereen. Staten 6	„	69		
„	dito 5	„	64 1/8	65	64 15/16

Over 't geheel leverde de beurs bij vaste stemming niet veel verandering op.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: N. W. S., 4 pc., 99 1/8. Port., Oblig. 1856/62, 3 pc., 47 5/8. Rusl., Oblig. 1855, 5 pc., 90 1/8; dito Spw.-Ad., f 203 5/8. Oostenr., Oude Met., 5 pc., 64; dito Nation., 5 pc., 67 13/16. Vereen. Staten, 6 pc., 68 7/8, 3/8, 1/8; dito 5 pc., 64 7/8. Mexico, 3 pc., 34 1/8. Gren., Hect., 93 a 93 1/2 c. Turkije, Oblig., 6 pc., 50 11/16, 13/16, 13/16. Galv., 8 pc., 27 1/4.

Amsterdam 28 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
[illegible]	Werk. Schuld 2½	pCt.	62 1/2	63 5/8	63 5/8
„	dito dito 3	„	75 13/16	75 7/8	
„	dito dito 4	„	99 3/16	99 3/8	99 3/8
„	[illegible] I. Leening 4	„			
„	[illegible] Cred. 3½	„	92 1/4		
„	[illegible] Aand.	„	147 3/4	148	147 3/4
„	Holl. Spw.... 4	„			
„	Rijn Spw. 2 L. 4½	„			
[illegible]	Cert. Rothsch. 2½	„	57 1/2		
	Buitenlands.. 2	„	47 7/8	47 15/16	
	dito 3	„			
	Binnenlands. 3	„	50 13/16		
	[illegible] Schuld				
	[illegible] Coup.		12 1/4	12 1/2	
[illegible]	[illegible] Leen... 3	pCt.	48 1/16	48 1/8	48 1/16
	[illegible] 1856/62. 3	„	47 11/16	47 13/16	47 3/4
	Uitgest.. 3	„			
[illegible]d,	Obl. Hope en C. 5	„	101	101 1/8	101
„	dito 1828/29.. 5	„			
„	Cert. 1831/33 5	„			
„	d.° 1840..... 4	„	77 5/8		
„	2/3/4e Leen.. 4	„	77 5/8		
„	Cert. 5e Serie. 5	„	83 11/16		
„	d.° 1855, 6e S. 5	„	90 1/4	90 3/8	
„	d.° te Lond. 3	„	57 7/8		
„	N. Leen. 1852 5	„	90 3/8		
„	Inschr. v. Ass. 6	„			
„	Cert. v. dito.. 6	„	53 1/2		
„	Spw.-Actien. 5	„	203 1/4	203 3/4	203 1/2
Polen, ...	Aand. 1835..	„			
„	Oblig....... 4	„	75 7/8		
Pruissen,	Oblig. 5	„			
„	Aand. 1854.. 3½	„			
Oostenr.,	Ob. Goll en C. 5	„			
„	d.° dito 4	„			
„	d.° Met. Oude 5	„	63 7/8	64 1/16	64 1/16
„	d.° Metalliek. 2½	„	32 5/8	32 3/4	32 5/8
„	d.° N. te Amz. 5	„	83 5/8	83 3/4	83 3/4
„	d.° Nat. Met.. 5	„	67 11/16	67 7/8	67 7/8
„	W. Ad. fl 250 4	„	254	254 1/2	254
Brazilië,	1824 £ 100.. 5	„			
Equador,	Oblig. 1855.. 1	„			
Venez.,..	Obligatien... 2	„	22 3/4	22 7/8	22 7/8
„	Uitgestelde.. 1	„	12 1/4		
Grenada,	Obligatien... 2	„			
„	Gest. Uitgest.	„	9 1/8	10	9 1/8
Mexico,..	Obligatien... 3	„	34		
Illinois	 7	„	77	77 1/4	77

Ned. Bank, 4 pc., 183. Nat. Hypoth.-Bank, 99 1/8. Cred. en Depos. Bank 117, 118. Handel-Maatsch. Leen. 1858, 4 pc., 100 1/4. Rusland, Cert. te Lond., 4 1/2 pc., 88 9/16; dito bij Hope en Co. 1860, 4½ pc., 90 1/4. Oostenrijk, Weener Bank-Actien, 834, 837, 836; dito Aand. 1860, 5 pc., 517, 519 1/2, 519 1/4; Oostenr. Loten f 141. Italië, Cert. en Inschr., 5 pc., 66; Zuid. Spoorw.-Aand., 5 pc., 109. Venez., Obl. Leen. 1862, 6 pc., [illegible]. Grenada, Oblig. Gest. Werkel., 16 7/16; dito Hect., [illegible] c. Vereen. Staten. 5 pc., 64 7/8, 65, 64 15/16; dito dito, 6 pc., 68 7/8, 69, 68 15/16. Turkije, Oblig., 6 pc., 50 7/16, 3/8, 7/16; dito Certific., 137. Griekenl., Oblig., 5 pc., 29 7/8, 30, 29 7/8; dito Coup., 4 5/16, 3/8. Illin., Spoorw.-Aand., 60, 60 1/4, 60. Galveston, Spw.-Obl., 8 pc., 27 1/2; dito Spw.-Stell., 26, 1/2.

Beleening 3 1/2, Prolongatie 3½. Disconto 3½ pc.

Binnenl. fondsen stil maar vast. In Buitenl. was de markt over het algemeen willig gestemd, zelfs ook in Russen, die sedert eenigen tijd zoo aangeboden, doch heden meer gezocht waren. Het meest meldenswaardige nogtans bepaalde zich hoofdzakelijk bij Turken, die op het beter Londensch merk, en Oostenrijksche, welke in navolging der Duitsche beurzen, bij tamelijk veel affaire, noemenswaardige prijsverhooging ondergingen. Turken nogtans zijn op het laatst weer 7/16 teruggeloopen. In Amerik. fondsen hadden bijna geene veranderingen plaats, doch de markt daarin houdt zich goed; de omzet was trouwens alleen in Ver. Staten leeningen van eenig belang.

Laatste prijzen ten 5 ure: Oostenrijk, Metall., 5 pc., 64 a 1/16; dito Nation., 5 pc., 67 13/16 a 7/8.

Prijzen der Coupons: Metall. f 25.60; dito Nationale f 28.10; Napels. f —; div. Engelsche per £ f 11.67½; Engels. Russen f 11.70; Fransche f 55½; Belgische f 55 5/8; Pruiss. f 34 1/2; Spaans. Piasters f —; Hamb. Russen f 34; Russen in Z. R. f 34½. Papieren Roeb. —. Pools. in fl. f —; dito in Roeb. f —. Spanje in fr. —. Dollars f . Portugal f —.

Speciekoers. — Gouden Specien per Stuk. N. Dukaten f — a f —; Oude ger. d.° f 5.50 a f 5.60; Tien Gulden St. f 9.75 a f 9.85; d.° Eng. Sover. f 11.75 a f 11.85; d.° Pist. f 9.55 a f 9.65; St. van 20 fr. f 9.35 a f 9.45; Baren Goud en Spec. f 9½ a f 10½ pc. a f 1442.60 per N. ℔ fijn. — Zilveren Specien per Ned. ℔ fijn. Fijne Drittels f — a f —; dito Bar. 1000/1000 950, Zilver van 900 a 850, dito, van 800 a 700, dito van 600 a 500, dito van 400 a 300 —. f 104.20 a f 105. — Zilveren Specien per Stuk. Pilar. Piast. f 2.55 a f 2.60; Fr. Kroonen f 2.70 a f 2.75; St. van 5 fr. f 2.33 a f 2.36; Brab. Kroonen f 2.65 a f 2.70; Pruiss. Daalders f 1.73 a f 1.76.

OFFICIELE WISSELKOERSEN.

AMSTERDAM 28 Mei.

2 Maanden.			Zigt.		3 Maanden.			Zigt.	
Londen...	11.68½	g	11.78½	g	Madrid....	238	g	—	g
Parijs......	55 3/4	g	56 3/16	p	Cadix......	237	g	—	g
Bordeaux.	55 1/2		—	g	Sevilië....	235	g	—	g
idem ½/m.	55⅛	g	—	g	Bilbao.....	235	g	—	g
Hamburg.	34 15/16	g	35 1/8	g	Lissabon..	41½	g	—	g
Genua....	45 3/4	g	—	g	Porto......	41½	g	—	g
Livorno...	45 3/4	g	—	g	Petersb. ..	173 1/2	g	—	g
Napels.....	45 3/4	g	—	g					
6 Weken.			Zigt.		6 Weken.			Zigt.	
Weenen ..	103½	g	—	g	Frankfort.	98 1/2	g	—	g
Augsburg	98 1/4	g	—	g	Rotterd...	1/8			

Weerkundige Waarnemingen op 28 Mei 1863. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	— 0. 2	W.N.W.	—	+ 15. 5	regen.	slecht water.
Groningen......	— 1. 1	W.t.Z.	0	+ 11. 7	—	—
Helder.........	— 1. 0	W.	1	+ 13. 2	—	—
Yarmouth	—	N.N.W.	—	—	schoon.	—
Vlissingen	+ 1. 0	W.t.N.	1	+ 13. 2	—	—
Maastricht......	764. 9	W.Z.W.	2	+ 13. 8	—	—
Portsmouth	+ 2. 9	N.	weinig wind.	+ 11. 7	schoon.	stil.
Plymouth	+ 1. 6	N.N.W.	goede bries.	+ 17. 2	„	slecht water.
Havre	+ 3. 5	W.	„	+ 14. 0	betrokken.	—
Parijs	+ 0. 1	W.N.W.	5	+ 12. 3	schoon.	—
Brest...........	+ 2. 3	N.N.W.	0	+ 11. 2	betrokken.	stil.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 1. 1 G; generaal idem Hv 4. 6 G.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (N.W.) *Aangekomen.*
28 mei *Cornelia* (s), Helvoet (vertr. n. Marseille)
India, Vonck, d.°
Vertrokken.
Cornelia Hendrika, Swart, Helvoet

Hellevoet (W.) *Aang.*
28 mei *Jacoba*, Reinders, Buenos-Ayres
Sara (st.), Londen
Fenna Johanna, Andresen, d.°
Uncle Billy, Brown, Newcastle
Arendina, Smit, Gothenb.
Cornelia Hendrika, Swart, Brouwersh.
Martina Adriana, van 't Hoff, Alicata (ligt bij Pampus)
Vertrokken.
28 *Victor.*, Bowser, Harwich
Grace, Lewis, Newcastle
Jacoba, de Heer, d.°
Hebe, Earnshaw, d.°
Camilla, Clemens, d.°
Bordeaux, Nelson, d.°
Adriana Francisca, v. Eyk, d.°
Jane Ellen, Richards, d.°
Esperance, Mitzlaff, d.°
Bernard Barton, Passifull, d.°
Herlof Trolle, Winkler, Libau
India, Vonck, Brouwersh.
Cornelia (st.), d.°

Brielle (WNW.) *Aang.*
28 mei *Magnet* (st.), Londen
Lord Raglan (st.), Newc.
Vertrokken.
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Waterloo (st.), Londen
Swallow (st.), Hull
Mystery, Hudson, Middlesbro'
Petite Paysanne, Tresserot, Brighton
Vesper, Armitage, Ardrossan
Christina Johanna, Backsen, Blakeston
Jane, Scarfe, Newcastle
Waterloo, Mason, d.°
Waterwitch, Leadley, d.°
Arthur, Lemcke, d.°
Jane, Owens, d.°
Anna (st.), Bergen
Eliza, de Boer, Archang.
Zwerver, Ates, Stettin
Frühling, Wegner, Pillau
Eendragt, Kok Houwink, Riga
Union, Jahn, Dantzig
Emil og Johann, Abrahamsen, Fehmern
Catharina Hofland. Hazewinkel, Pitea
Jantina Alida, Texer, Heppens
Harmonie, Wahrheit, d.°
Tweelingen, Poorta, d.°
Elise, Duncker, d.°
Van de heden gezeilde schepen zijn de *Frühling*, *Harmonie* en *Mystery* in zee, de overigen op en buiten de reede geankerd.

Texel (W.) *Aangekomen*
27 mei *Bellatrix*, Landweer, Banjoewangie (vertr. 20 jan.)
Nederland en Oranje, Rosier, d.° (vertr. 11 jan.)
Koning Willem III, de Jong, d.° (vertr. 27 jan.)
Willem III (s), Marseille
Stad Workum, Stenders, Londen
28 *Lion* (st.), dito
Diana (st.), dito
Coallier, Schouweroe, Drammen
Judith, Stibolt, dito
Vertrokken.
27 *Nora* (st.), Londen
Min. Thorbecke (s), Hull
Vertrouwen, Hoorn, St. Petersburg
Valhalla, Rachstang, Drontheim
Oscar, Andreassen, Frederikshald
Soeskummeren, Lorensen, Frederikstad
Brödrenes Minde, Larsen, Tonsberg

Vlie *Aangekomen*
26 mei *Zwei Gebrüder*, Doyen, Dantzig
Hendrika, de Jonge, Osterrisoer
27 *Vrouw Reina*, Kruisinga, Dantzig
Anna, Leiss, Bremen

Zierikzee *Vertrokken*
28 mei *Haamstede*, ter Marsch, Java via Newc.

Vlissingen *Aangek.*
27 mei *Monterey*, Adams, New-York
Vertrokken.
24 *Rosa*, Brarens, Singapore
25 *Express*, v. Ehren, Para
Achilles, Smith, Genua
26 *Céleste Patric*, Mesnage, Bilbao
Cinq Avril, Lediot, d.°

—o—

Overland-Mail.

Batavia *Aangekomen*
31 mrt. *Chin Chin*, Schmidt, Engeland (vertr. 7 apr. n. Singap.)
Provincie Drenthe, Hoekstra, Adelaide
Sydpolen, Gjertz, Stockh.
Johannes Martinus, Kooy, Onrust
1 april *Zeenimph*, Graadt v. Roggen, Cheribon (vertrok 7 n. Amst. en passeerde 9 Anjer)
Eva Johanna, v. Bochove, Soerabaija (vertr. 5 n. Rott. en passeerde 6 Anjer)
Mathilde, Petersen Sydney (vertr. 10 n. Soerab.)
2 *Gelderland*, Gaaff, Amst.
Borneo, Hurd, Boston
3 *Hooghly*, Veillet, Bordeaux
4 *Australië*, Jochems, Banjoew. n. Amst. (zie rapport)
9 *H. Liduina*, v. Brink, Melbourne
Harald, Bredelius, Indramayoe
12 *Padang Packet*, Huidekoper, Tagal
13 *Cornelis Anthonie*, Reinders, Rotterdam
Vertrokken.
31 mrt. *Pearl*, M'Farlane, Soerabaija
3 april *Bernard en Agnes*, Ordeman, d.°
5 *Zwerver*, Franzen, Singap.
8 Z. M. korvet *de Heldin*, k. Binkes, Banjermassing
9 *Orso*, Jones, Sydney
10 *Joachim*, Cotineau, Pondichery
12 *Golconda*, Purington, Calcutta
14 *Mountain Ash*, Dickson, Singapore

Anjer *Gepasseerd*
1 april *Reinhardt*, Muller, Batavia n. Tjilatjap
13 *Triton*, Adriaans, Rotterdam n. Batavia

Samarang *Aangek.*
1 apr. *Vriendschap*, Janzen, Batavia
2 *Sophie*, Boltzen, Buenos-Ayres

Soerabaija *Aangek.*
26 mrt. *Tweelingen*, Bakker, Newcastle
Quintet, Wiegmink, Probolingo
28 *Elize Henriette*, Deterding, Batavia
30 *Hyppolyta*, Follett, d.°
31 *H. Vinc. van Paulo*, v. d. Bolck, Singap.
Robertus Hendrikus, Mulder, Batavia
2 apr. *Ludvig*, Englund, Probolingo
3 *Mary & Hillegonda*, Piccardt, dito
6 *Hermine Marie Elizab.*, Bonjer, Batavia
Mary Whitridge, Creesy, Siam
Vertrokken.
28 mrt. *Henr. Ger. Susanna*, Sissingh, Macassar
4 april *Joan*, Laseur, Ned. via Pasoer.
7 *Bantam*, Claasen, Banda via Amboina
In lading.
Henriette, Gerrits, Amst.
9 *Diana*, Teengs, Nederl.

Pasoeroean *Aangek.*
22 mrt. *Salatiga*, Kettler, Soerabaija
30 *Æolus*, de Vries, d.°
31 *Christina*, Remeus, d.° (vertrok 1 apr. n. Ned.)
Vertrokken.
26 *Senior*, Swart, Nederl.
28 *Java Packet*, Crap Hellingman, d.°

Banjoewangie *Aang.*
25 mrt. *Electra*, Wegman, Pasoeroean
26 *Theodora Mechtelda*, v. d. Wijck, Tjilatjap n. Sumanap (vertr. 27 n. Nederl.)
29 *Kalimaas*, Spring, Soerab. (vertr. 30 n. Falmouth)
31 *Burgemeester Hoffman*, de Wit, dito

Sumanap *Aangek.*
31 mrt. *Theodora Mechtelda*, v. d. Wijck, Tjilatjap

Padang *Vertrokken*
13 mrt. *Soleftea*, Lundquist, het Kanaal
14 *Susanna*, Vonck, Amst.
22 *Hjalmar*, Norberg, d.°
23 *Billiton*, ten Zeldam Ganswijk, Rotterdam
29 *St. Jan*, Lommerse, Soerabaija

Singapore *Aangek.*
11 april *Alida Maria*, de Vries, Cardiff (in lad. n. Amoy)
22 *Bosphorus*, Kruisinga, Batavia
Vertrokken.
17 *Hollandia*, Ruige, Bangk.

Akyab *Aangekomen*
9 apr. *Nederland*, Meermans, Rangoon
Vertrokken.
31 maart *Tjielingsie*, Ouwehand, Falmouth

Rangoon *Vertrokken*
12 april *Noord-Brabant*, Bok, Engeland

Bassein *Vertrokken*
30 mrt. *Johanna Maria*, Dam, Falmouth
31 *Hollands Trouw*, Keuker, dito
8 april *San Salvador*, Munnix, dito

Hong Kong *In lading*
13 ap. *Duiveland*, Marcussen, Manilla
Vertrokken.
14 *Sophia Amalia*, Lourens, Ningpo

Amoy *Vertrokken*
1 april *Pegasus*, Mannoury, Saigon

Shanghae *Vertr.*
30 mrt. *Generaal Michiels*, de Wilde, Chefoo
1 april *Martha Theresia*, Visser, Japan
4 *Japan Packet*, v. d. Brink, Newchwang
7 *Jacqueline & Elise*, Krukkenberg, Chefoo

Foo-Chow-Foo *Aangekomen.*
21 mrt. *Johanna*, Swemer, Shanghae (weder derwaarts in lad.)

Manilla *In lading*
6 april *H. E. Susanna*, Meyboom, Melbourne

—o—

New-York *In lad.*
12 mei *Minerva*, Hansen, Rotterdam
Gezusters, Arbmann, Amsterdam
5 *Mai*, Lieckfeldt, dito
Lucy & Paul, Sachs, Amst. en Rotterdam
Amalie, Silberschmidt, dito en dito
Heinrich Busch, Kluth, dito en dito
Jubiläum, Warkmeister, dito en dito

Paimboeuf *Aangek.*
24 mei *Cornélie*, Magré, Rotterdam

St. Nazaire *Aangek.*
25 mei *Josephine Marie*, Lemerle, Rotterdam

Liverpool *Aangek.*
26 mei *Albatross* (s.), Rott.
Uitgeklaard.
26 *Jantina*, Pott, Nerva

Cardiff *Aangekomen*
25 mei *Anna Agatha*, Klingen, Rotterdam
Vertrokken.
25 *Adoram*, Jones, Dordt

Fowey *Binnengel.*
25 mei *St. Croix*, Bate, Runcorn n. Dordt

Seaford *Ter reede*
26 m. *Schuringa*, Engelsman, B.-Ayres n. Antwerpen

Deal *Gepasseerd*
26 mei *Delia*, Huizing, Dantzig n. Plymouth

Hull *Aangekomen*
26 mei *Aurora*, Laarman, Zwolle

Sunderland *Aang.*
26 mei *Jacobus Martinus*, Meppelder, Schiedam
Egbertus, Schrik, Gothenburg

Shields *Aangekomen*
26 mei *Laura & Adèle*, Lundt, Amsterdam
Vertrokken.
26 *Queen of Tyne*, Rott.

Newcastle *In lading*
25 mei *Harmonie*, Dik, Drontheim

Leith *Vertrokken*
25 mei *Jan Hendrik*, Slager, Inverkeithing

Boness *Aangekomen*
24 mei *Sarah*, Beaumont, Rotterdam
Vertrokken.
24 *Osprey*, Rawson, d.°

Antwerpen *Vertr.*
27 mei *Josina Henriette*, Goosens, Engeland

Hamburg *Vertr.*
26 mei *Saramacca*, de Vries, Gibraltar en Triëst

Bremerhaven *Vertr.*
25 mei *Catharina Annechina*, Alberts, Amsterdam

Travemunde *Vertr.*
26 mei *Sophia*, Vonk, Groningen

Stettin *Aangekomen*
27 mei *L. N. Hvidt* (st.), Amsterdam

Dantzig *Aangekomen*
23 mei *Dolphijn*, Helmers, Harlingen
Handel, van der Velde, Vlissingen
24 *Vr. Clara*, Post, Delfzijl
Europa, Hinzmann, Schiedam
Johanna, Backofen, Amst.
25 *Harmina*, Gust, Newc.
Hollander (s), v. Putten, Kroonstad
Vertrokken.
23 *Pallas*, Tessin, de Maas

Pillau *Aangekomen*
25 mei *Christina Jantina*, Dood, Gloucester
Barteld Herman, Rasker, Londen
Jantje Tuinema, Sikkens, Liverpool
Vier Gebr., Blok, dito

Reval *Aangekomen*
8 mei *Dina*, Giesper, Schied.

Kroonstad *Aangek.*
28 mei *Willem I* (s), Stettin

Christiania *Aangek.*
16 mei *Remelia Geertruida*, Katoen, Harlingen

Arendal *Aangek.*
12 mei *Alida Hendrika*, Bieze, Harlingen
Vier Gebroeders, Woudstra, ...
Alpha, Nielsen, Amst.

Bergen *Aangekomen*
13 mei *Jantina*, ten Cate, Amsterdam
Vertrokken.
11 *Elsiena*, Mulder, Rusland

Holbeck *Uitgeklaard*
20/22 mei *Reenna*, Bakker, Holland

Aalborg *Vertrokken*
21 mei *Alida*, Valomstra, Londen

Elseneur *Aangek.*
25 mei *Prins Hendrik*, Pedersen, Nieuwe Diep n. Sundswall
26 *Meta Elisabeth*, Zielke, Dantzig n. de Maas
Gepasseerd.
23 *Noord-Ned.*, Zomerdijk, Liverpool n. Riga
25 *Aukjen*, Teensma, Pillau n. Koogerp.

Tonningen *Gepass.*
22 m. *Christina Wobbegina*, v. d. Werp, Amst. n. Stettin
23 *Anna*, Kuiper, Stolpmunde n. Dordt
25 *Elbrandina*, Atzema, Dantzig n. Koogerp.
Jenny, Niejahr, Stockholm n. Rott.

—o—

Rotterdam 28 mei. Volgens particulier berigt, is het schip *Antonia Petronella*, kapit. Voorendijk, den 30 maart ll. met zout van Sumanap te Padang gearriveerd.

— Het schip *Prins van Oranje*, kapit. Hensing, van Banjoewangie herwaarts bestemd, is, volgens brief van den kapitein in dato 28 maart, zwaar lek in Simonsbaai binnengel., hebbende op de hoogte van Mauritius veel storm doorgestaan; moest lossen.

Amsterdam 28 mei. Door het Admiraliteitshof te Londen is 22 dezer uitspraak gedaan in de zaak van de Eng. brik *Prince Albert*, kapit. Hart, van Sunderland op hierbestemd, die den 9 april 1862 in het groot Noord-Hollandsch Kanaal door het van hier naar Londen bestemde Eng. stoomschip *Diana* aangevaren en ten gevolge daarvan gezonken was, — en is daarbij het stoomschip *Diana* in het ongelijk gesteld.

Bremen 26 mei. Het schip *Johann Lange*, kapit. Lamke, gisteren v. Batavia op de Wezer aangekomen, is op de baar bij Brinkama's Hof aan den grond geraakt; eene stoomboot en twee ligters zijn tot assistentie derwaarts vertrokken.

Batavia 14 april. Het schip *Australie*, k. Jochems, van Banjoewangie n. Amsterdam, is den 4 dezer alhier lek uit zee teruggekomen en is aan het lossen om te worden nagezien.

—o—

Gepraaid:
3 april, op 34° ZB. en 17° OL., *Java*, Mann, van Java n. Rotterdam.
13 mei, op 54° 23' NB. en 3° 57' OL., *Hazard*, H.W. Ketelaar, van Bristol naar Archangel.

—o—

27 mei. De wind te **Falmouth** W. en te **Deal** N. N. W.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
27 mei *Familietrouw*, Jonker, St. Petersburg
Mary Jane, Budde, Memel
Comet, Niebers, Heppens
Grietina, Sprik, avontuur

Hellevoet *Zeilklaar*
Alida, Nagel, St. Petersb.
Ringhorn, Raberg, Zweden

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 29 mei: 1ste getijde 0 ure 6 min.; 2de get. 0 ure 30 min.

Arnhem. Waterhoogte 28 mei 1.56 el. (gev. 1 d.)

Keulen. Rijnhoogte 28 mei 7 voet 10½ d. Rijnl.

—o—

Aangek. Passagiers.
Te **Brouwershav.:**
Van Java, per *Cornelia Hendrika*, kapit. Swart: de jongeheer N. G. van den Bos en 10 gepasp. militairen.

Cargalijsten.

Rotterdam.

DANTZIG, Max, H. Michelsen. — 49 1/2 l. Rogge, 150 Matten, von Fisenne.

STETTIN, Jantina Christina, J. M. E. Bekkering. — 83 l. en 2 m. Tarwe, 200 Matten, Schadee en Co.

STRALSUND, Mimi, H. H. Petersen. — 27 l. en 22 m. Tarwe, Viruly en Ravenswaay.

DANTZIG, Christina Jacoba, K. A. de Groot. — 79 l. en 14 m. Rogge, 225 Matten, van Oordt, Bube en Co.; 10 f. Bier, G. W. Koning Jr.

DANTZIG, Maria Janna Jacoba Berendina, J. R. Staal. — 58 l. en 18 m. Rogge, 200 Matten, von Fisenne.

STOCKHOLM, Odin, A. Johansson. — 637/1 en 300/2 t. Teer, Ph. van Ommeren.

Amsterdam.

BANJOEWANGIE, Nederland & Oranje, Rosier. — 4890 b. Koffij, 1956 kann. Suiker, 669 sch. Tin, 1449 boss. Bindrotting, N. H. M.

BANJOEWANGIE, Bellatrix, Landweer. — 1081 kr., 462 z. Suiker, 1111 boss. Bindrotting, van Eeghen en Co.; 1910 b. Koffij, 85 k. Indigo, Cramerus en Co.; 159 kr. Suiker, 32 k. Indigo, Gebr. Hartsen; 21 k. Indigo, H. en D. Rahusen; 63 kr. Suiker, J. Rahder Hz.; 159 z. Koffij, Hoffman, Dorrepaal en Co., te Rotterdam.

BORDEAUX, Ondine (st.) — 20 f. Wijn, Haages en Levert Jr.; 100 b. Noten, H. J. Schaap en Co.; 4 st. Terpentijnolie, J. W. Vissering; 5 k. Drop, N. C. H. Hesterman en Zn.; 14 st. Terpentijnolie, M. Hafkenscheid en Zn.; 24 oksh. Wijn, J. Rahder; diverse partijen Wijn, Gedistilleerd en Vruchten, Order.

ROTTERDAM 28 Mei.

		per		
Londen	disc. 4 %	£ 1	op3/m.	f 11.64½
			2/m.	11.68½
			kort	11.77½
Parijs	3½ %	fr. 100	3/m	46.20
			2/m	46.40
			kort	46.70
Antwerpen	3 %	fr. 100	3/m	46.20
			kort	46.55
Hamburg	3 %	M. B. 40	3/m.	34.83
			2/m.	34.91
			kort.	35.12
Bremen	5 %	Ls. d'or Th. 100.	3/m.	187.10
Berlijn	4 %	Th. 100	3/m.	171.25
			kort.	173
St. Petersb.	5½ %	Rs. 100	3/m.	173½
Frankf. a/M.	3 %	s. w. fl. 100	3/m.	98.50
			kort.	98.90
Augsburg	3 %	s. w. fl. 100	3/m.	98
Weenen	5 %	o. w. fl. 100	3/m.	103
Triest	5 %	o. w. fl. 100	3/m.	103.75
Venetië	5 %	o. w. zilver fl. 100	3/m.	112
Livorno	5 %	Ls. 100	2/m.	46
Genua	5 %	Ls. 100	2/m.	46
Napels	5 %	Ls. 100	2/m.	46
Lissabon	5 %	Crs. 40	3/m.	41

Discompto van Wisselbrieven 3½ %, van Promessen 4 %.

Handelsberigten.

Rotterdam 28 Mei.

Koffij. Afgedaan 1000 balen Java, per Eugenie, tot 46 c.

Tabak. Heden werden uit de eerste hand verkocht 25 en 24 v. Maryland, ex Casilda.

Granen. Verkocht: Rogge, 122/123 ℔ Dantziger per 2250 kilo f 216; 122/124 ℔ dito per 2100 kilo f 200; 125/126 ℔ Koningsb. per 2250 kilo f 220; Dantziger per 153 kilo f 228; dito per 180 kilo f 218; Koningsb. per 150 kilo f 220; jarige Koningsb. per 148 kilo f 218.

Schiedam 28 Mei.

Granen. Verkocht: Gerst, 128 ℔ Kowno f 162 cont., f 164 6/w.

Moutwijn, per Ned. vat zonder fust f 10.75.
Jenever, " " " " " " 16 25.
Amst. Proef., " " " " " " 17.50.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel . . . . " 1 20.

Delft 28 Mei.

Boter. Heden zijn de prijzen geweest f 40 a f 52; ter markt zijn verkocht 51/4, 1431/8 en 110/16.

Dordrecht 28 Mei.

Granen, Zaden enz. De aangevoerde Zeeuwsche, Vl. en Overm. Tarwe vond heden tot vorige prijzen vooral in de mooije soorten goeden aftrek. Zomer dito schaarsch aangevoerd en ook wel te verkoopen. Zeeuwsche, Vl. en Overm. f 9.80 a 10, mindere en blaauwe f 8.80 a 9.30, Zomer dito 8.90 a 9.20. Rogge. Zeeuws., Vl. en Overm. weinig ter veil en als vorige week verkocht: Zeeuwsche, Vl. en Overm. f 6.80 a 7.30, en was 148/2 N. ℔ Jarige Pruissische tot f 228 en 143/2 N. ℔ St. Petersburger tot f 220 te koopen. Gerst. Zeeuwsche en Flakk. Winter en Zomer vond vooral in de mooije blanke soorten genegen koopers. Zeeuws., Flakk. en Overm. Winter f 4.50 a 5.60; Zomer dito f 4.60 a 5.50. Spelt vond tot 20 c. hooger van f 3 tot 3.30 naar kwaliteit goede vraag. Haver. Inl. Voeder en Dikke vond minder kooplust. Zeeuws. en Inl. Voeder f 3 a 3.40, Dikke dito f 3.40 a 3.80. Boekweit vond tot verhoogde prijzen wederom gereeden aftrek, voor Peel werd per 2100 N. ℔ f 195 en grofgranige Fransche f 174 ingewilligd; voor mooije Bredasche werd op 70 N. ℔ f 210 gevraagd en f 205 geboden en Holst. f 200 gehouden. Paardenboonen zeer weinig ter veil. Overm. Zakgoed gold f 5.80 tot f 6 en gestorte Zeeuws. f 6.10 tot 6.20 volgens droogte. Duivenboonen onveranderd in prijs en blijven van f 7.20 tot 7.50 wel te verkoopen. Witte Boonen vonden tot f 1 hooger, als Walch. f 10 en Zeeuwsche tot f 8.50 meerder vraag. Bruine Boonen. Zeeuws. en Vl. werden gretig tot 50 c. hooger van f 9 tot 10 genomen. Blaauwe Erwten uit Zeeland en Flakkee wederom minder getoond en van f 8 tot 7.50 wel te plaatsen. Witte Erwten. Koningsb. vonden voor de mesting tot f 7.40 eenige vraag. Koolzaad in prijs onveranderd met kleinen omzet, Overmaasch gestort werd tot £ 80 gedaan. Op 9 vat levering in de najaarsmaanden tot £ 74 gelaten. Lijnzaad als voren; 113 ℔ mooi Dantz. tot f 405 en 110/111 ℔ Morchansky a f 400 te koopen. Hennepzaad. Mooi inl. van het zolder tot f 245 te bekomen. Kanariezaad als vorige week en werden de aangevoerde partijtjes van f 9.50 tot 8.30 naar kwaliteit verkocht. Raapolie onveranderd. Vliegend f 48½ gedaan, de najaarsmaanden tot f 42½ aangeboden. Lijnolie schaarsch en wederom 50 c. hooger. Vliegend f 46½ betaald. Raap- en Lijnkoeken vinden thans weinig aftrek. Harde Raapkoeken f 72 a f 74, id. Lijnkoeken f 95 a f 100, zachte dito f 120 a f 130, per 1040 stuks.

Gouda 28 Mei.

Kaasmarkt. Aanvoer 75 partijen, waarvan de Graskaas tot f 22½ a 23 en de Hooikaas tot f 21 a 21½ verkocht is; de markt is stil.

Amsterdam 28 Mei.

Kruidenierswaren. De heden gehouden veiling is afgeloopen als volgt: 198/1, 2/2, 2/4 k. jarig Muscadel Rozijn verkocht tot f 17 a 22; 302/2, 300/4 dooz., 420 doosj., 100 ks. en 129/4, 85/8 doosj. Smirna Vijgen verk. tot f 9¾ a 14; van de 50/2 k. nieuwe Pruimedanten is 1 kav. verk. tot f 20½ en de overige opgeh. tot f 20; 40 cabb. Komijn verk. tot f 22½ a 22¾; van 33 vs. gedr. Appelen is 1 kav. verk. tot f 18 en de overige opgeh. tot f 15; 73 mj. gedr. Peren verk. tot f 12½ a f 13¾; 48 dooz. jarig Sultana Rozijn verk. tot f 16; 3 b. gep. Amandelen verk. tot f 28½; 5 k. Drop opgeh. tot f 35; 400 ks. Smirna Vijgen gedeeltelijk verk. tot f 11½ a 13; 56/1, 160/2, 82/4 dooz. dito verk. tot f 12½ a 13½; 100 tobb. Jap. Soya, opgehouden f 54; 135 mandj. gedroogde Peren verk. tot f 13 a 13¾; 4 k. Sukade verk. tot f 47 a 47½; 12 vs. gepelde grove Amandelen opgeh. tot f 35½; 2 v. Juffer Amandelen opgeh. tot f 62; 25 v. gedr. Appelen opgeh. tot f 14; 35/2, 8/4 k. jarige Pruimedanten gedeeltelijk verk. tot f 12 a 12¾; 20/2 k. Valencia Rozijn uit de hand verk.; 2 v. Smirna dito verk. tot f 10½; 2 vs. Malaga dito verk. tot f 12; 50/1 dooz. Smirna Vijgen verk. tot f 10¾; 2 us. gekonfijte Gember verk. tot 36 cents.

Rozijn. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 1200 v. nieuw Samos per de Vrede.

Huiden. Heden zijn verkocht 730 Oost.-Ind. Buffel- per Baron van Hardenbroek.

Ter beurze aangeslagen de volgende telegram uit Liverpool van heden:

Katoen. Stille markt; naar gis 6000 b. afgedaan. Geene noemenswaardige verandering, uitgenomen Suratte zeilende, welke is aangeboden.

Londen 27 Mei.

Suiker. De markt opende flaauw, later ging er tot eenige verlaging nog al iets in om. Van W.-I. werden 1141 v. afgedaan. Mauritius, laag bruin bedongen 28/ a 28/9, gewasschen 28/6 a 30/. Manilla, gew. clayed 30/6 zijnde vorige prijs. Geraffineerde flaauw, ord. lompen en goede brooden 46/6 a 47/. **Koffij** flaauw en lager. Native, verkoopen 2/ a 3/ lager, bruin 62/ a 65/6, zwart 45/ a 46/. Plantation onregelmatig en in de meeste gevallen 6 d. lager; laag middl. dof a middl. grof grijsachtig blaauw 85/ a 87/, goed 88/6, blaauw 89/6 a 90/, laag middl. bleek bont grijsachtig 82/ a 83/6, klein 82/ a 83/, triage 49/ a 80/. 1600 z. Gonaives en 2080 Kaap Haiti bedongen 71/6. **Thee** stil. **Rijst.** Carolina 35/. **Peper** flaauw. Penang, middl. en fair 3½ a 3¾ d., grijs 3¾ a 3½ d.; witte hooger, laag middl. a goed middl. Penang 5 a 5½ d., Singapore 5¾ a 6 d. **Cochenille** vaster; van 991 z. werden 780 verkocht tot 1 d. verhooging. **Katoen** flaauw. **Lijnzaad** in een doen; Calcutta 66 6. **Metalen.** Schotsch Gietijzer in een doen 50/5. Tin vast, Straits 127/. **Oliën.** Lijn- in een doen 45/. Julij/Dec. 42/9, Sept./Dec. 42/; Raap- stil, Cocos- stil, Ceylon 48/6 a 49/, Cochin 50/ a 51/; Palm- flaauw 37/ a 37/3; Terpentijn- vast, Fransche 97/, Junij 93/, Amerik. 98/6; Petroleum 1/8½ a 1/10. **Talk** iets lager; loco 43/ a 43/6, tot Junij 43/ verkoopers, Junij 43/ verkoopers, Oct./Dec. 46/ verkoopers.

Graanmarkt met redelijken aanvoer van het buitenland. Tarwe met eenige vraag onveranderd. Meel als voren. Gerst zeer vast in prijs. Boonen en Erwten in een doen. Haver vrij wel als voren te plaatsen. Zaden prijshoudend. De aanvoeren bedroegen gisteren en eergisteren 4550 q. Tarwe, 1310 q. Gerst, 23,550 q. Haver en 530 z. Meel.

Antwerpen 27 Mei.

Campechehout met goede vraag, St. Dom. f 3. **Koffij** zeer vast. **Granen** stil. **Huiden.** Verk. werden gedr. n.° 33, 724 st. a 47 c. en n.° 314, 860 st. a 52½ c., gez. n.° 132 a 23 c., n.° 28 a 23½ c., Rio-Grande Ossen 27 c., Koe- dito 23 c. **Petroleum** stil, witte loco fr. 70. **Rijst.** Ongep. Necrausie f 6 cons.; gep. prijshoudend. **Zwavel** schaarsch 2a avans f 16½.

Havre 25 Mei.

Katoen. De verkoopen bedroegen gisteren 2200 b. Heden tot 3 ure zijn slechts 1000 b. afgedaan; men noteert Tinnevelly bon ord. loco en Mei fr. 210, per Junij 204, per Sept. 195. **Koffij** stil. Rio ongew. fr. 88½ entr. **Huiden.** M.-V. gedr. Koe- fr. 90, dito gez. Saladeros Ossen- fr. 57. Koe- fr. 51. **Potasch.** Amer. 1a fr. 37. **Reuzel.** Amerik. fr. 48. **Talk.** La Plata fr. 51½ a 52¼. **Tarwe.** Roode Amerik. fr. 56½ cons.

Den 26 dito.

Koffij vast tot vorige prijzen. **Suiker** stil.

Hamburg 27 Mei.

Koffij met goeden handel voor consumtie, bij vaste markt; kleurige Rio gezocht. **Raapolie** stil, per Mei 32 mb., per Oct. 29.10 a 29.8. **Granen.** Tarwe onveranderd. Rogge stil: van Dantzig 89 ℔ per Sept./Oct. is tot 74 rth. bco. te plaatsen en tot 75½ th. te koopen, doch zonder omzet.

Genua 23 Mei.

Koffij stil. **Suiker.** Ruwe lager, Hav. n.° 17, 40 lire disc. 6 pc., dito n.° 18, 40 lire disc. 4 pc. Geraff. Kooy n.° 1 fr. 85, S en T n.° 1 fr. 86, V en Z fr. 76. **Olijfolie** onveranderd. Verkoopen der week 1280 v. Riv. Pon sup. 100 a 120, dito mi fine 90 a 96, Riv. Pon eetb. 79 a 84, Riv. Levant mi fine 84 a 105, Riv. Levant eetb. 78 a 80, Tosc. fine 100 a 116.

(Per Overland-Mail.)

Batavia 14 April.

INVOER. Over den stand onzer markt wenschende te berigten, hebben wij vooral te spreken over **Manufacturen,** waaromtrent wij een enkel woord ter verduidelijking van den tegenwoordigen toestand der markt niet ondienstig achten. Toen nu ruim eene maand geleden sommige houders, hetzij ten gevolge van orders, hetzij het wachten moede op nog betere prijzen, zijn begonnen ettelijke partijtjes tot loopende prijzen los te laten, scheen er zich eenige vraag te ontwikkelen en kon men van lieverlede iets betere prijzen bedingen, ook omdat men met de grootste voorraden nog aan de markt bleef; de voorraden bleven evenwel bestaan, dewijl ook toevoeren nog niet geheel ophielden, en hielden verdere vooruitgang tegen. In de laatste 14 dagen was zelfs de stemming bepaald flaauwer, vooral daar Samarang slechts zeer traag de betere neiging onzer markt volgde en Soerabaija daarin zelf geheel ten achteren bleef. Het beweren der Chinesche handelaren dat de afzet van goederen bij hun tot iets hoogere prijzen bleef ontbreken, scheen zich te bevestigen; of zulks te wijten is aan de nog altijd vrij voldoende oude voorraden in de binnenlanden of wel aan de hooge Rijstprijzen dan wel aan andere oorzaken is moeijelijk te bepalen, maar zeker is het dat de Hollandsche Stapel-Artikelen zich slechts met moeite in hunne vooruitgaande beweging konden soutineren. Onder deze omstandigheden arriveerde hier dezer dagen de mail van Singapore, meldende dat gunstige berigten en belangrijke orders van Britsch Indië de markt daar eene plotselinge en belangrijke rijzing hadden doen ondergaan. Dat dit op onze, uit den aard der zaak, zoo gespannen en sedert langen tijd zoo geslingerde markt van grooten invloed was, is duidelijk, en die werd van meer bepaald gevolg toen het bleek dat soortgelijke orders ook herwaarts waren gekomen. Een vrij groote handel in Lijnwaden, vooral Stapel-Artikelen, is nu hierop gevolgd; men zegt dat de omzettingen groot zijn; zeker is het dat onze markt in agitatie is gebragt. Op ruwe Garens en Drills, mits prima kwaliteit en wigtige (van 9 Eng. ℔), viel de aandacht en werden de in entrepôt opgeslagen partijen geprefereerd. Voor Garens is tot f 750 per baal van 3 picols betaald!! en voor Drills van f 9.25 tot f 10.25; dat er tot zeer uiteenloopende prijzen verkocht werd is, bij de wijze waarop hier de zaken gedreven worden, duidelijk. Calicots en Madapollams hebben niet in de vraag tot export gedeeld; trouwens, men mag niet vergeten dat de levendigen handel die plaats greep eigenlijk vreemd was aan den natuurlijken handel van dit eiland; niettemin verheugen wij er ons in, want zoo als vroeger gezegd, vereischten onze al te groote voorraden nog een ander debouché dan het natuurlijke en gewone. Inmiddels hebben de nu plaats gehad hebbende transactiën zeer winstgevende resultaten afgeworpen.

Prijsnoteringen zijn door de onbestemdheid der markt moeijelijk; om coulant te verkoopen zijn die niet hooger aan te nemen dan voor Calicots ongebl. 5/4 f 6.50, 6/4 f 7.50; dito gebl. 5/4 f 6.50, 6/4 f 7.90, 7/4 f 8.65; Shirtings ongebl. 5/4 f 10 50, 6/4 f 11.50, 7/4 f 12.50; dito gebl. 5/4 f 10.75, 6/4 f 13, 7/4 f 14.50; Drills ongebl. (prima) 5/4 f 10, 6/4 f 10.50, 7/4 Eng. f 7.75; Cambrics n.° 24 f 4.75 a 5, n.° 30 f 6, andere nommers niet begeerd. Roode Garens f 300 per pic. voor prima soort, gewone dito f 275. Blaauwe Salemporis f 10.75 a f 11; effen rood prima kwal. f 12 voor 5/4 en f 14 voor 6/4, gewone goede kwal. f 11 a 13.50. Diemets f 7. Molton Dekens f 1.75 a 2 voor 8/4 en 10/4 Wollen Dekens f 5 a 9 naar kwaliteit. Geweven Goederen nog weinig gevraagd. Battiks blijven in een doen. **Metalen.** Van Zweedsch IJzer is de voorraad nog zeer ruim en waren afdoeningen van geen belang. Eng. IJzer is mede ruim voorradig en zonder kooplust. Staaf- en Plaatijzer blijven in groote dimensien ontbreken, de vraag is echter niet geanimeerd. De positie van Zweedsch Staal in Tobben blijft nog steeds gedrukt. Lood en Zink in blokken en geplet is ruim voorradig en met geringen handel. Blik in kistjes wordt weinig gevraagd. Rood Bladkoper, Yellow Metaal en Compositie Spijkers zijn voldoende voorradig en waren afdoeningen onbeduidend. Van IJzeren Spijkers is de markt goed voorzien, doch blijven gewilde assortimenten tot onze noteering te plaatsen. **Provisien.** Voor Boter blijft goede vraag bestaan tot f 13 a 14.75 voor goede kwal. Kaas wordt zeer weinig aangevoerd en daarvoor bestaat behoefte. Voor puike waar zou men tot f 6 willen besteden. Van Hammen hadden zeer weinig aanvoeren plaats en zijn op 't moment zeer schaarsch. Men zou tot f 9 voor mooije stukken kunnen bedingen. Voor gez. Vleesch in vaten weinig vraag. Holl. gez. en ger. Spek is niet voorradig en bestaat daarvoor op 't moment redelijke vraag. Amerik. Meel blijft overvoerd en hebben voortdurend verkoopen plaats op vendutie. Holl. Meel in vaten ook zonder verbetering. Geassorteerde Provisien zijn alleen in gunstig bekende merken langzaam te plaatsen tot 27 pct. a 30 pct. avans boven de factuur. Olijfolie met voldoende voorraad en tot verlaagde prijzen verk. **Dranken.** Door nieuwe aanvoeren is de markt weder ruim van Bordeaux Wijnen voorzien en bestaat op 't moment weinig behoefte in de 1ste hand. Eene aanzienlijke veiling van goede Fransche, waardoor particulieren zich hebben kunnen voorzien, werkt nadeelig op den verkoop in de 1ste hand. Inf. kwal. is niet dan met verlies te verkoopen. Ook fijne Wijnen en Champagne werden weder op vendutie gerealiseerd. Rhijnwijn is ruim voorradig en op 't moment weinig gevraagd. Van Madera op fust bestaat goede voorraad en gaat den verkoop langzaam. Portwijn in flesschen is in goede kwal. nu en dan te plaatsen. Puik Holl. Bier is goed gevraagd en schaarsch; id. Eng. in goede kwal. ook goed te plaatsen. Van Cognac is goede voorraad, doch voor goede en gewilde merken is de vraag vrij levend. Jenever ruim voorradig en alleen maathoudende flesschen en 1a. kwal. vinden koopers. Van Selterswater hebben nog voortdurend aanvoeren plaats, hetgeen eene prijsverbetering belet en waardoor oude partijen niet dan tot zeer lage prijzen kunnen worden gerealiseerd. **Diversen.** Van Lijnolie hadden geene aanvoeren plaats en bestaat voor dit artikel behoefte, f 18 is grif te bedingen. Terpentijnolie ontbreekt en men zoude tot f 25 willen besteden. De positie van Loodwit is nog steeds ongunstig en meer dan f 14 is bij behoefte niet te maken. Voor Zinkwit is de vraag ook onbeduidend. Verw in vaatjes is redelijk gevraagd. Holl. en Eng. Zeildoek is weinig ter markt en tot onze noteering te plaatsen; Russisch dito ontbreekt. Europeesch Touwwerk blijft in gewilde dimensien goed gevraagd en is weinig voorhanden. Zweedsche Teer weder iets beter gevraagd en tot f 26 afgedaan. Harst nu en dan gevraagd. Van Amerik. Zeep is weinig voorraad en tot onze noteering te plaatsen; Eng. dito met verkoopen tot f 2.50 per kistje. Eau de Cologne zonder variatie. Grof Glas- en Aardewerk blijft ruim voorradig en zonder veel kooplust; zoo mede fijn Glaswerk en Porcelein, waarvan verkoopen op vendutie plaats hebben. Waskaarsen in goede sortering te plaatsen. Vensterglas en Glazen Dakpannen met voldoenden voorraad. Propatria Papier met nieuwe aanvoeren en zonder kooplust. Goeniezakken blijven in prima kwaliteit begeerd. Araklegers in één doen. Voor Manilla Cigaren bestaat weinig vraag; Cortades n.° 2 worden kistgewijze tot f 60 losgelaten. Van Steenkolen hadden in den laatsten tijd geene aanvoeren plaats.

UITVOER. **Koffij.** Doordien er geene disponibele voorraad is, bepalen zich de transactien tot verkoopen op levering. Zoo werden te Samarang ongeveer 3000 picols a f 41 en 41½ afgedaan. De stemming voor dadelijke levering blijft wijders zeer willig, zoo als kan blijken uit den afloop der Padang-veiling, doch dient men hierbij op te merken, dat de veiling ditmaal zeer klein was, bestaande namelijk uit 25,000 pic. 1ste soort, die gemiddeld f 43.13 opbragten, en 1400 pic. 2de soort waarvoor f 31.89 werd besteed. **Suiker.** In afwachting der nieuwe oogst was hier thans niet anders voorhanden dan eenige restanten Jacatra, die koopers vonden a f 13½ en f 14 voor n.° 16. De gezamenlijke hoeveelheid die verhandeld werd bedraagt niet meer dan 3000 pic. Voor op levering doen zich nog weinig koopers voor; wel vernemen wij dat f 13 voor n.° 16 is geboden, doch onze Chinesche fabriekanten zijn nog niet genegen daarvoor af te sluiten. In de Oosthoek biedt men nog f 14 voor n.° 16, doch hebben wij in den laatsten tijd geene transactien van daar vernomen. **Rijst.** Na het afgaan van ons vorig berigt bleven de prijzen van dit graan nog eenige dagen gesoutineerd, doch sedert dat er te Soerabaija aanvoeren van Siam plaats hadden, op een moment dat de oogst ophanden is, heeft zich daar plotseling eene daling ingesteld, die ook op onze markt terugwerkt, zoodat de prijzen thans dalende zijn. Wij noteren nu ordinair blank f 160 a 170, en Carga f 130 a 140. **Arak.** De afdoeningen bepaalden zich tot ongeveer 200 leggers in de prijzen van f 65 a 67.50, waardoor de disponibele voorraad op 't moment is opgeruimd. **Indigo.** Onze vorige notering heeft zich niet kunnen soutineren, hebbende er sedert afdoeningen a f 4.20 plaats gehad. **Peper.** De aanvoeren gedurende de laatste maand waren onbeduidend en wij hebben geene afdoeningen vernomen. **Gom Damar.** De prijs van deze Gomsoort heeft zich weder iets hersteld, zijnde 200 pic. a f 19.50 afgedaan. **Gom Elastiek.** De aanvoeren waren van weinig aanbelang; intusschen blijft er goede vraag bestaan en de prijs die besteed wordt varieert van f 93 tot 91. **Rotting.** Mooije soort Banjermassing is a f 13 afgedaan, Koeteh-Rotting bedong echter niet hooger dan f 8.50 per pic.

Wisselkoers. Op Holl. 100 a 101 pc.; op Londen $ 11.57½ a 11.60; op Singapore f 2.87; op China f 2.72.

Speciën. Sovereigns f 11.95; Ducatons (Oude) f 7; Nieuwe f 5.75; Mexik. Dollars f 2.85.

Scheepsvrachten. (Ned.) Dageraad laadt Suiker a f 60 en f 75 voor ligt goed naar Rotterdam; Galbei f 55 voor Rijst en f 60 voor Suiker naar Amsterdam; St. Jan ligt in lading te Soerabaija voor Nederland; Geertruida Maria f 75 voor Koffij, f 50 voor Rijst en f 85 voor ligt goed van Padang naar Rotterdam; Amazone laadt te Soerabaija voor Holland; H. Vincentius de Paulo 40 $ cents voor Rijst naar Cantonwaters, 60 naar Amoy en 70 naar Shanghae, te Soerabaija te laden; Maria Louise Antoinette 38 $ cents van Soerabaija naar Hong Kong of Macao, 62½ naar Shanghae; H. Liduina 45 $ cents voor Rijst naar Cantonwaters of 75 naar Shanghae, te Bangkok te laden. (Rost.) Visioen laadt voor bevrachters-rekening naar het Kanaal om orders. (Deen.) Chin-Chin 50 $ cents voor Rijst naar Hong Kong of 60 $ cents naar Amoy, te Bangkok te laden; Eliza Mary 42½ $ cents van hier naar Macao. (Hamb.) Mathilda te Sydney bevracht voor de terugreis. (Zweed.) Syd Polen £ 3.5/ voor Rijst, £ 3.15/ voor Arak naar het Kanaal om orders met 5/ meer naar de Oostzee, hier en te Soerabaija te laden. De navolgende schepen zijn nog disponibel: (Ned.) Provincie Drenthe, Tweelingen, Hercules, Aeolus, Minister van Hall, Vrede, Elise Henriette, Robertus Hendricus, Grootmeester Nationaal. (Eng.) Somass, John Mathie, Hippolyta, Pearl, Leading Star. (Amer.) Mary Whitridge, Borneo. (Ned.) Elise Henriette, Anthony van Hoboken, Antonia Petronella, Boni, Batavia, Scheveningen, Abel Tasman, Alexander, Henriette Geertruida Susanna, Theodora Machtilda en Patriarch Sambiri doen kustreizen; Generaal Michiels klaarde uit voor Bangkok; Maria Elisabeth verzeilde naar Macasser; Bosphorus en Zwerver naar Singapore; Australië, kapit. D. B. Jochems, kwam lek uit zee terug en is aan het lossen om te worden nagezien. (Amerik.) Golconda gaat door naar Calcutta. (Eng.) Benledi doet kustreizen; Mountain Ash gaat na ontlossing door naar Singapore. (Fr.) Joachim verzeilde naar Pondicherry; Hooghly naar Singapore.

Samarang 2 April.

Koffij f 4., oogst 1863 op levering geboden. **Suiker** n.° 16 f 14 per pic. in kranj. op levering geboden. **Indigo** f 4.20 per Amst. pond voor prima kwal. geb., afwijkende soorten ongewild. **Huiden.** Koe- f 55 en Buffel- f 50 per codie op levering aangeboden. **Staatpeper** niet voorhanden. **Rijst**, ord. wit f 220 a 230, Java carga f 190 a 210 per koyang van 28 pic. z. zakk. aanvoeren, vreemde carga soorten f 170 a 180 naar kwal. **Olie.** Klapper- en Katjang f 35 per pic. **Rotting** f 12 per pic. schaarsch. **Wissel** op Nederland, pari a 101 pct., voor vrachten pari.

Soerabaija 9 April.

INVOER. Onze Invoermarkt verkeert thans in eene gezonde positie, doordien de Rijstprijzen ten gevolge van groote aanvoeren van Batavia, Padang, Singapore en vooral van Bangkok belangrijk zijn gedaald. Zoodra de daling ook in het binnenland plaats heeft gevonden, kan men met meer grond eene herleving van den handel te gemoet zien. De Koffij-pluk belooft bijzonder goede resultaten en boezemt den klein-handelaren moed en vertrouwen in. **Manufacturen.** Calicots met weinig vraag voor verbruik, echter met groote transactien op speculatie, doordien vele importeurs te gelijk tot realisatie aandrongen. Men bedong f 5.90 a 6 voor 5/4, f 7.37½ a 7.50 voor 6/4 en f 7.90 a 8 voor 7/4. Madapollams met eenige geforceerde verkoopen tot f 6.10 de 5/4, f 7.90 de 6/4, f 9.15 de 7/4 en f 9.50 de 8/4 bij belangrijke voorraden. Eng. Calicots en Madapollams zonder kooplust. Witte Holl. Shirtings met eenige vraag in de breede soorten a f 12 op kort voor 44" omgezet; Ruwe hooger gehouden, zonder transactien. Eng. Shirtings, witte fijne gezocht; voor SO werd f 30 bedongen. Cambrics weinig gevraagd en a f 4.80 goed n.° 24 en f 7.75 n.° 36 te koop. Adrianopel roode Katoenen gezocht a f 12.50 voor 5/4 en f 16 voor 6/4 best Holl. fabriekaat 6/4. Salamores gezocht en a f 9.50 grif verkocht; echte afgedaan tot f 11. Blaauwe Drills gewone soort f 10 waard, echter hooger gehouden. Rood Garen n.° 24/28 weinig gezocht en a f 240 a 245 in entr. te koop. Prints werden voor het inlandsche Nieuwjaar nagenoeg f 1 boven de vorige prijzen in geschikte genres verkocht, doch zijn thans stiller. Indiennes enluminés zonder vraag van f 11 a 13 voor 24" 28 yard naar de soort. Diemets gelden f 6.75 a f 7 naar kwaliteit. Molton Dekens met vraag en afdoeningen tot f 1.50 a 1.60 de 8/4 en f 2 a 2.10 de 10/4. Ruwe Drills stil van f 8.50 a f 9.50 naar de soort, met groote voorraden. Fluweel van Katoen schaarsch en gezocht van 60 a 80 cents per yard. Batikgoederen met meerdere vraag doch zonder prijsverbetering. Saronos en Kains meer gezocht, Slendangs stiller. 4/4 Enluminés Kindersarongs, Eng. fabriekaat, haalden f 18.50 a 18.75 en Zwitsersche f 20 a 20.50. Weefgoederen zijn zonder verbetering en voortdurend aangevoerd. Wollen Dekens a f 4 a 4.50 afgedaan. Laken meer gezocht in de ord. kwal. en van f 3 a 3.50 verkocht. Everlasting, gesorteerd is a f 42 grif te plaatsen voor echte. Union zonder kooplust. Vlaggendoek is a f 22 in redelijke kwal. aangeboden. Polemieten werden a f 78 voor China opgekocht. **Metalen.** Zweedsch IJzer gaat in goede sortering tot f 12 a 12.25 grif van de hand. Eng. Staafijzer bij partij a f 6.75 aangeboden. Bandijzer f 8.25 a 8.10 bedongen. Plaatijzer met aanvoeren en a f 14 voor zware dimensien te koop. Lood f 18.75 bij partij afgedaan. Zink stil a f 21. Bladkoper f 105 a 110. Yellow Metal f 95 a 100. IJzeren Spijkers f 17 met voorraad. Compositie dito in goede soort en grootte weinig voorhanden en grif a f 95 a 98 te plaatsen. Blik stil a f 21 en voldoende voorhanden. **Provisien.** Boter f 14.75 a 15 afgedaan en andere merken in evenredigheid lager. Kaas gezocht a f 6. Hammen met weinig voorraad en a f 6.25 a 6.50 te plaatsen. Provisien in Blik met 30 pct. avans traag afgaande. Genua Olie a f 13 te koop en Azijn a f 25 per okshoofd. Tafelwijn schaarsch en gezocht van f 38 a 42. Bourgogne, Champagne, Madera, Port en Rhijnwijn met weinig vraag en voorraad. Jenever met veel voorraad en van f 9.50 a 10 te koop. Seltzerwater f 10.50 waard bij geringe aanvoeren van echte soort. Haantjes Bier is thans in discredit wegens doorgaans slechte kwal. Valker dito bij gebrek aan voorraad f 7.50 en Lansbier f 6.50. **Diversen.** Propatria onverkoopbaar. Spitze bekers (geribt) overvloedig ter markt en a f 55 afgedaan. Zeildoek vond veel aftrek. Touwwerk onverkoopbaar. Zweedsche Teer bij aanvoeren a f 25 aangeboden. Koolteer f 8 waard. Lijnolie zonder voorraad en a f 20 voor Gekookte omgezet. Terpentijnolie f 20 a 21. Loodwit f 15 te bedingen. Menie nom. f 22. Eng. Zeep f 1.90 a 2 afgedaan. Holl. Gele a f 2.25 a 2.50 te plaatsen. Boslemmermessen stil a f 55 a 60 voor uitvoer. Steenkolen f 12 a 14 voor Engelsche bij eene overvoerde markt. Koffijzakken f 75 zijnde schaarsch. Waskaarsen a f 14. Manilla Sigaren n.° 2 a f 50 a f 60 naar de soort, afkomst en hoeveelheid.

UITVOER. **Arak** nom. zonder voorraad. **Koffij.** Solo zonder voorraad, 175 pc; Balie a f 35.50 omgezet. **Huiden.** Koe- weinig aangeboden a f 35 a 42 naar kwal.; Buffel- f 18 per pic. voor goede soort gecontracteerd. **Tabak** zonder afdoeningen, wordende voor rekening van belanghebbende naar Holland ter verkoop gezonden. **Suiker** met vraag en weinig voorraad; 8000 pc. Bezoekie en Solo vonden nemers van f 14 a 14.75 naar kwaliteit. Goede sterke soort kwam niet voor, op levering werden 2000 pc. met rentegevend voorschot a f 13.25 hier en 5000 pc. zonder voorschot a f 14 te Passaroeang gecontracteerd. **Rijst** is zeer in prijs gedaald ten gevolge van groote aanvoeren; men noteert f 200 a 210 voor 1ste soort Batavia en f 189 2de soort, Siam f 120 a 140, op vendutie haalden 9000 pc. Pamanoekan 1ste soort f 253 en 2000 pc. 2de soort f 217 met 2 pct. De oogst staat gunstig. **Wissel** op Holland pari a 101 pct., Londen 6/m. zigt f 11.65 a 11.70 en Singapore f 2.70. **Vrachten** goed gehouden; men betaalt naar Holland f 40 voor Rijst, f 50 voor Suiker, f 60 voor Tabak en f 70 voor Arak en ligte goederen; naar China en Hong Kong wordt $ 0.50 per pic. Rijst via Bangkok en $ 0.75 naar Shanghae geboden. Eene lading Rijst van Singapore wordt tegen $ 0.40 naar Hong Kong en $ 0.70 naar de Noordelijke havens van boord gehouden.

Padang 26 Maart.

Berigt van P. van Overzee & Co.

Sedert ons jongst berigt van den 26sten der vorige maand verkeerde onze importhandel over het algemeen genomen in den zelfden toestand; voor enkele Stapel-artikelen werden wel is waar wederom iets betere prijzen besteed, doch transactien blijven onder het middelmatige, vooral in aanmerking nemende dat de factorij in de laatste maanden bijna niets heeft verkocht. De 2de hand, welke gaandeweg heeft blijven inkoopen, met het oog op eene verdere rijzing, heeft grooten voorraad, en kan niet afzetten, de consument voortdurend ongenegen zijnde de hoogere prijzen aan te leggen; zoo lang hierin geene verandering komt, moet de invoerhandel kwijnende blijven; te verwachten is het echter dat de thans reeds lagere Rijstprijzen, gevoegd bij het vooruitzigt op een overvloedigen oogst, weldra eene meer willige stemming zal doen geboren worden, alhoewel onzes inziens de hoogere waarde van alle Katoenen Manufacturen de consumtie beduidend moet doen verminderen. **Manufacturen.** Holl. ruwe en witte Katoenen. Na het vertrek der vorige mail werden Madd. hooger gehouden, en vroeg men voor 5/4 wederom f 7.50 en f 9, voor 6/4 tot welke noteringen koopers zich echter retireerden, later werden kleine concessien op deze prijzen toegestaan, en p. m. 40 kt. 5/4 tot f 7.35 a 7.40 afgedaan, terwijl ca. 60 kt. 6/4 van f 8.75 tot 8.90 nemers vonden; gebl. 4½/4 Shirtings bedongen f 10, 6/4 gebl. dito f 14, ofschoon Calicots iets minder attentie genoten, onderging dit artikel weinig mutatie, 5/4 werd tot f 7.35 verder afgedaan, 6/4 tot f 8.50 en één partijtje 7/4 bragt f 9.50 op. Wij noteren: Calicots 5/4 f 7.20 a 7.30, 6/4 f 8 40 a 8.50, 7/4 9 50, 8/4 niet voorhanden. Madapollams 5/4 f 7.25 a 7.40, 6/4 f 8.75 a 8.90, 7/4 f 10 a 10½ opgeruimd. Ongebl. Shirtings 5/4 f 10½, 5½/4 f 11¾, 6/4 f 13. Gebl. Shirtings 5/4 f 11¼, 5½/4 f 12¼ a 12½, 6/4 f 14. Eng. gebl. en ongebl. Katoenen bleven genoegzaam zonder omzet, 36 gebl. Shirtings worden algemeen iets hooger gehouden, fijne dito tot f 20 gedaan, 32 Maddap. bedongen met moeite f 7. Drills. Holl. ruwe ontbreken, zouden in zware kwal. tot f 10 a 10½ nog te plaatsen zijn, witte voortdurend zonder vraag. Cambrics bleven verlaten en zonder omzet, noteringen nominaal als volgt: f 4.50 a 4.75 voor n.° 24, f 6.50 a 6.75 voor n.° 30, 7.25 voor n.° 36, alles gemiddelde kwal. Geverwd Katoen ontbreekt, geel zoude tot f 6 a 6½ nemers vinden, groen en paarsch ongewild. Rood Adrianopel Katoen. Hiervan hadden eenige afdoeningen plaats 5/4 Doek n.° 1 opgeruimd tot f 13.75, 5/4 Doek 2 f 13, 6/4 Doek van iets inferieure kleur en kwaliteit tot f 14.50; de inlandsche nieuwejaars-feesten thans voorbij zijnde, verwachten wij voor dit artikel vooreerst geene vraag. Salemporis. Hiervan zijn geene verkoopen te vermelden, prijzen nom., dezelfde als opgegeven in ons vorig berigt. Chitsen witgrd, mooije kwal. vond in begin der maand tot f 8.90 a 9 nog aftrek, ord. soorten genoten minder attentie. Patna en Simoen Meubel Chitz, als ook Neutrals zouden waarschijnlijk te plaatsen geweest zijn, indien houders hunne eischen hadden willen verlagen; ook voor deze artikelen zal de vraag waarschijnlijk in de eerste tijd beperkt zijn. Lemenias Chitz verkeert in denzelfden toestand, een partijtje 5/4 afgedaan tot f 10.50, 6/4 tot f 13.75. Voorraad gering. Batiks en Weefgoederen. Van deze artikelen valt niets nieuws te melden, omzet uiterst gering, terwijl de voorraad zoowel van oude als nieuwe genres niet onbelangrijk is; wij noteren Batik kains 44/96 f 30

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

VRIJDAG 29 Mei 1863, N.° 127.

GEMEENTERAAD VAN ROTTERDAM.

Zitting van Donderdag 28 Mei.

Voorzitter: de heer F. van Vollenhoven.

De vergadering werd door 34 leden bijgewoond.

De heer *F. van Vollenhoven* opende de vergadering met de mededeeling, dat de heer Burgemeester door het treurig sterfgeval zijner oudste dochter verhinderd werd de vergadering bij te wonen, weshalve het voorzitterschap door hem zou worden waargenomen.

Vervolgens werden de notulen der vorige vergadering gelezen en goedgekeurd.

Daarna deelde de *Voorzitter* mede, dat de volgende stukken waren ingekomen:

1°, van Gedeputeerde Staten de goedkeuring op de rekening der Geneeskundige School, op het Raadsbesluit tot aankoop van percelen in de Warmoezierslaan en op het Raadsbesluit tot het doen van af- en overschrijvingen op de gemeente-begrooting. — Voor kennisgeving aangenomen.

2°, afschrift van het arrest van het Provinciaal Geregtshof in de zaak van *Middendorp*. — Ter visie gelegd.

3°, een verzoek van den heer *B. R. van Embden*, om benoemd te worden tot makelaar in tabak. — Mede ter visie gelegd.

4°. een adres van cargadoors en andere belanghebbenden bij den handel, om te wijzen op het bezwarende van het tarief van bruggelden voor kleine koffen en tjalken, daar deze evenveel moeten betalen als schooners en brikken, weshalve zij eene wijziging daarin verzoeken. — In handen gesteld van Burgemeester en Wethouders tot het uitbrengen van een prae-advies.

En 5°, een rapport en voorstel van Burgemeester en Wethouders nopens de uitbreiding der stad op het eiland Feijenoord. In dat rapport werd er op gewezen, hoe uit alles blijkt dat hier ter stede groote behoefte aan woonhuizen bestaat; dat ook dikwerf gebrek is aan de noodige pakhuizen, en dat zich bij vernieuwing behoefte doet gevoelen aan los- en ladingsplaatsen voor schepen, wat nog toenemen zal wanneer de verbetering van den waterweg van hier naar zee zal zijn tot stand gekomen; verder werd er opmerkzaam op gemaakt, hoe aan de zijde van de rivier geen gemeentegrond meer beschikbaar is, weshalve men om aan de bestaande behoefte te voldoen het oog had gevestigd op het eiland Feijenoord. Het noodig onderzoek en de noodige overleggingen hadden dienaangaande plaats gehad met de commissie voor de plaatselijke werken en hadden geleid tot een plan tot uitbreiding der stad aan de overzijde der rivier, zullende alsdan eene brug over de Maas worden gelegd en aan de overzijde havens en kaden worden aangelegd. Het plan was in handen gesteld van eene commissie van bekwame waterbouwkundigen, welke daaromtrent een gunstig rapport hadden uitgebragt, en waaruit bleek, dat men bij de volvoering van het plan geen vrees behoefde te hebben dat zulks van nadeeligen invloed zou kunnen zijn op den toestand der rivier. Burgemeester en Wethouders onderwierpen thans het plan aan de beraadslagingen van den Raad, ten einde later de middelen tot uitvoering te beramen. Zij stelden voor het rapport met al de bijlagen te doen drukken en met eene daarbij te voegen kaart aan de leden rond te deelen en ook voor het publiek verkrijgbaar te stellen, waartoe bij acclamatie besloten werd.

Aan de orde was daarop de voortzetting der beraadslagingen over het rapport ten opzigte der

Warmoezierslaan.

De heer *van Stolk* kon zich zeer goed vereenigen met het denkbeeld van het stellen van vaste regels of grondslagen, welke bij den aanleg van straten enz. gevolgd zullen moeten worden, maar ten aanzien van het bestaande meende hij zich op een geheel ander standpunt te moeten stellen en vereenigde hij zich met de gronden door bestrijders van het rapport aangevoerd; hij verlangde de zaak der Warmoezierslaan vóór alles af te doen en het voorstel van de eigenaars dier laan aan te nemen, niet in het belang dier eigenaars maar in dat der gemeente. — De heer *van der Hoop* had mede bezwaar tegen het rapport van Burgemeester en Wethouders, ofschoon hij niet kon ontkennen dat wel wat tot regtvaardiging van het voorstel van Burgemeester en Wethouders kon worden ingebragt. Hij wenschte eene spoedige regeling van de zaak der Warmoezierslaan, maar zoude toch gaarne alvorens eene beslissing te nemen kennis dragen van de regelen of grondslagen welke Burgemeester en Wethouders voor de overname van straten enz. willen voorstellen: konden die regelen derhalve spoedig worden medegedeeld, dan zou hij de beslissing der zaak van de Warmoezierslaan tot zoo lang willen uitstellen. — De heer *J. van Vollenhoven* antwoordde hierop, dat de vaste regelen heden over veertien dagen aan den Raad zullen kunnen worden medegedeeld. — De heer *Plate* merkte hierop aan, dat de voorstellen alsdan zoude inkomen, doch dat daarna nog verscheiden weken zouden verloopen alvorens die grondslagen door den Raad in overweging zouden zijn genomen en afgehandeld, zoodat alsdan de geheele zomer verliep zonder dat iets verrigt was, waarop de winter volgde gedurende men niet werken kon, zoodat niet voor in het volgend jaar iets tot stand zoude komen. Nu was de toestand der laan niet zóó slecht dat de toepassing der verordening noodig is, of deze was dit wel, en dan mogt men niet wachten dat de voor te dragen regelen zouden zijn overwogen. De spreker meende nu, dat het laatste het geval was, en zou dus stemmen voor eene dadelijke overname der laan. — De heer *Ledeboer* zag in het te nemen besluit ten opzigte der Warmoezierslaan geen antecedent voor andere lanen, daar hij deze zaak als een exceptioneel geval beschouwde, waarop de vast te stellen vaste regelen ook niet van toepassing zouden zijn. Hij drong derhalve op de afdoening dezer zaak aan. — Ook de heer *van Oordt* wilde zulks en achtte den Raad daartoe moreel verpligt. Twee zaken maakten zulks nog meer noodig; ten eerste, het bestaan van de burgerschool tot welke voor velen de Warmoezierslaan de toegang is, weshalve men verpligt was te zorgen dat die weg in behoorlijken toestand verkeerde, en ten tweede dat de toestand nog verergerd is door het maken eener zijstraat van de Goudschestraat naar de Warmoezierslaan. — De heer *Viruly* verklaarde zich tegen het stellen van vaste regelen voor de overname van straten enz., omdat zulks tot onregtvaardigheden zoude leiden. En wat nu de Warmoezierslaan betreft, zag hij geene morele verpligting tot overname dier laan nadat de onderhandelingen waren afgebroken, waardoor men weder geheel vrij was. Sedert de zaak in het jaar 1860 in den Raad behandeld werd, was de toestand geheel veranderd door de vastgestelde verordening, welke ten gevolge had dat eensklaps overeenstemming ontstond tusschen de eigenaars der laan; en dat deze thans bereid waren de laan af te staan, verwonderde hem niet, daar zij anders genoodzaakt zouden worden kosten te maken, welke zij liever de gemeentekas laten dragen. Z. i. mogt men echter ten koste der gemeentekas de belangen van enkelen niet bevoordeelen, want door de verbetering van den weg zullen de panden in waarde stijgen, en moet aan sommige huurders bereids zijn aangekondigd dat hunne huur zal worden verhoogd, wanneer de verbetering tot stand komt. — De heer *Muntz* kon zich niet vereenigen met het rapport van Burgemeester en Wethouders, echter op andere gronden dan daarvoor door sommige sprekers waren aangevoerd, want de laan was particulier eigendom en was door eigen schuld in zoo slechten toestand geraakt, zoodat zulks geene reden opleverde om de laan te verbeteren, maar in het algemeen belang werd verbetering gevorderd. Hij stelde zich drie gevallen voor: 1°, dat de toestand der Warmoezierslaan zoo slecht niet was, maar dat het bezit daarvan was in het belang van het publiek verkeer; 2°, dat die toestand wel slecht was, en het bezit der laan niet in het belang van het publiek verkeer, en 3°, dat de toestand slecht was, terwijl het publiek belang het wenschelijk maakte dat die laan niet gesloten werd. In het eerste geval wilde hij de voor te stellen regelen afwachten; in het tweede wilde hij de bestaande verordening toegepast zien, en in het derde geval, waarin men zijns inziens hier verkeerde, meende hij dat de gemeente den grond moest overnemen en de kosten der verbetering dragen; hij wenschte daarom de zaak thans af te doen. — De heer *Pincoffs* vroeg, of de grondslag der voor te dragen vaste regelen eene bijdrage van de eigenaars in de kosten van verbetering zijn zal. — De heer *Joost van Vollenhoven* antwoordde, dat het hem onmogelijk was mede te deelen wat het resultaat zoude zijn van de overwegingen der commissie voor de plaatselijke werken, terwijl zulks dan welligt nog geen bijval zoude vinden bij Burgemeester en Wethouders. — De heer *Pincoffs* wees nu naar aanleiding hiervan op het onzekere dier vaste regels, zoodat men daarom eene beslissing niet kon uitstellen; bleef van gevoelen dat de Raad moreel verpligt was deze zaak te regelen en vreesde niet dat daardoor een antecedent in het leven zou worden geroepen, waarom hij voorstelde: 1°, het verzoek van de eigenaars der Warmoezierslaan in te willigen, en 2°, alvorens verdere verzoeken tot overname van straten enz. in overweging te nemen, de indiening der vaste grondslagen af te wachten, welke zijns oordeels echter aan vele bezwaren onderhevig zouden zijn. — De heer *Visser* oordeelde het in het belang der gemeente de laan over te nemen, maar achtte het niet billijk de kosten van verbetering door de ingelanden te doen dragen. Het stellen van algemeene regelen keurde hij wel goed, maar deze zouden hier niet van toepassing zijn. — De heer *de Bruyn* deed uitkomen, dat eene verandering van den toestand der Warmoezierslaan in het algemeen belang gevorderd werd, en wenschte dat ten deze met spoed, doch niet met overijling te werk wierd gegaan. Hij gaf toe dat de Warmoezierslaan eene exceptie daarstelde op de vast te stellen algemeene regelen, maar echter wenschte hij vóór het nemen eener beslissing de voor te dragen algemeene regelen te kennen. — De heer *v. Buren* verklaarde zich tegen een uitstel tot dat men kennis zou dragen van de algemeene regels en drong op eene dadelijke afdoening aan. — Verschillende leden voerden nu nog bij herhaling het woord tot beantwoording of wederlegging van vroegere sprekers of tot nadere toelichting hunner gevoelens, en verschillende voorstellen werden gedaan om tot eene beslissing te geraken.

Alsnu kwam in stemming een voorstel van den heer *van der Hoop*, strekkende om te bepalen dat de Raad eerst kennis zoude nemen van de voor te stellen vaste regelen alvorens eene beslissing te nemen ten aanzien van de Warmoezierslaan, welk voorstel werd verworpen met 26 tegen 8 stemmen.

Verschillende leden drongen thans op eene afdoening der zaak aan, doch anderen verlangden nog het woord te voeren, waarom bij het vergevorderd uur de verdere behandeling uitgesteld werd tot de volgende vergadering.

De zitting werd hierna gesloten.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 28 Mei.

Aan de orde is de voortzetting der algemeene beraadslaging over de

Definitieve vaststelling der begrooting voor het Departement van Koloniën, dienst 1863.

De **Minister van Kolonien**, de heer **Fransen van de Putte**, vervolgt zijne gisteren afgebroken rede.

Hij begint met de opmerking dat hij eenigzins reeds op het gebied der 3de paragraaf zal moeten treden, daar het hem anders onmogelijk zou wezen zijn stelsel uiteen te zetten, waarnaar verschillende sprekers gevraagd hebben.

De Minister herinnert aan den staat van zaken onder de O.-I. Compagnie; toen had men het contingenten-stelsel, eene opbrengst in natura van rijst, of van producten voor de Europesche markt. Aan elk regentschap was opgedragen een gedeelte te leveren, en het was belast met te voorzien in het onderhoud van den regent en de hoofden, ja van de ambtenaren der Compagnie. Met den omslag en de inning van dat contingent bemoeide de Compagnie zich niet; zij liet dat aan de regenten en de hoofden over. Het verkeerde van zulk een stelsel in eene Oostersche maatschappij, zegt de Minister, is blijkbaar en erkend door hen, die tegenwoordig nog willen blijven staan op den dorpsomslag. De Compagnie kon op de handelingen van de hoofden en regenten geenerlei toezigt uitoefenen. — Maarschalk Daendels, op Java gekomen, zag dat duidelijk in en trachtte, door de regenten en ambtenaren van het Gouvernement te bezoldigen, de misbruiken te keeren, maar zonder radicale opruiming van het contingent-stelsel was dat onmogelijk. Het was alleen door het bekende strenge karakter van den maarschalk, dat door hem nog zoo vele misbruiken konden worden gekeerd. — Raffles, op Java komende, zag den toestand spoedig in; hij zag den gedrukten toestand van de Javaansche maatschappij, en begreep dat daar geen verandering in te brengen was dan door afstand te doen van het contingenten-stelsel en eene directe belasting in te voeren. Het gevolg daarvan was het „landelijk stelsel," het heffen van landrenten, een gedeelte van de producten in natura of in geld van de opbrengst naar verkiezing, en later enkel in geld. In het eerste jaar werd het dorp aangeslagen, maar reeds in het tweede jaar van Raffles verblijf op Java werd de hoofdelijke omslag uitgeschreven, omdat hij met zijn helderen blik zag dat hij halverwege was blijven staan en dat nu de hoofdmisbruiken niet meer bestonden bij de regenten, maar bij dat tal van kleine tirannen, onder den naam van dessa-hoofden bekend. — Commissarissen-generaal, na grondig en plaatselijk onderzoek, handhaafden het landelijk stelsel, ofschoon zij het door verschillende omstandigheden in zeer verwaarloosden toestand aantreffen. De Minister doet eenige dier omstandigheden uitkomen. In 1818 (Staatsblad van 9 mei) verklaarden Commissarissen-Generaal, dat de dessa's gewijze omslag slechts moest geschieden omdat het volslagen gebrek aan kennis van de ware uitgestrektheid der velden in bijna alle residentiën een regelmatigen en alzoo billijken aanslag ondoenlijk maakte; dat, zoo lang deze kennis niet zou zijn verkregen, het onmogelijk was van Gouvernementswege voor dien omslag te zorgen. De opmeting zou, dit zag men in, niet zoo spoedig gedaan wezen: van daar het besluit van 4 januarij 1859, waarbij men voorloopig den dessa's-gewijzen aanslag behield, altijd zoo lang de landen niet behoorlijk gemeten en gequalificeerd waren. Vier en veertig jaren zijn sedert verloopen, en nog altijd bestaat op Java het landelijk stelsel zoo als het bij die besluiten van Commissarissen-Generaal is in stand gehouden. Geen stap zijn wij vooruitgegaan, maar zeer achteruit, want, zonder het oog te slaan op het landelijk stelsel, heeft men het cultuurstelsel ingevoerd en de misbruiken der dessahoofden zijn vertienvoud. Dat is het stelsel van admodiatie, volgens den heer Baud, eene fictie genoemd door den afgev. uit Zwolle, door den Minister genaamd de grootste kwelling en eene bron van willekeur voor de inlandsche bevolking op Java.

De Minister herinnert er aan, dat de wet tot afschaffing der tienden de goedkeuring van de Eerste Kamer der Staten-Generaal niet heeft mogen verwerven, maar er is toch niet *ééne* stem opgegaan, die de verdediging van het tiendregt heeft op zich genomen. En nu meent de Minister te mogen vragen, wat het oordeel der Nederlandsche Vertegenwoordiging is over het stelsel der landrente, die willekeurig wordt geheven en niet een tiende, maar een vijfde, ja twee vijfden, welligt de helft bedraagt, want daarvoor is zelfs geen vaste regel! Stel u thans voor eene Oostersche maatschappij, waar de hoofden der politie tevens belast zijn met den willekeurigen omslag en de heerendiensten, en dan vraagt hij hoe er nog een verdediger van dat stelsel kan bestaan? De heer G. L. Baud, door de oppositie meermalen aangehaald, zeide intusschen, in 1849, deswege: „Het heffen eener belasting van twee vijfden van de producten is steeds als overdreven beschouwd om er de hand aan te houden, en om die reden is eene herziening van het stelsel van die belasting, welke thans zeer ongelijk drukkend werkt" enz. De heer Baud sprak van „een achtste" der producten, want hij toonde aan, dat, ondanks er twee vijfden geheven worden, er maar een achtste in de kas van het Gouvernement komt. De Min. beroept zich ook op het getuigenis van den heer van Nes, medestander van den heer Baud, bij de invoering van het cultuurstelsel, vice-president van den Raad van Indië, die erkende „dat men tot eene finale herziening van dat stelsel zou moeten overgaan." De Min. wijst er als onbetwistbaar op, dat de aanslag geschiedt buiten toezigt, want men weet wat men te denken hebbe van die zoogenaamde contracten tusschen de residenten en de dess's; — dat er meer wordt geheven dan de residenten met de dessa-hoofden overeengekomen zijn; hij maakt er voorts opmerkzaam op, dat al die heffingen geschieden in naam van het Nederlandsch gouvernement, de opvolger van de compagnie, — en dat het aan de beste ambtenaren onmogelijk is met den besten wil tegen knevelarijen te waken, omdat men blijft staan voor de willekeur van het dessa-bestuur, waar men maar niet aan durft.

Ten bewijze, dat de conservatieve partij zelve heeft ingezien dat daar het hart van 't kwaad op Java schuilde, brengt de Minister het O. I. Regerings-Verslag over 1851 bij, waar gezegd wordt: „aan de bevolking is eene groote weldaad bewezen door de volle hoofdelijke uitbetaling der plantloonen." Dus de betaling moest hoofdelijk geschieden, maar werd vroeger dessa'sgewijze gedaan. — Men is daarop teruggekomen; de Minister brengt het oordeel der Regering bij, in 1855 uitgesproken, ten aanzien van de wijze van betaling; het was gebleken „dat sommige plaatsen jaren achtereen niets hadden ontvangen." Was dit reeds het geval bij de uitbetaling, wat zal het dan zijn bij de heffing?

Men heeft altijd gezegd, en wanneer dit immer zonder tegenspraak blijft, wordt het als 't ware een axioma — dat het cultuurstelsel rust op de gemeente-instellingen der Javanen. De Minister merkt op, dat het met het cultuurstelsel in 1830 was als met het landelijk stelsel in 1814. Er waren opgaven noch opnamen; men kon niet tot de hoofdelijke indienststelling van de Javaansche bevolking overgaan, en dus vond men het gemakkelijker, dit dessa's gewijs te doen, de dessa's in te deelen bij de cultures. Op het gezag van generaal van den Bosch is dat blijven voortbestaan, en ik erken gaarne, zegt de Minister, dat het in 1814 bij het landelijk stelsel en in 1830 bij de invoering van het cultuurstelsel noodzakelijk was. Maar nu? Men leze maar de stukken over de suikercultuur. De suikercultuur bestaat in Probolingo en Bezoekie, en daar heeft de bevolking zelve onder elkander de betaling geregeld; de bezitter van het stuk gronds ontvangt de helft van het plantloon en de arbeider de andere helft. Is daardoor nu dat individueel grondbezit verstoord? Geenszins. Het cultuurstelsel rust op het souvereine regt van den Nederlandschen staat, om een vijfde van den grond tot gebruik te kunnen eisschen en arbeid van den Javaan te kunnen vorderen. De Minister brengt ook hier het gevoelen van den heer Baud aan, volgens hetwelk het regt van den Souverein zich niet verder kan uitstrekken, dan tot het heffen van eene belasting of hoogstens van een gedeelte van den grond tot voldoening van die belasting met zekere producten ten zijnen voordeele te doen beplanten en dit laatste alleen nog dàn, wanneer te dezen aanzien met het dorp of de dessa vrijwillig kan worden overeengekomen. Dit „vrijwillig" is achterwege gebleven. De Minister ziet er geen kwaad in; want hij is meer voor het stelsel, zoo als het ingevoerd is door gen. v. d. Bosch, dan zoo als die er later den schijn van wilde aannemen in zijne brieven aan den heer Elout. Opregtheid in alles, zegt de Minister. Het is de pligt van een Gouvernement den binnenkant, niet den buitenkant te toonen. Hij gaat verder van het beginsel uit, dat geene verbetering in dat stelsel mogelijk is, zonder den aanslag van de landrente te veranderen; merkt op, dat men op Java geen hoofdelijken aanslag kadastraal behoeft te decreteren; dat een overgang zeer goed mogelijk is; dat hoofdelijke aanslag door het dessabestuur bij het betalen der plantsoenen voor het suikerriet reeds plaats heeft; wanneer de opname over Java gereed en het kadaster ingevoerd zal zijn, dan kan men de ambtenaren, die niet belast zijn met de politie of met het uitroepen van de heerendiensten, zuiver comptable ambtenaren, daarvoor bezigen.

De landbouwer zal dan weten wat hij hebben moet. Het dessabestuur zal dan terugkeeren tot hetgeen het zijn moet, waarvan Raffles zeide: dat eenvoudig dorpsbestuur wekt de bewondering der Regering op. De Minister wijst in verband hiermede op de donkere tijden van Demak en Grobogan. En dan trekt hij, even als de voormalige afgev. uit Almelo te velde voor het cultuurstelsel, want, niet dit stelsel is de oorzaak geweest van het voorgevallene aldaar, maar de schuld lag voornamelijk in het landelijk stelsel. Het zal aanvankelijk (de Min. geeft het toe) moeite kosten, maar is dit voor een Gouvernement eene reden om na 44 jaren niets te doen en terug te deinzen? Bij ernstigen wil der Regering zal het werk zelfs medevallen, want de Javaansche instellingen leenen er de hand toe. Bijna zonder uitzondering dragen de sawa's een naam, een bepaalden naam van het stuk grond. Dat geeft het middel aan de hand tot dat de kadastrale opname gereed zal zijn. Niet alleen dat art. 59 Reg.-reglement de herziening voorschrijft, maar art. 55 (de bescherming der inlanders tegen willekeur van wien ook) blijft eene doode letter zoo lang niet aan dien pligt is voldaan; en dat kan niet, zoo lang het landelijk stelsel, gelijk het nu in werking is, blijft bestaan. Het is ook 's Ministers overtuiging, dat de weg waar langs men moet komen door de vijf eerste paragrafen van art. 56, ook bereikt moet worden eerst en vooral door herziening van het landelijk stelsel. In dat voortdurend knoeijen met contracten met hoofden en met dessa's zonder vrijen arbeid ligt de wond, en dat is erkend door alle deskundigen van 1797, 1803, 1811, 1816, 1826 en 1830. Hij roept het getuigenis hier in van mannen als van Alphen, Elout, Raffles, Daendels en Muntinghe. Allen zeggen: het kwaad ligt in gemis aan hoofdelijken aanslag bij de belastingen. De Minister zegt, dat de wonde niet ligt in het cultuurstelsel, mits de bepaling van den hoofdelijken aanslag eerst in billijkheid worde geregeld. Niemand heeft dit tegengesproken. Staat men andere hervormingen voor, dan heet het: gij zijt sloopers, maar niemand heeft tegengesproken, dat er meer inkomsten voor het Gouvernement uit den hoofdelijken aanslag te trekken zijn, dan nu uit de landrente verkregen worden. Men versta mij wel, zegt de Min. Mijn doel is niet het batig slot voor het oogenblik te verhoogen, maar om te behouden wat wij hebben en om de inkomsten territoriaal en vast te verzekeren. Maar wat zegt men nu: gij predikt eene sociale revolutie, door hoofdelijken aanslag en individueel grondbezit voor te staan. De Minister antwoordt, dat vooreerst hoofdelijke aanslag zeer goed mogelijk is zonder dat daaruit per se individueel grondbezit voortvloeit. Ten tweede is individueel grondbezit op Java geene revolutie; het bestaat voor een groot gedeelte. Het blijkt uit de jongste stukken over de suikercultuur. Dat weder in te voeren is geene revolutie, maar restauratie, hetgeen hij staaft met een werkje getiteld: „Blikken" waarvan de heer van den Bosch als schrijver bekend is. De Minister ontwikkelt dit punt nader. Vroeger kwam men, als men het cultuurstelsel verbeteren wil, met de beschuldiging voor den dag van afbreken. En wanneer men in onze dagen billijkheid en regtvaardigheid wil in de plaats stellen van willekeur en onregt, dan heet het weder: gij wilt eene sociale revolutie. Hier nu wijst de Minister op Muntinghe, die bij Raffles was wat Merkus was bij v. d. Bosch, eerst tegenstanders, maar later erkennende dat zij zich vergist hadden. Eene plaats uit Muntinghe doet dit in de bijzonderheden uitkomen, ten betooge hoe onverdiend en ongegrond het verwijt is van sociale revolutie te willen.

Men zegt terug te deinzen voor eene sociale revolutie en men is er in 1830 niet voor teruggedeinsd, niettegenstaande hetgeen de heer Baud daarvan getuigde en niettegenstaande een oud hoofdambtenaar verklaard heeft dat de ambtenaren als het ware verpletterd waren door de brutale manier waarop van den Bosch zijn stelsel krachtig durfde invoeren. In 1854 zeide men: geene opmeting van de velden; geene verdeeling in de dessa's, daar is het gevaar, anders was het stelsel goed. Ook kostte het zoo veel tijd. Wel nu, men heeft gekadastreerd, men heeft geteld onder de toejuiching der menigte en met den tijd; ja, wanneer men niet begint, zal men ook niet vooruit komen. Juist het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis tot verkoop van gronden op Java heeft 's Ministers warme belangstelling en bepaalde studie van het landelijk stelsel op Java gaande gemaakt. Dat voorstel van 1849 (in 't voorbijgaan gezegd) moet niet op rekening gesteld worden van ons, zegt de Minister, want het is geheel in strijd met wat wij dag en uur verkondigen: het regt van den Javaan op het bezit van den grond. Maar sinds dien tijd heeft de Minister het stelsel opzettelijk bestudeerd, en uit geschriften en onder het volk waar hij zich dagelijks bewoog. Met eene innige overtuiging is hij in het Vaderland teruggekeerd, en heeft dadelijk gezegd: ik zal in de pers en waar ik kan, dat stelsel voorstaan en niet rusten voor dat ik de Natie op dat punt overtuigd heb. Hij heeft nimmer de gelegenheid daartoe laten voorbijgaan om op die wonde te wijzen. En nu ongedacht (hij mag er bijvoegen ongewenscht) aan deze groene tafel staande, zou men dan van hem verwachten, dat ook hij die 44 jaren lang verwaarloosden pligt liet rusten en terug deinsde voor de taak die men reeds zoo lang had moeten vervullen? Neen, zegt de Minister, men moge mij slim en handig noemen, zooveel is zeker, dat ik door deze openlijke verklaring geen stem zal winnen. Met politieke slimheid en handigheid zou het dan ook beter zijn mij niet op die wijze over het landelijke stelsel uit te laten. Aan het Ministerie gekomen heeft de Minister zich de rijke bronnen van vroeger en later tijd, die daar aanwezig zijn, laten voorleggen en hij werd, wel verre van in zijne overtuiging geschokt, integendeel versterkt. Hij heeft zich ook voor die taak een Indisch hoofdambtenaar toegewijd, een man van veel kennis en praktijk, en die schreef hem, na een deel dier stukken doorlezen te hebben, dat hoe meer hij doordrong in de koloniale aangelegenheden door kennisname dier stukken, hoe meer de laatste twijfelingen die hij vroeger wel eens had verdwenen. Men spreke nu niet van apaisement. Wilde ik apaiseren, zegt hij, ik zou niet zoo spreken, als ik gedaan heb, want het is niet in mijn voordeel te voldoen aan den zóó lang verwaarloosden pligt. Kan ik, zoo vraagt hij, wanneer ik regt en regtvaardigheid in de plaats wil stellen voor willekeur en verdrukking en de Nederl. Vertegenwoordiging wil mij op dien grond haar vertrouwen ontzeggen, — kan ik schooner legaat aan mijne kinderen nalaten?

De Minister gaat thans over tot de beantwoording van sommige sprekers. In de eerste plaats den heer Gevers Deynoot. De algemeene indrukken van Java van dien spreker waren niet schoon. De Min. moet erkennen dat, bij veel dat sterk gekleurd was, ook veel waars was. Maar wanneer men ook in Nederland ten aanzien der landsgebouwen, met een scherpen blik rondging, zou men dan ook niet veel donkere stippen kunnen vinden? En nu neme de Kamer hierbij in acht een verschijnsel, dat geen Indiër zal tegenspreken, namelijk dat het, door het tropicaal klimaat, in den eersten tijd is alsof alles met een zwart floers bedekt

is. Dit is zoo waar, dat het spreekwoordelijk op Java is: gij zijt onlekker, zoolang gij niet een pikol rijst hebt opgegeten. En de Min. gelooft nu niet dat de heer Gevers dat reeds heeft gedaan. Die spr. heeft in de eerste plaats gewezen op de havens te Batavia, Samarang en Soerabaya, maar heeft daarbij tevens de groote reden van de mindere deugdzaamheid dezer havens genoemd: het alluvium. De plaats van Batavia is door onze voorouders slecht gekozen, maar zij is er nu eenmaal en er is reeds veel voor gedaan. Ik ken die haven zeer goed (zegt de Min.) en ook al het gevaar der golven, menigmaal ben ik daar binnen gekomen, terwijl anderen daarbij hun leven lieten. En daarom zal hij dan ook alles aanwenden ter verbetering dier haven. — Aan de haven van Samarang wordt reeds iets gedaan en binnen een jaar zullen de daaromtrent gegeven bevelen door den Gouverneur-Generaal, zijn uitgevoerd. De Minister herinnert zich daarbij, dat bij de discussien over de waterwegen in deze Kamer, een deskundige wenschte, dat er eene rivier ware achter het kanaal door Holland; wij wenschten dit allen, maar de rivier was er niet. Evenzoo is over het algemeen de toestand betreffende de havens op de noordkust van Java zeer moeijelijk. De tegenwoordige Gouv.-Gen. heeft hierop reeds zijn praktischen blik gevestigd, en hij zal in het nemen van doeltreffende maatregelen ter verbetering in den Min. geene tegenwerking ondervinden. De Minister erkent, dat men met de betonning en bebakening op Java wel wat laat is begonnen, doch ook in de eischen daaromtrent is men wel eens te strengt. De Minister is het echter eens met den heer Gevers, dat ijzeren vuurtorens beter zijn dan steenen. Het oordeel van den heer Gevers omtrent de hydrographie is mede wat hard. Het is waar, in 1839 moesten wij nog in alle havens van Java met Engelsche kaarten varen, doch dit is zóó veranderd, dat tegenwoordig de Hollandsche kaarten van onze bezittingen door de Engelschen worden overgedrukt. En wanneer de Min. nu slechts enkele namen noemt van mannen, als van Esser, den admiraal Lucas, Gregory en vooral van Smits en Melvill van Carnbee, dan zal men erkennen, dat het oordeel, als werd er niets voor de hydrographie gedaan, te hard is. Wat de onderneming van Cores de Vries betreft, de Min. erkent dat die onderneming gebrekkige resultaten heeft opgeleverd, maar de uitbesteding heeft te laat plaats gehad, en er waren geen concurrenten. Men kan dus hier niet spreken van monopolie. Dewijl nu die uitbesteding te laat heeft plaats gehad, heeft de Min. dadelijk in de eerste week na zijne optreding de voorwaarden van uitbesteding, zoo als hij die van den Gouv.-Gen. ontvangen had, doen publiceren, omdat hij meent dat men op Java veel beter bekend is met de gebreken van het vorig contract dan hier op het Plein. — Wat de openbare werken betreft, daarvoor is thans veel meer op de begrooting uitgetrokken dan vroeger, maar nu wordt er ook betaald, en vroeger betaalde men niet. Die gebouwen in Indië zijn niet schoon, zegt de heer Gevers, maar er zijn in onze onmiddellijke nabijheid gebouwen die ook niet schoon zijn. Het voornaamste is dat ze hecht en sterk zijn. Nog kort geleden heeft men de archieven van binnenlandsche zaken moeten verplaatsen, omdat men vreesde onder de daken te worden bedolven. En dat gebeurt nu hier. Maar kan men nu daarvan een verwijt aan de Regering maken? En dat er een soort van verval in die Indische gebouwen is, dat komt van het stelsel van vroeger, dat de heer Groen zoo goed gekarakteriseerd heeft. Het batig slot *moest* toen zooveel opbrengen. De Minister maakt hiervan echter geen verwijt, want wij waren vóór 1844 in benarde omstandigheden. Maar die omstandigheden zijn thans veranderd. De Min. wijst daarbij op den tegenwoordigen Gouverneur-Generaal, die aan een hoofd-ambtenaar te Samarang, die bezwaren maakte een werk te laten verrigten zonder de hulp van een aantal ingenieurs, antwoordde: gij moet met weinig middelen veel doen. De Min. gelooft dan ook dat wij met dezen Gouverneur-Gen. op een beter terrein zijn. De kwaal zit echter daarin dat vroeger te veel om niet van den Javaan werd gevergd. Toen werden niet alleen de werken in heerendiensten gedaan, maar men vergde van den Javaan ook de materialen, als kalk en steen, ja zelfs, hetgeen hij niet maken kan: spijkers en bouten. Sedert 1849 is daaraan een einde gekomen. Het is waar dit kost geld, maar dit is geld, waarvan de uitgave bij de Nederlandsche Regering en Vertegenwoordiging, onder de zegeningen die wij tegenwoordig genieten, geene afkeuring zal ondervinden. Maar nu moet men niet in een ander uiterste vervallen; tegen die algemeene sympathie, ook uit hoeken van waar men ze nooit vermoed had, moet de Regering eene barrière oprigten. Want, bij alle zorg voor Indie, mag de Regering ook niet uit het oog verliezen welke verpligtingen zij ook ten opzigte van Nederland te vervullen heeft. In den toestand der Molukken zal zeer spoedig verandering komen. In de Minahassa is reeds voorziening gebragt. En wat Sumatra betreft, de Minister is het eens dat daar meer kan worden gedaan. Hij zal daaraan dan ook spoedig zijne aandacht wijden, maar men moet niet vergeten, dat Sumatra in een bijzonderen toestand verkeert en dat wij daar door vroegere contracten gebonden zijn. Wat het verkeerde betreft nopens de geringere bezoldiging der residenten op de buitenbezittingen, de Minister is dit volkomen eens, en hij wenscht dan ook daarin verandering te brengen. De Minister wenscht de bezoldiging der ambtenaren te verbeteren. Hij heeft echter eene reserve ten aanzien der inlandsche ambtenaren. Wanneer toch de verbetering hunner bezoldiging niet gepaard gaat met eene wijziging van het landelijk stelsel, zal men millioenen nutteloos wegwerpen. Er schijnen toch misbruiken, bijv. bij aannemingen te bestaan, die zooveel renderen dat daartegen geene verhooging der Gouvernementsbezoldiging kan opwegen. Wat de cultuurprocenten betreft, de opheffing daarvan voor de inlandsche hoofden is een vraagstuk dat nog wel overweging verdient. Maar tegen de afschaffing er van voor de Europesche ambtenaren bestaat geen enkel bezwaar. De Minister is dan ook voornemens daaraan een einde te maken, tegelijk met eene regeling van het lot der residenten op de buitenbezittingen. — De directe transatlantische vaart op Indie acht de Min. ook eene wenschelijke zaak, maar hij vraagt: is eene onafhankelijke maildienst geene chimère? Mogen wij ons daarvoor groote opofferingen getroosten? Ook vroeger had de Min. daar veel mede op, maar na alle stukken gelezen en alles goed overwogen te hebben, gelooft hij dat wij dit denkbeeld moeten laten varen. — De heer Gevers vroeg ook hoe het was met de Indische tarieven. De Minister zegt dat, wanneer hij aan deze tafel blijft zitten, de heer Gevers het herziene tarief zal ontvangen bij zijne terugkomst in September, wanneer namelijk het ontwerp niet te lang wordt opgehouden tusschen zijn departement en deze Kamer.

De Minister komt nu tot den heer van Bosse, wiens rede hij met genoegen heeft aangehoord. Zij was voor de Regering toch een steun tegen die algemeene sympathie van gisteren. Er dient toch ook wel een woord van den anderen kant te komen, opdat de sympathie niet tot overdrijving zou overslaan. Hij zal enkele punten uit die rede opnemen. Het absenteïsme alleen is niet de oorzaak van de schaarschheid van kapitaal op Java, maar ook evenmin het muntwezen. De oorzaak ligt daarin, dat de kapitaal-formering niet hand aan hand is gegaan met de sterke uitbreiding van handel en industrie. De Regering heeft dit dan ook niet uit het oog verloren, en 's Ministers eerste werk is dan ook geweest om in het bankwezen op Java voorzieningen te brengen. Men zal er resultaten spoedig van zien en tot 's Ministers genoegen zijn er geldelijke ondernemingen tot stand gebragt, die kapitalen naar Indië willen zenden. — Wat de verhooging der Indische begrooting betreft, wanneer de heer van Bosse de begrooting van het laatste jaar goed naziet, dan zal hij ontwaren dat die verhooging slechts iets meer is dan het vorige jaar. De Min. behandelt nu een punt, ook door den heer van Bosse besproken, maar waarover hier altijd eene Babylonische spraakverwarring heerscht, namelijk: het souverein regt op den grond en het bezit van den grond. Vooral de heer Wintgens verkeerde daaromtrent blijkbaar in eene groote verwarring van denkbeelden. Dat lid sprak van het individueel landbezit van Europeanen. Maar dat bestaat niet; daar denkt niemand over. Dat is eene geheel andere zaak. Het particulier landbezit op Java, dat de Min. overigens betreurt dat is ingevoerd, is niet het bezit van land, gelijk men spreekt over individueel bezit, maar het is het uitoefenen van het regt van den Souverein, wat men hier zou noemen de heerlijke regten; het regt tot heffing van belasting en werk. Maar er is niet een Europeaan, die eigenlijk land op Java bezit.

Men leze de stukken; men leze vooral het Staatsblad van 1836, waarin de heer Baud de regten der landheeren geregeld heeft en men zal zulke stellingen hier niet meer verkondigen. En wat nu de vorstenlanden betreft, de Minister noemt, wat daar gebeurt, geen vrijen arbeid. Hij acht het wel beter, dat de vorsten hunne apanages aan Europeanen verhuren dan dat zij die zelven exploiteren, maar dat is slechts een betrekkelijk goeden toestand. Het is het cultuurstelsel, in handen van particulieren. En die particulieren hebben het regt tot het vorderen van arbeid en producten. Maar nu moet men niet spreken van het stelsel van vrijën arbeid, als men spreekt van de vorstenlanden en de Bataviasche Ommelanden. Dat zijn zeer verschillende toestanden. Zoo is het ook met Genitrie en Alkmaar. Deze zijn primitief verhuurd als woeste gronden. Als zich nu daarop naderhand opgezetenen vestigen, dan heeft de huurder van die gronden het heerlijke regt van diensten te vorderen. Men moge dit nu goed- of afkeuren, maar het *is* zoo. Als men aanneemt, gelijk in Probolingo en Bezoekie, waar het individueel grondbezit van Javanen bestaat, dat de helft aan den eigenaar van den grond en de andere helft aan den planter betaald wordt, dan ziet men dat Genitrie *f* 150 en de Gouvernementssuikercultuur *f* 135 betaalt. Daar zit de quaestie. Wat de hoofden en oudsten der dessa's betreft, de Minister gelooft dat de heer van Bosse daaromtrent thans meer bevredigd zal zijn na hetgeen hij gisteren deswege heeft gezegd. — De West-Indische subsidien erkent de Minister gaarne dat hoog zijn; hij heeft dan ook daarover reeds een ernstigen brief aan de verschillende gouverneurs onzer West-Indische bezittingen geschreven. Maar voor dat daarin eenige verbetering van belang kan worden gebragt, moet eerst het regeringsreglement voor Suriname en Curaçao worden tot stand gebragt, en de Minister is voornemens zulks nog dit jaar tot stand te brengen.

De militaire beschouwingen van den heer van Mulken zal de Minister eerst bij § 14 beantwoorden. Hij wil nu alleen dit zeggen, wanneer men, en dit is ook tot den heer Groen gerigt, een reden van afstemming in de begrooting wil zoeken, dan gaat dat argument niet op, want er staat geen cent op de begrooting, noch voor uitzending van troepen, noch voor iets anders militairs. Buitendien deze Minister heeft ook niet gehandeld; hij heeft alleen in de Memorie van Beantwoording een relaas gegeven van den stand der zaak. En nu zegt de Minister aan den heer Groen: kom er voor uit; zoek geene uitvlugten, zeg: ik stem uwe begrooting af; ik heb vroeger gedwaald. Maar zoek niet de eerste haas de beste; zeg niet: ik hoor daar van het defensiewezen spreken, en nu zal ik de begrooting afstemmen, zonder van den Minister te hooren of de aanwerking juist is. Neen, eerlijk, opregt, rond, stem af! Dat is eerlijk, dat is Christelijk!

De Minister zegt dat hij zich had voorbereid op een dergelijk discours als hij gisteren van den heer Groen gehoord. Hij herinnerde zich toch gisteren avond een discours van den heer Baud op 12 december 1855 gehouden, waarin die spreker zeide: „Ik heb het meermalen betreurd (ter liefde voor de schoone kunsten) dat de geachte spreker uit de residentie, die zoo even het woord voerde niet, bij zijne overige talenten, ook de schilderkunst beoefent; want ik stel mij voor, dat zijne gave van door eene afwisseling van wit en zwart, van licht en schaduw, effect te weeg te brengen, hem tot een van de eerste penseelvoerders van den tegenwoordigen tijd zoude hebben verheven." De pas gevoerde rede (en de Minister zegt ook die van gisteren) van den geachten spreker geeft mij aanleiding om deze aanmerking, die dikwijls bij mij opgekomen was, hier voorop te zetten. Wanneer die spreker begint met lof toe te zwaaijen, dan kunt gij er zeker van zijn dat de arm reeds opgeheven is die de roede voert; hoe uitbundiger de lof, hoe scherper de striemen, die de geachte spreker u toedenkt. En is de verhouding, vraagt de Min., tusschen den heer Groen en mij eene andere? Na de loftuitingen in december kom ik eens eenvoudig bij ongeluk in de Kamer bij de behandeling der wet op het middelbaar onderwijs, en dadelijk werd ik door dien geachten spreker begroet, met den uitroep: wij kunnen aan niets anders denken dan aan de Kolonien. En wat wordt er van de Kolonien, als wij de begrooting van dezen Minister aannemen? Liefelijk! Zoo was het gisteren ook weder. Wij zien hem gaarne als lid der Kamer, maar aan de Ministerstafel niet. Ook verlangde de heer Groen gisteren, dat de heeren Elout en Mackay nog aan de orde waren. Ik ook, zegt de Min., want zouden de heeren Elout en Mackay, en vooral de heer Elout den trouwen volgeling van zijn onvergetelijken vader vervolgen? En nu zeg ik: onvergetelijke vader, omdat ik doordrongen ben, vooral na inzage der stukken die ik in den laatsten tijd heb moeten raadplegen, niet alleen van de bekwaamheden, maar ook van de eerlijkheid en de opregtheid van den vroegeren commissaris-generaal Elout. En dat steekt sterk af, als men doorgedrongen is in die archieven, van hetgeen men ziet van van den Bosch en ook van Baud, want daar ziet men binnen- en buitenkant, en bij Elout niet. En zoo de Minister zich nu verwonderd heeft dat het tegenwoordig hoofd der koloniale oppositie gisteren de parlementaire courtoisie niet had om vóór den Minister te spreken, dan is bij hem ook wel de gedachte opgekomen: wordt die biograaf van den heer Baud ook geschokt in zijn vertrouwen, nu hij in de stukken doordringt en kan bij nu nog wel bij dat autoriteitsgeloof blijven? Zouden de heeren Elout en Mackay het onnatuurlijk verband tusschen de Christelijk historische leer met de conservatieve partij goedkeuren? Wanneer men op de antecedenten van die heeren in deze Kamer let, dan acht de Min. dit onmogelijk. En dit is zoo waar dat, terwijl de heer Groen van dat verbond sprak, hij het historisch beginsel ter zijde liet; hij sprak van „de concervatieven van 1862". Maar waar blijft dan het historisch beginsel, en het Christelijk beginsel. Het is er even zoo mede gegaan; het ligt ook bijna over boord, want de heer Groen heeft zich totaal aangesloten aan de heeren Wintgens en van Foreest (die ten minste consequent is in zijn systeem), die uitsluiting van Europeanen van Java willen. Nu vraagt de Minister wie moeten dan christelijke beschaving, en het christendom in Indië invoeren? De Mahomedaansche priesters! Ik geloof dus dat met het draconisch verbond der christelijk historische rigting met de conservatieven, de heeren Elout en Mackay niet zouden meêgaan. Zij zouden zich ook wel herinneren dat toen in 1853 het klokgebom der kerkelijke geschiedenis ophield, een vorig verbond was verbroken. Er bestaat dus Babylonische spraakverwarring, maar aan welke zijde? De heeren Wintgens, van Foreest en Groen willen geen Europeanen op Java. Maar de overige leden der oppositie? Als men hunne betuigingen nagaat, dan is de ergste babylonische verwarring aan die zijde der Kamer. Het betoog van het verschil tusschen den vorigen Minister van kolonien en mij is hier niet toepasselijk. Ik heb den Minister in het algemeen hier verdedigd; en is nu een lid van de koloniaal liberalen opgestaan om mij te bestrijden? waar is nu de verwarring? Ten slotte rigt de Minister een vraag aan den heer Groen: is het parlementair, is het constitutioneel, is het voegzaam om hier, in deze Kamer, insinuatien en condemnatiën over de zaken die gebeuren zullen bij den anderen tak van de wetgevende magt uit te spreken? Is het bovendien vaderlandslievend, wanneer hij weet, zoo als de heer Groen gezegd heeft overtuigd te zijn, dat de begrooting hier zal worden aangenomen, te trachten door insinuatien den anderen tak van de vertegenwoordiging tegen de Regering op te zetten, verschillen uit te lokken tusschen de beide takken der volksvertegenwoordiging? Ik noem dit noch parlementair, noch constitutioneel, maar eene parlementaire uitspatting. En de Min. herinnert zich niet dat in Pruissen of Engeland iets dergelijks in de eene Kamer tegenover de andere is gesproken. En nu moge dat christelijk-historisch zijn, de Minister betitelt het met dezelfde benaming, waarmede de heer Groen de nota van sir John Russell kwalificeerde (insolide et insolent).

De Minister komt nu tot het einde zijner rede. Hij heeft niet al de stellingen der sprekers kunnen opnemen; hij gelooft dan ook niet dat dit noodig was. De Kamer wilde het stelsel van den Minister van Kolonien weten, en nu gelooft de Minister dat dit zonder list en zonder slimheid door hem duidelijk is uiteengezet. En als men nu het thans door hem gesprokene verbindt met hetgeen hij vroeger als lid der Kamer heeft gezegd, dan heeft men voor zich het stelsel van den tegenwoordigen verantwoordelijken Minister van Kolonien, die, wat Kolonien betreft, uit naam het kabinet spreekt. Het doet niets af, het zou zelfs niet loyaal zijn, om hier verder uit te meten de punten van verschil tusschen de heeren Loudon, Uhlenbeck en mij, want zij zijn hier niet tegenwoordig om zich te verdedigen op de punten waarin ik van hen verschil. Nu moet men niet spreken over Mexico en den rooden man, maar nu zeg ook ik, stelsel tegenover stelsel, nu moet de oppositie met haar stelsel tegenover dat van de Regering voor den dag komen. Ik wil niets weten van apaisement; ik verlang dat niet. Ik verlang wel pacificatie, die leiden kan tot gemeen overleg omtrent vele punten, waarvan regeling een eerste vereischte is; zoo mogelijk tot eenstemmigheid en in ieder geval tot beslissing na rijp beraad, opdat de onzekerheid ophoude; niet voor mij, want ik gevoel zeer goed den druk van dezen dag en ik zou met Guizot gerust durven zeggen: met dien strijd, zooals die hier gevoerd wordt „vous parviendrez bien à épuiser mes forces, mais non mon courage." Kolonien kunnen wel geregeerd worden volgens de beginselen van groote staatkundige partijen, maar mogen niet zijn de twistappel van partijschappen. Dit is in den laatsten tijd het geval geweest, en zoo dit ergens kwaad is, dan is het in Indië. Daar is vast beheer en een vaste hand vooral noodig.

De Min. zegt ten slotte nog een laatst woord van ernst over dat verbond van de conservatieve partij met de historisch-christelijke rigting: Gij, die altijd zoo hoog het woord voert over het opperbestuur des Konings en het prestige van ons gezag in Indië, bedenkt dat gij u in dubbele mate schuldig maakt aan hetgeen gij vroeger der uiterste spits van de koloniale oppositie verweet: ondermijning van het gezag. Steekt uw hand in eigen boezem, en gij zult het niet kunnen tegenspreken. Ten slotte een woord van waarschuwing aan de vertegenwoordiging, dat ik reeds den 8 december heb laten hooren, om te voorkomen, dat het nageslacht tot onze schande zal schrijven: „Het belang van Nederland en deszelfs Koloniën werd opgeofferd aan partijschappen."

Na de pauze vraagt en bekomt de **Minister van Koloniën** nog even het woord, tee einde te antwoorden op eene vraag van den heer van Nispen. Die spreker is teruggekomen op de rede, den 8 Dec. door den Minister in deze Kamer gehouden, en wel op dat gedeelte, waarin hij gesproken heeft over de verre toekomst, zelfs nog voorbij het einddoel, bij § 6 van art. 56 gesteld. Wij werden uitgenoodigd, op te geven welke derecte belastingen op Java zouden kunnen worden ingevoerd. Door den Minister werd toen gewezen op het individueel landbezit, waardoor de landrente verhoogd zou worden. In die verhoogde landrente moest de voornaamste bron van inkomsten gezocht worden. De Minister had tevens gesproken van regt van overschrijving en hypotheek. Hoe wilt gij die zoo hoog opvoeren, vraagt hij. Sommen heb ik niet genoemd, maar ik geloof dat, wanneer men zoo ver is gekomen, die sommen vrij aanzienlijk zullen zijn, want daar waar op Java het individueel grondbezit bestaat, gaat het dikwijls van de eene hand in de andere over. Nu wil de Minister gaarne te kennen geven, dat, wanneer men eens tot die invoering overging, waartoe hij nog geen plan heeft, het altijd een eerste vereischte zou zijn de thans bestaande bepaling te handhaven, dat een Javaan het bezit van zijn grond niet kan verkoopen aan Oostersche of Westersche vreemdelingen. Onder elkander zouden de transmissien wel zoo menigvuldig zijn, dat daarop ook zeer goed een regt ten behoeve van 's Lands kas kan gevestigd worden.

Er is sprake geweest van de suikercultuur, waarvan de opbrengst 6 a 7 millioen zou bedragen. Naderhand las de Minister dat hij zich had vergist, want dat die opbrengst 11 millioen zou zijn. De Minister heeft dadelijk de daarmede belaste ambtenaren een onderzoek doen instellen, en toen is bevonden een bedrag van *f* 4,650,000, dus veel minder, dan de Minister als lid der Kamer had gegist.

Nu voegt de Minister er bij dat, wanneer men de dezen morgen door hem ontvangen depêche inzag, men daaruit zou kunnen zien hoe noodig het is vrijgeviger te zijn. Men moet, zonder overdrijving, meer voor de bevolking doen.

Die *f* 4,650,000 zijn bovendien *ce qu'on voit* en niet *ce qu'on ne voit pas*, want de algemeene onkosten der suikercultuur loopen op de andere rekening. Het is door den heer Baud en den geachten afgevaardigde uit Zwolle bij herhaling gezegd, als een bewijs van de goede toepassing van het cultuurstelsel. De Minister heeft voorgeschreven dat de landrenten niet verhoogd mogen worden, omdat zulk eene verhooging het antidotaal is van het cultuurstelsel, buiten die regten van hypotheek, die toch wel de laatste zullen zijn, blijft nog over van die *f* 1,465,000.

De heer **Wintgens** repliceert en zegt dat de Minister niet alleen met handigheid maar ook met talent heeft gesproken. Hij volgde, meent spr., de zelfde taktiek van den vroegeren leider der koloniale oppositie, namelijk, om den strijd over te brengen bij den tegenstander, maar leverde geen defensie van eigen stelsel. Spr. treedt in eene nadere verduidelijking van sommige stellingen zijner vroegere rede. Hij doet uitkomen, dat de Minister behendig den strijd over vrijen arbeid heeft ter zijde gelaten en, terwijl de Minister zeide, dat er niets veranderd zou worden dan na rijp beraad en medewerking der Wetgevende Magt, wil de Min. buiten de wet om, dat er met de Javanen regtstreeks zal kunnen gehandeld worden zonder tusschenkomst der dessahoofden. Spr. beantwoordt ook hetgeen de Minister gisteren zeide over den indruk zijner rede, als zou die passen in den raad van zeventienen der O.-I. Compagnie, en vraagt hoe men aan die Compagnie, onder gansch andere toestanden opgerigt, kan verwijten benadeeling der bevolking, terwijl men zwijgt over de gevolgen van den zoogenaamden vrijen arbeid.

De heer **Groen van Prinsterer** treedt in een kort antwoord op de welsprekende philippica des Ministers. Hij zal daarbij het eerst opnemen den persoonlijken aanval des Ministers; ten tweede wijzen op eenige punten der discussie, en ten derde eenige opmerkingen maken over ons constitutionneel Staatsregt. Ad 1°, stelt spreker op den voorgrond, dat de Minister eene uitnemende koloniale specialiteit is, en brengt hij ook hulde aan zijn karakter en bekwaamheid. Hij ontkende een voorwendsel te willen zoeken om de begrooting te kunnen verwerpen, en gaf op, onder welke voor hem deugdelijke voorwaarden hij en zijne geestverwanten een verbond in deze aangelegenheid met de conservatieve partij hadden gesloten; wees op het gevaar, te verwachten uit eene te groote uitbreiding van het gemeen overleg over koloniale aangelegenheden; deed uitkomen dat de Minister in zijne rede de aandacht van de hoofdvraag had afgeleid; behandelde voorts de constitutionnele quaestie met betrekking tot de verhouding van het Ministerie tot de Eerste Kamer, waarop hij meende terug te moeten komen na de wijze waarop de Minister van Kolonien zich dienaangaande had uitgelaten.

De heer **Mijer** klaagde over het gebrek aan uiteenzetting van beginselen en van koloniaal Regeringsbeleid in de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag omtrent dit wetsontwerp. Daar uit de door den Minister gehouden rede bleek dat deze de zienswijze van zijnen voorganger was toegedaan, moest hij zijne bevreemding doen kennen, dat de Minister, na de nederlaag van den vorigen Min. in de Eerste Kamer, in dit Kabinet was getreden. Daar hij niet verwachtte dat onder het beheer van dezen Minister de bestaande wetten eerlijk toegepast, maar veel eer dat zij verkracht zouden worden, zou hij zich tegen diens begrooting verklaren. De door dezen Minister ontwikkelde denkbeelden steunden naar zijne overtuiging op eene sociale omwenteling, en werden gewraakt door de in het regeringsreglement vastgestelde beginselen, hetgeen tot groote bezwaren moest leiden, terwijl verbeteringen in het cultuurstelsel, die ook hij wenschte, op andere wijze, zonder ingrijping in de gemeentelijke huishouding, waren te verkrijgen. Zijns inziens zou het beste middel om het cultuurstelsel, dat de Minister beweerde te willen handhaven, op te lossen, bestaan in het volgen van den door dezen aangewezen weg. Hij toetste verder de zoo uitvoerig uiteengezette denkbeelden van den Minister van Kolonien omtrent de noodzakelijkheid der herziening van de bestaande verordeningen aangaande de landrente, verklaarde zich voor eene betere regeling zeer gestemd, maar wederlegde de inzigten des Ministers bij de bestrijding van dat stelsel aan den dag gelegd. Toejuichende de intrekking der voorgedragen cultuurwet, moest hij afkeuren het voornemen des Ministers, om in afwachting van de op een nader in te dienen ontwerp te nemen beslissing, bij Koninklijk besluit een der punten, buiten de wet, te regelen, namelijk de wijze van het sluiten van overeenkomsten omtrent cultuur-ondernemingen. Het cultuurstelsel in bijzonderheden nagaande, verdedigde hij de opvolgende besturen tegen de beschuldiging eener verkeerde toepassing daarvan, vergeleek dat stelsel met dat van vroegeren tijd, en eindigde met zijne gedachten te doen kennen over de door den Minister geopenbaarde gevoelens omtrent de verhouding van den Gouverneur-Generaal tot den Minister van Kolonien, waarmede hij zich niet kon vereenigen.

De heer **Gevers Deynoot** beantwoordde den Minister van Kolonien, en deed uitkomen, dat wat hij in zijne eerste rede had gezegd niet zoo sterk gekleurd was als de Minister had doen voorkomen. Tot staving van zijne meening omtrent den verachterden toestand der openbare werken haalde hij een officieel rapport aan, waardoor zijne voorstellingen bleken met de waarheid geheel overeen te stemmen, als ook wat door hem omtrent de opneming der vaarwateren was in het midden gebragt, enz.

De heer **van Nispen van Sevenaer** behandelde de reeds door hem besproken quaestie over de vermoedelijke uitkomsten van individueel landbezit op Java. Uit den loop der beraadslagingen nam hij aanleiding om zijne vrees uit te drukken voor de rigting van den Minister in het koloniaal beleid, als zullende leiden tot eene te diepe ingrijping in de Javaansche huishouding en de bestaande orde van zaken, waartoe hij hem niet in de gelegenheid wilde stellen, weshalve hij tegen deze begrooting zou stemmen.

De heer **Godefroi** verklaarde nog geene beslissing genomen te hebben omtrent de door hem uit te brengen stem. Hij wenschte vooraf te worden ingelicht of de Minister van Kolonien gezind was om van geene bestaande beginselen af te wijken, met name ten aanzien van het sluiten van overeenkomsten door tusschenkomst der dessahoofden, en van de herziening der landrente, zonder medewerking der wetgevende magt.

Op morgen zullen de beraadslagingen worden voortgezet.

De **Minister van Buitenlandsche Zaken** deed aan het einde der zitting voorlezing van de hem medegedeelde depêche van de zijde van Rusland op de door hem ingeleverde nota in zake de Poolsche aangelegenheden, welk stuk zal worden gedrukt en aan de leden medegedeeld.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.